

Pan/i

.....

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj.:Dz. U. z 2016 r. poz. 446) zwołuję XVIII sesję VII kadencji Rady Gminy Rząśnia, która odbędzie się **w dniu 10 czerwca 2016 roku tj. piątek o godz. 9⁰⁰ w sali posiedzeń Urzędu Gminy pokój nr 15,** z następującym proponowanym porządkiem obrad:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie jej prawomocności.
2. Przyjęcie porządku dziennego obrad.
3. Informacja Wójta z działań od ostatniej sesji.
4. Interpelacje.
5. Podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany ~~studium~~ uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rząśnia.
6. Podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Rząśnia.
7. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rząśnia na lata 2016-2020.
8. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rząśnia na lata 2016-2032.
9. Podjęcie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Samorządu Województwa Łódzkiego.
10. Podjęcie uchwały w sprawie udzielenia dotacji podmiotowi leczniczemu dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Pajęcznie.
11. Podjęcie uchwały w sprawie udzielenia dotacji podmiotowi leczniczemu dla Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi.
12. Podjęcie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Samorządu Województwa Łódzkiego dla przebudowy drogi wojewódzkiej w miejscowości Stróża
13. Podjęcie uchwały w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku w Rząśni wpisanym do rejestru zabytków.
14. Podjęcie uchwały w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku w Stróży wpisanym do rejestru zabytków
15. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia zasad udzielenia dotacji celowej z budżetu Gminy Rząśnia na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła i zakupu wraz z montażem odnawialnych źródeł energii w celu ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Rząśnia.
16. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia zasad udzielenia dotacji celowej z budżetu Gminy Rząśnia na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła i zakupu wraz z montażem odnawialnych źródeł energii w celu ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Rząśnia.
17. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany Budżetu Gminy Rząśnia na rok 2016.
18. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Rząśnia na lata 2016-2021.
19. Zapytania i wolne wnioski.

Podstawa prawna do zwolnienia od pracy zawodowej art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. roku o samorządzie gminnym (tj.:Dz. U. z 2016 r. poz. 446)

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Rząśnia
Andrzej Szydłowski

UCHWAŁA NR
RADY GMINY RZAŚNIA
z dnia

w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzaśnia.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 9 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, poz. 443, poz. 774, poz. 1265, poz. 1434, poz. 1713, poz. 1777, poz. 1830 i poz. 1890),

Rada Gminy Rzaśnia uchwala co następuje:

§ 1. Przystępuje się do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzaśnia, przyjętego uchwałą Nr IV/8/2010 Rady Gminy Rzaśnia z dnia 28 grudnia 2010 r.

§ 2. Integralną częścią Uchwały jest załącznik graficzny przedstawiający granice obszaru objętego projektem zmiany studium, położonego w obrębie ewidencyjnym Biała.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rzaśnia.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Grunty obrębu Gawtów
gm. Rząśnia

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY RZĄSNIA Z DNIA

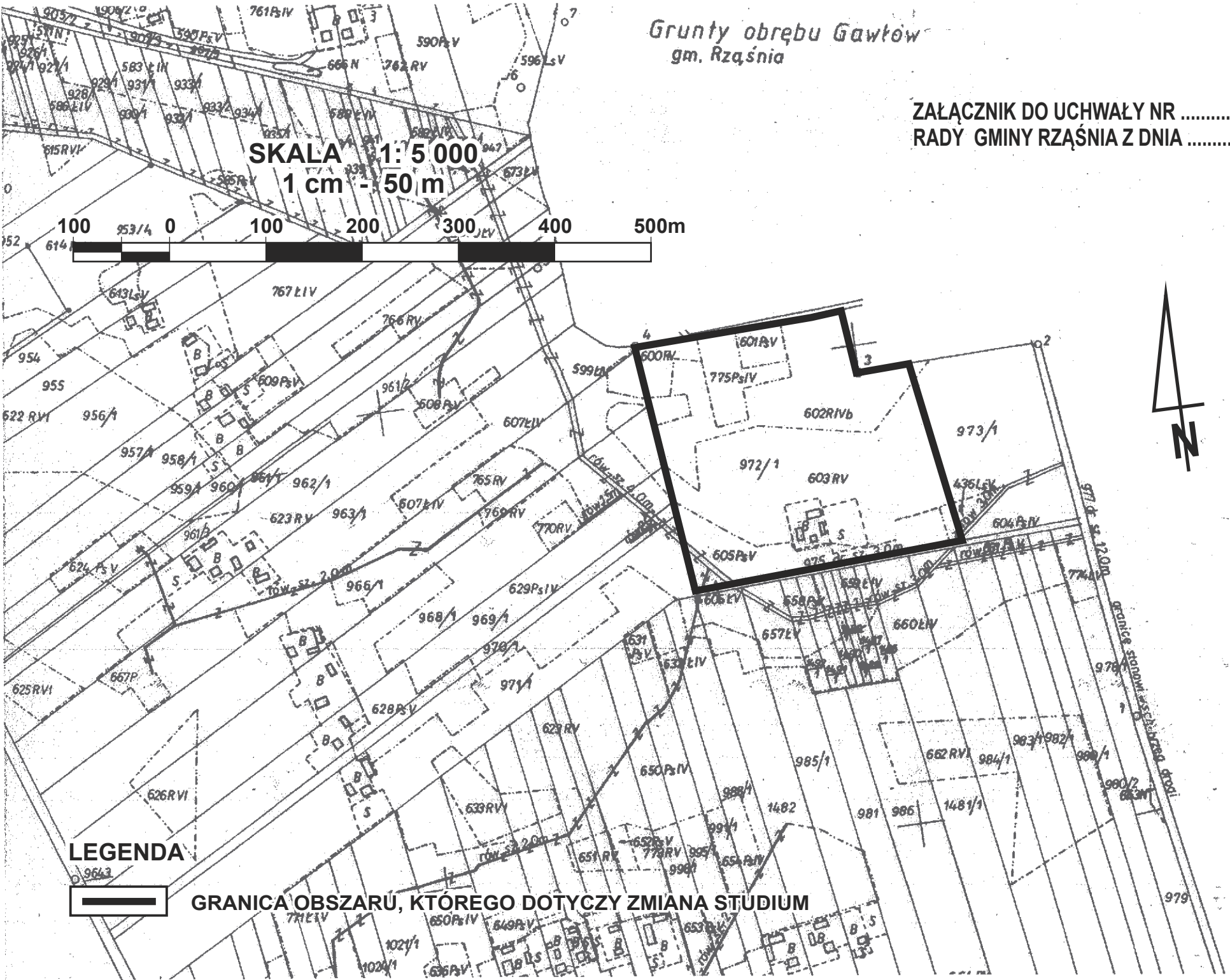
SKALA 1:5 000
1 cm - 50 m

LEGENDA

GRANICA OBSZARU, KTÓREGO DOTYCZY ZMIANA STUDIUM

UCHWAŁA NR
RADY GMINY RZAŚNIA
z dnia

**w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu
zagospodarowania przestrzennego**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446) oraz art. 14 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, poz. 443, poz. 774, poz. 1265, poz. 1434, poz. 1713, poz. 1777, poz. 1830, poz. 1890) Rada Gminy Rzaśnia uchwala, co następuje:

§1. Przystępuje się do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr ewid. 972/1 położonej w obrębie ewidencyjnym Biała.

§2. Integralną część uchwały stanowi załącznik graficzny przedstawiający granice obszaru objętego projektem planu.

§3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rzaśnia.

§4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Grunty obrębu Gawtów
gm. Rząśnia

ZALĄCZNIK DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY RZĄSNIA Z DNIA

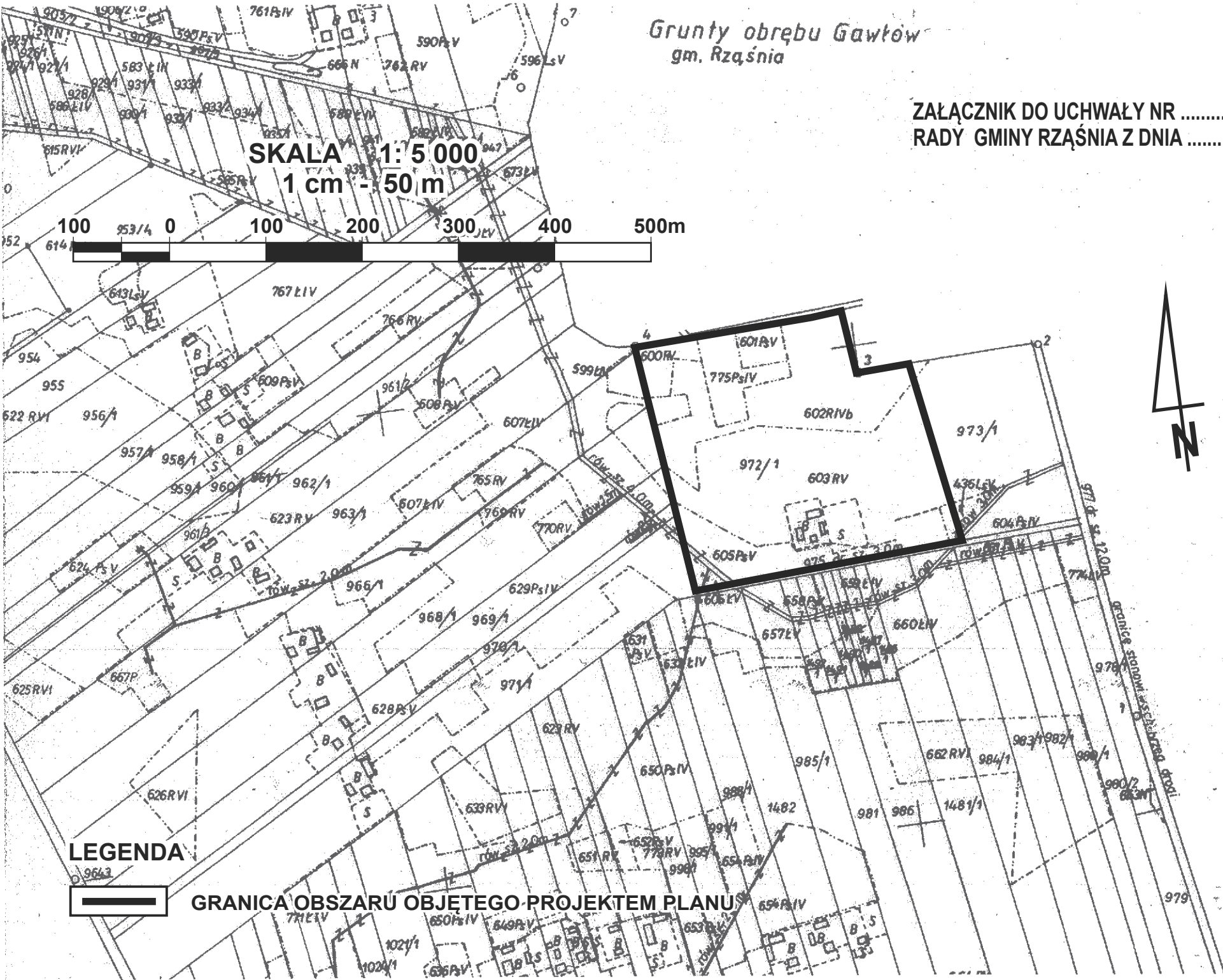
SKALA 1:5 000
1 cm - 50 m

LEGENDA

GRANICA OBSZARU OBJĘTEGO PROJEKTEM PLANU

UCHWAŁA NR/2016
Rady Gminy Rząśnia
z dnia 2016 roku

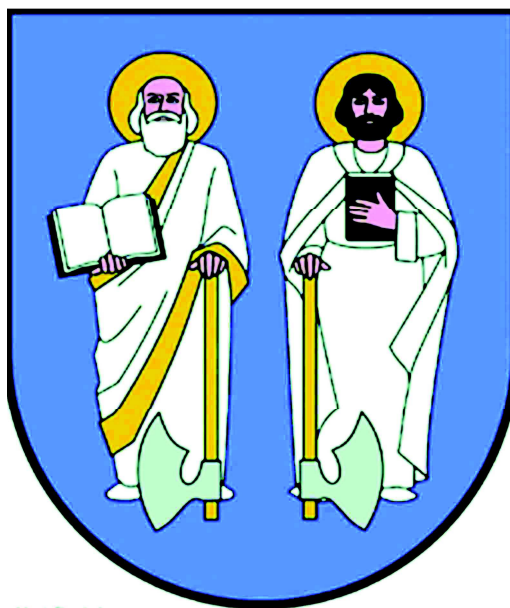
w sprawie przyjęcia do realizacji „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rząśnia na lata 2016 -2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 *ustawy* z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 446) **Rada Gminy Rząśnia uchwala, co następuje:**

§1. Uchwala się i przyjmuje do realizacji „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rząśnia na lata 2016-2020”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rząśnia.

§3. Uchwała wchodzi z życia z dniem podjęcia.

**PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ
DLA GMINY RZAŚNIA**

Zamawiający:

Urząd Gminy w Rzaśni

ul. Kościuszki 16

98 - 332 Rzaśnia

Grudzień 2015

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	4
1. WSTĘP.....	6
1.1 PODSTAWY PRAWNE I FORMALNE OPRACOWANIA	6
1.2 CEL OPRACOWANIA	6
1.3 ZAKRES OPRACOWANIA	7
1.4 ZAŁOŻENIA POLITYKI ENERGETYCZNEJ	7
1.4.1 Poziom międzynarodowy.....	7
1.4.2 Poziom krajowy.....	9
1.4.3 Poziom regionalny i lokalny.....	16
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY RZAŚNIA	20
2.1 POŁOŻENIE GMINY ORAZ UKŁAD KOMUNIKACYJNY	20
2.2 DEMOGRAFIA	23
2.3 GOSPODARKA	23
2.4 KLIMAT I ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	25
2.5 ROLNICTWO I LEŚNICTWO.....	26
2.6 MIESZKALNICTWO	26
2.7 SYSTEM WODOCIĄGOWY I KANALIZACYJNY	27
2.8 GOSPODARKA ODPADAMI	29
2.9 ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ.....	29
2.10 OŚWIETLENIE ULICZNE	30
2.11 ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	31
2.12 ZAOPATRZENIE W PALIWA GAZOWE	31
2.13 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.....	31
3. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	33
4. ASPEKTY ORGANIZACYJNE I FINANSOWE	34
4.1 UNIJA PERSPEKTYWA BUDŻETOWA 2014-2020	36
4.2 ŚRODKI NFOŚiGW	37
4.3 ŚRODKI WFOŚiGW	41
4.4 INNE PROGRAMY MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE	43
5. INWENTARYZACJA EMISJI CO₂ DO ATMOSFERY NA OBSZARZE GMINY RZAŚNIA.....	46
5.1 PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA	46
5.2 METODYKA	48
5.2.1 Etapy określania emisji CO ₂	48
5.2.2 Wzory przyjęte do określenia emisji CO ₂	48
5.2.3 Metodyka ankietyzacji przeprowadzonej na terenie gminy.....	49
6. WYNIKI BAZOWEJ INWENTARYZACJI EMISJI CO₂ I PROGNOZA EMISJI DO 2020 R.....	49
6.1 EMISJA ZWIĄZANA Z DZIAŁALNOŚCIĄ SAMORZĄDOWĄ.....	49
6.1.1 Budynki Użyteczności Publicznej.....	49

6.1.2	<i>Oświetlenie uliczne</i>	52
6.1.3	<i>Pojazdy</i>	52
6.2	EMISJA ZWIĄZANA Z DZIAŁALNOŚCIĄ SPOŁECZEŃSTWA	53
6.2.1	<i>Budynki mieszkalne</i>	53
6.2.2	<i>Handel i usługi</i>	56
6.2.3	<i>Transport</i>	56
6.3	BAZOWA INWENTARYZACJA ENERGII KOŃCOWEJ ORAZ EMISJI CO ₂ Z TERENU GMINY RZAŚNIA	58
	W ROKU BAZOWYM	58
6.3.1	<i>Sumaryczna energia końcowa dla Gminy Rzaśnia w roku bazowym 2014</i>	58
6.3.2	<i>Sumaryczna emisja CO₂ dla Gminy Rzaśnia w roku bazowym 2014</i>	61
6.4	EMISJA CO ₂ – PROGNOZA NA ROK 2020.....	62
7.	INWENTARYZACJA EMISJI INNYCH ZANIECZYSZCZEŃ (PYŁ CAŁKOWITY, SO₂, NO_x, BENZO(A)PIRAN) DO ATMOSFERY NA OBSZARZE GMINY RZAŚNIA	64
7.1	EMISJA INNYCH ZANIECZYSZCZEŃ W ROKU BAZOWYM 2014.....	64
7.2	PROGNOZA EMISJA INNYCH ZANIECZYSZCZEŃ W ROKU 2020	69
8.	PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	72
8.1	OKREŚLENIE CELU STRATEGICZNEGO DO 2020R.....	72
8.2	CELE SZCZEGÓLOWE.....	73
8.3	OPIS STRATEGII.....	73
8.4	OBSZARY INTERWENCJI	74
8.5	PROJEKTY DZIAŁAŃ WRAZ ZE ŹRÓDŁEM FINANSOWANIA.....	75
8.5.1	<i>Działania nieinwestycyjnie</i>	76
8.5.2	<i>Działania inwestycyjnie</i>	79
8.6	HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ	88
8.7	PLANOWANE REZULTATY	91
9.	MONITORING REALIZACJI PGN	93
9.1	WSKAŹNIKI MONITORINGU	94
9.2	RAPORTY	95
9.3	EWALUACJA	96
9.4	FINANSOWANIE MONITORINGU	96
9.5	ZAANGAŻOWANE STRONY - INTERESARIUSZE.....	97
10.	OCENA WPŁYWU REALIZACJI PGN NA ŚRODOWISKO	98
11.	PODSUMOWANIE	98
12.	WYKAZ ZAMIESZONYCH W OPRACOWANIU TABEL , RYSUNKÓW, MAP.....	99
	Załącznik Nr 1. Wykaz budynków użyteczności publicznej objętych inwentaryzacją.....	101
	Załącznik Nr 2. Ankieta dla Mieszkańca	103

STRESZCZENIE

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rzaśnia jest dokumentem, który ma na celu wskazanie kierunków działań zmierzających do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno – energetycznym do roku 2020: redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej, poprawę jakości powietrza.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia atmosfery w gminie są źródła związane z działalnością człowieka, przede wszystkim lokalne kotłownie. Niniejszy dokument umożliwia zdefiniowanie obszarów wymagających działań naprawczych w zakresie ochrony atmosfery i opracowanie rozwiązań umożliwiających lokalną poprawę jakości powietrza, a tym samym poprawę jakości życia mieszkańców.

Plan gospodarki niskoemisyjnej nie może być traktowany jako dokument skończony, ponieważ wymaga on analizowania rozwoju Gminy oraz prowadzonych działań, a więc będzie się zmieniał w czasie i musi być stale aktualizowany.

W PGN przedstawiono przepisy prawa, dokumenty strategiczne na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym oraz akty prawne o zarządzaniu jakością powietrza. Materiały te umożliwiły spójne określenie celów strategicznych i szczegółowych oraz nakreśliły sposób ich osiągnięcia.

Głównym celem niniejszego Planu jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Rzaśnia. Jego osiągnięciu będą sprzyjać cele strategiczne i szczegółowe.

Przeprowadzono analizę stanu aktualnego w zakresie emisyjności i energochłonności oraz stanu i potencjału technicznego ograniczenia zużycia energii i redukcji emisji.

W ramach przygotowania niniejszego dokumentu wykonano inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych z obszaru gminy, a także przeanalizowano uwarunkowania i możliwości redukcji zużycia energii, a w konsekwencji ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery.

W Planie przedstawiono wyniki inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla dla roku bazowego 2014.

Najbardziej emisyjnym sektorem jest mieszkalnictwo. Bilans emisji wg. sektorów [MgCO₂] wg. tabeli poniżej:

Sektor	Emisja CO ₂ rok 2014	Prognoza emisji CO ₂ - 2020 r – wariant I	Prognoza emisji CO ₂ - 2020 r – wariant II (scenariusz niskoemisyjny)
	MgCO ₂	MgCO ₂	MgCO ₂
Budynki użyteczności publicznej (BUP)	1 648,76	1 839,84	1 715,61
Oświetlenie uliczne	271,86	318,62	318,62
Pojazdy	82,88	87,98	87,98
Mieszkalnictwo	19 083,78	20 541,61	14 320,23
Transport	1 143,16	1 213,49	1 207,43
Handel, usługi	1 731,54	2 029,31	2 029,31
SUMA	23 961,98	26 030,84	19 679,17
Planowana redukcja emisji CO₂			6 351,67

Konkretne działania inwestycyjne i nieinwestycyjnie dążące do ograniczenia emisji CO₂ na terenie Gminy Rzaśnia przedstawiono w rozdziale 8.

Do najważniejszych działań, które będą prowadzić do poprawy jakości powietrza na terenie Gminy należą:

- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców Gminy
- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii dla obiektów użyteczności publicznej
- Modernizacja systemów grzewczych wśród mieszkańców Gminy
- Działania edukacyjne oraz organizacja akcji społecznych
- Rozwój budownictwa energooszczędnego na terenie Gminy
- Modernizacja dróg oraz budowa ścieżek rowerowych

Oprócz działań prowadzących do redukcji emisji CO₂ wskazano również źródła ich finansowania oraz jednostki odpowiedzialne za ich realizację.

Wprowadzenie działań wskazanych w niniejszym programie pozwoli na:

- Redukcję emisji CO₂ [MgCO₂] o 26,51 % w stosunku do roku bazowego 2014 co stanowi wartość 6 351,68 MgCO₂/rok
- Redukcję zużycia energii konwencjonalnej 24,23 % w stosunku do roku bazowego 2014 co stanowi wartość 15 376,83 MWh/rok
- Zwiększenie udziału OZE o 15,00 % w stosunku do roku bazowego 2014 co stanowi wartość 9 937,45 MWh/rok

1. WSTĘP

1.1 Podstawy prawne i formalne opracowania

Jednym z ważniejszych zagadnień, które obecnie determinują kierunki rozwoju gospodarki krajów europejskich jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z jednoczesnym osiągnięciem wynikających stąd korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych.

Potrzeba sporządzenia Planu gospodarki niskoemisyjnej oraz realizacja przedsięwzięć opisanych w Planie wynika z następujących dokumentów:

- postanowień Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmiany klimatu, ratyfikowanej przez Polskę w 1994 r.,
- Protokołu z Kioto z 1997 r.
- pakietu klimatyczno – energetycznego przyjętego w grudniu 2008 r. przez Komisję Europejską,
- założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej przyjętych przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 r.

Podstawą formalną sporządzenia Planu jest zlecenie Wójta Gminy Rzaśnia.

1.2 Cel opracowania

Celem strategicznym Planu gospodarki niskoemisyjnej jest:

- poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych związanej ze spalaniem paliw na terenie gminy,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcja poziomu zużycia energii finalnej na terenie gminy.

Podczas opracowania Planu uwzględniono zalecenia zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Rzaśnia na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017 z 2009 r.

Plan daje większe szanse na uzyskanie dofinansowania na działania proekologiczne w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

1.3 Zakres opracowania

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rzaśnia został opracowany zgodnie ze *Szczegółowymi zaleceniami dotyczącymi struktury planu gospodarki niskoemisyjnej* udostępnionymi przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i obejmuje m. in.:

- wskazanie celów strategicznych i szczegółowych,
- opis stanu obecnego,
- identyfikację obszarów problemowych,
- wyniki bazowej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla,
- działania/zadania i środki zaplanowane na cały okres objęty Planem wraz ze wskaźnikami monitorowania.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rzaśnia został przygotowany na lata 2015 –2020, a jako rok bazowy wyznaczono rok 2014.

W ramach prac nad niniejszym Planem wykonano inwentaryzację zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych z obszaru Gminy oraz przeanalizowano możliwości redukcji zużycia energii wraz z ekonomiczno-ekologiczną oceną efektywności działań. Dla wybranego wariantu działań opracowano ogólny harmonogram realizacji i możliwe źródła finansowania. Ustalono zasady monitorowania i raportowania wyników prowadzonej polityki ekologiczno-energetycznej.

1.4 Założenia polityki energetycznej

1.4.1 Poziom międzynarodowy

Rewolucja przemysłowa, która zaczęła się w ubiegłym stuleciu przyczyniła się do niepoahamowanego rozwoju gospodarczego. W tym czasie przemysł zużywał olbrzymie ilości paliw kopalnych, a gazów uwolnionych przy ich spalaniu przedostawało się do atmosfery tak dużo, że przekraczało to możliwości absorpcji. Jednocześnie anomalie pogodowe nasilające się od lat 90-tych XX wieku spowodowały zaniepokojenie różnych środowisk, które zaczęły dociekać przyczyn wywołujących te zjawiska. W międzynarodowych kręgach naukowo-badawczych i politycznych dość powszechnie uważa się, że obserwowana obecnie dynamika zmian atmosferycznych może być wywołana m.in. działalnością człowieka.

W celu oceny ryzyka związanego z wpływem człowieka na zmianę klimatu dwie organizacje Narodów Zjednoczonych tj. Światowa Organizacja Meteorologiczna (WMO) oraz Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNEP) powołały w 1988 r. **Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu IPCC** (*Intergovernmental Panel on Climate Change*). Środowiska naukowe pracujące dla

potrzeb tego Zespołu są przekonane o istnieniu związku pomiędzy wzrostem koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze, a tendencją wzrostu globalnej temperatury na Ziemi, co grozi poważnymi konsekwencjami dla stabilności i równowagi klimatycznej. Pierwszy raport IPCC stał się podstawą do zwołania w 1992 r. II konferencji w Rio de Janeiro pn. „Środowisko i rozwój”. Podczas szczytu została podpisana przez ponad 150 krajów, w tym Polskę Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC). Podjęty dokument został zatwierdzony decyzją Rady Unii Europejskiej 94/69/WE z 15 grudnia 1993 r.

Konwencja weszła w życie w marcu 1994 r. zobowiązując kraje, które ją podpisały do podjęcia działań na rzecz ograniczenia zawartości gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie zabezpieczającym przed trwałymi zmianami globalnego klimatu.

Szczegółowe uzgodnienia dotyczące ograniczeń emisji gazów cieplarnianych zostały zawarte podczas III konferencji Stron Konwencji (COP3) w Kioto w 1997 r., której rezultatem był najważniejszy dokument dotyczący walki ze zmianami klimatycznymi – Protokół z Kioto (Kyoto Protocol). Na mocy postanowień Protokołu z Kioto ustanowiono limity emisji gazów cieplarnianych. Kraje, które zdecydowały się na ratyfikację Protokołu (w tym Polska), zobowiązały się do redukcji emisji tych gazów.

Na szczeblu europejskim walka ze zmianami klimatu stanowi jeden z najistotniejszych priorytetów globalnej polityki Unii Europejskiej.

10 stycznia 2007 r. Komisja Europejska przedstawiła **Pakiet klimatyczno-energetyczny**, zawierający następujące cele ilościowe, tzw. „3x20%”, tj.:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w 2020 r. w porównaniu do bazowego 1990 r.
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii do 20% całkowitego zużycia energii w UE, w tym zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w transporcie do 10%.
- zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20% do 2020 r. w porównaniu do prognozy zapotrzebowania na paliwa i energię

Podstawę unijnej polityki klimatycznej stanowi zainicjowany w 2000 roku **Europejski Program Zapobiegania Zmianom Klimatu** (*European Climate Change Programme*), który jest połączeniem działań dobrowolnych, dobrych praktyk, mechanizmów rynkowych oraz programów informacyjnych.

W celu umożliwienia realizacji założeń polityki UE dotyczącej ochrony klimatu, wynikających ze zobowiązań międzynarodowych, przyjęto pewne mechanizmy ułatwiające wypełnienie zobowiązań w zakresie redukcji emisji:

— handel emisjami gazów cieplarnianych (*EU ETS – European Emissions Trading System*) – wspólnotowy rynek uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) pozwalający na zakup i sprzedaż przez poszczególne państwa jednostek emisji gazów cieplarnianych, które powodują wzrost lub spadek limitu dla danego kraju,

– instrument wspólnych wdrożeń (*JI – Joint Implementation*) – ma na celu zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przy uwzględnieniu ich zróżnicowania pomiędzy poszczególnymi państwami,

– mechanizm czystego rozwoju (*CDM – Clean Development Mechanism*) – umożliwia krajom rozwiniętym, na które nałożono zobowiązania redukcji lub cele ograniczenia emisji zgodnie z postanowieniami Protokołu z Kioto, inwestowanie w projekty ograniczające emisje w innych krajach. Jest to sposób pozyskiwania dodatkowych jednostek redukcji emisji.

W grudniu 2008 roku został przyjęty przez UE pakiet energetyczno-klimatyczny, w którym zostały zaprezentowane narzędzia prawne realizacji celów klimatycznych w postaci projektów pięciu dyrektyw dotyczących:

- promocji wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- udoskonalenia i rozszerzenia systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych,
- geologicznego magazynowania dwutlenku węgla (CO₂)
- pomocy państwa w zakresie udzielania pomocy publicznej dotyczącej ochrony środowiska.

Osiągnięcie powyższych celów będzie możliwe jedynie przy zaangażowaniu wszystkich szczebli politycznych zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim, a w szczególności na poziomie lokalnym.

1.4.2 Poziom krajowy

Polska czynnie uczestniczy w tworzeniu wspólnotowej polityki energetycznej.

W dokumencie *Polityka energetyczna Polski do 2030* przedstawiono podstawowe kierunki działania:

- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Poprawa efektywności energetycznej ograniczy wzrost zapotrzebowania na paliwa i energię, co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego, na skutek zmniejszenia uzależnienia od importu, a jednocześnie ograniczy wpływ energetyki na środowisko poprzez redukcję emisji. Podobne

efekty przynosi zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw, wykorzystanie czystych technologii węglowych oraz wprowadzenie energetyki jądrowej.

Poprawa efektywności energetycznej stanowi w polskiej polityce energetycznej priorytet i w związku z tym zostaną podjęte wszelkie możliwe działania przyczyniające się do jej osiągnięcia.

Aby efektywnie wprowadzić realizację celów polityki energetycznej, niezbędny jest aktywny udział władz regionalnych poprzez przygotowywane na szczeblu wojewódzkim, powiatowym lub gminnym strategii rozwoju energetyki, a także niepomijanie tego aspektu w procesach określania priorytetów inwestycyjnych przez samorządy.

Na poziomie krajowym podejmowany jest szereg działań ukierunkowanych na osiągnięcie priorytetów polityki klimatyczno-energetycznej, wysokiego trwałego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz rosnącego poziomu życia w kraju z wykorzystaniem optymalnie zaprojektowanych i wdrażanych systemów wsparcia, przy jednoczesnej poprawie jakości środowiska, racjonalnym gospodarowaniu zasobami naturalnymi, minimalizacji kosztów finansowych i społecznych przy optymalnej alokacji środków budżetowych. Podstawą wszelkich inicjatyw są dokumenty strategiczne konkretyzujące cele i priorytety.

Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”

Jest podstawowym instrumentem wdrażania przyjętej w 2010 roku Strategii „Europa 2020” (realizowanym na poziomie państw członkowskich). Pierwszy Krajowy Program Reform (KPR) przyjęty został przez Radę Ministrów 26 kwietnia 2011 roku. KPR są aktualizowane w kwietniu każdego roku. Obecnie obowiązuje jego czwarta edycja – KPR 2014/2015. Uwzględniając kierunki działań wytyczone w polskich dokumentach strategicznych oraz specyficzne krajowe uwarunkowania Rząd uznał, że należy skupić się na odrabianiu zaległości rozwojowych oraz budowie nowych przewag konkurencyjnych w następujących obszarach priorytetowych:

- infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego,
- innowacyjność dla wzrostu inteligentnego,
- aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

W zakresie dotyczącym energetyki cele Programu dotyczą głównie sektora elektro-energetycznego, gdzie potrzebne są pilnie rozstrzygnięcia ustawowe w zakresie OZE oraz handlu emisjami. W zakresie zrównoważonego rozwoju głównym instrumentem jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ).

W zakresie redukcji emisji CO₂ postuluje się realizację następujących priorytetów inwestycyjnych:

- promowanie strategii niskoemisyjnych,
- promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe,

- wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach i w infrastrukturze publicznej.

Najważniejsze akty prawne wspierające idee poprawy efektywności i ograniczenia emisji do powietrza to:

- **Ustawa o odnawialnych źródłach energii** – uchwalona przez Sejm RP dnia 16 stycznia 2015 r. i Senat RP 20 lutego 2015 r., przekazana Prezydentowi RP do podpisu w dniu 23 lutego 2015 r.

Obecnie w polskim prawie nie ma aktu rangi ustawowej, który stricte dotyczyłby problematyki energetyki odnawialnej. Rozwój odnawialnych źródeł energii nabiera szczególnego znaczenia, gdy weźmiemy pod uwagę fakt iż polska elektroenergetyka w blisko 90% opiera się na węglu. W związku z powyższym zdywersyfikowanie źródeł wytwarzania energii elektrycznej, a tym samym rozwój OZE stają się niezwykle istotne. Rozwój OZE stanowi szansę na odciążenie środowiska naturalnego, redukcję emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Celem ustawy jest m.in.:

- zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i ochrony środowiska, m.in. w wyniku efektywnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- racjonalne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, uwzględniające realizację długofalowej polityki rozwoju gospodarczego kraju,
- wypełnienie zobowiązań wynikających z zawartych umów międzynarodowych oraz podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki,
- wypracowanie optymalnego i zrównoważonego zaopatrzenia odbiorców końcowych z instalacji odnawialnego źródła energii,
- zapewnienie wykorzystania na cele energetyczne produktów ubocznych lub pozostałości z rolnictwa oraz przemysłu wykorzystującego surowce rolnicze.

Głównym efektem obowiązywania ustawy będzie realizacja celów w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii wynikających z dokumentów rządowych przyjętych przez Radę Ministrów, tj. Polityki energetycznej Polski do 2030 roku oraz Krajowego Planu Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych. Ważnym efektem przyjęcia ustawy o odnawialnych źródłach energii będzie wyodrębnienie i usystematyzowanie mechanizmów wsparcia dla energii z OZE zawartych dotychczas w przepisach ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne [Dz.U. z 2012 r., poz. 1059, z późn. zm.].

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska [Dz.U. z 2013 r., poz. 1232, z późn. zm.]

W Prawie ochrony środowiska można wskazać kilka instrumentów, które mogą mieć zastosowanie w przypadku niskiej emisji. Dział II (art. 86-96a) poświęcony jest ochronie powietrza. Artykuły w tym

dziale dotyczą kluczowych zmian związanych z wdrażaniem Dyrektywy 2008/50WE (CAFE). Ponadto wprowadzono przepisy sankcyjne za uchybienia w zakresie przygotowania i realizacji programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Rozdział 4 art. 315a-c).

Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej [Dz.U. nr 94, poz. 551, z późn. zm.]

Ustawa określa krajowe cele w zakresie oszczędnego gospodarowania energią, zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej oraz zasady sporządzania audytów energetycznych i uzyskiwania świadectw efektywności energetycznej.

Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów [Dz.U. z 2014 r., poz. 712]

Ustawa określa zasady finansowania ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów części kosztów przedsięwzięć termomodernizacyjnych i remontowych. Na mocy ww. ustawy z tytułu realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego zmniejszającego zapotrzebowanie na energię o określoną wartość, inwestorowi przysługuje premia na spłatę części kredytu zaciągniętego na przedsięwzięcie termomodernizacyjne, zwana „premią termomodernizacyjną”.

Dokumenty strategiczne i planistyczne

Poniżej zamieszczono przegląd najważniejszych dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie krajowym, z którymi koresponduje Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Rzaśnia wraz ze wskazaniem zbieżności założeń tych dokumentów w kontekście gospodarki niskoemisyjnej.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK)

Jest to główna strategia rozwojowa obejmująca średni horyzont czasowy. Dokument wskazuje na strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, aby wzmocnić procesy rozwojowe kraju. Strategia jest ważnym dokumentem w odniesieniu do nowej generacji dokumentów strategicznych, które pojawiać się będą w Polsce na potrzeby pozyskiwania środków pomocowych z Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Cele rozwojowe i priorytety wyznaczone w SRK 2020 są spójne i silnie wpisują się w cele unijnej strategii „Europa 2020”.

Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Rzaśnia jest zgodny z zapisami SRK określonymi w ramach celu II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego kraju towarzyszyć będzie – obok dywersyfikacji źródeł – dywersyfikacja kierunków dostaw nośników energii. W ramach tego celu przewidziano działania, które będą tożsame z zadaniami planowanymi w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej:

— II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej, która obejmuje m.in. rozwój sektora OZE, modernizację sektora elektroenergetycznego, w tym infrastruktury przesyłu energii elektrycznej umożliwiające

wykorzystanie energii z OZE, wsparcie termomodernizacji budynków i modernizacji istniejących systemów ciepłowniczych,

— II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, obejmujące m.in. zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wspieranie i rozwój energetycznych projektów infrastrukturalnych,

— II.6.4. Poprawa stanu środowiska – m.in. promocja innowacyjnych technologii w przemyśle, paliw alternatywnych oraz rozwiązań zwiększających efektywność zużycia paliw i energii w transporcie, a także wykorzystanie paliw niskoemisyjnych w mieszkalnictwie; poprawie jakości powietrza służyć będą długoterminowe działania na rzecz ograniczenia emisji pyłów i innych zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza z sektorów najbardziej emisyjnych (energetyka, transport), ze źródeł emisji rozproszonych (nieduże zakłady przemysłowe, małe kotłownie) i ze źródeł indywidualnych w zabudowie mieszkaniowej (tzw. niska emisja).

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego, zawierającym wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych 15 lat. Dokument wiąże planowanie strategiczne z programowaniem działań w ramach programów rozwoju i programów operacyjnych współfinansowanych ze środków UE, określa działania państwa w sferze legislacyjnej i instytucjonalnej dla wzmocnienia efektywności systemu planowania przestrzennego i działań rozwojowych (w tym inwestycyjnych) ukierunkowanych terytorialnie. W dokumencie zostało wyznaczonych 6 celów głównych. Założenia Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Rzaśnia wpisują się w cel 5: Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa. Wśród założeń tego celu wymienia się proekologiczną modernizację elektrowni systemowych i zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku została opracowana zgodnie z art. 13-15 ustawy Prawo energetyczne. Przedstawia strategię Państwa, mającą na celu odpowiedzenie na najważniejsze wyzwania stojące przed polską energetyką, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie do 2030 roku. Jednym z priorytetów strategii jest zapewnienie osiągnięcia przez Polskę co najmniej 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii finalnej brutto do roku 2020, w tym co najmniej 10% udziału energii odnawialnej zużywanej w transporcie.

Podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej są:

- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej np. poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Aby efektywnie wprowadzić realizację celów polityki energetycznej, niezbędny jest aktywny udział władz regionalnych poprzez przygotowywane na szczeblu wojewódzkim, powiatowym lub gminnym strategii rozwoju energetyki, a także niepomijanie tego aspektu w procesach określania priorytetów inwestycyjnych przez samorządy. Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Rzaśnia jest zbieżny z zapisami Polityki energetycznej Polski w kontekście poprawy efektywności energetycznej. Kwestia ta jest traktowana w obu dokumentach w sposób priorytetowy, a postęp w tej dziedzinie będzie kluczowy dla realizacji wszystkich wyznaczonych celów.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020 (BEiŚ)

Strategia BEiŚ 2020 obejmuje dwa istotne obszary: energetykę i środowisko. Dokument wskazuje m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 roku. Niniejsza strategia tworzy pomost między środowiskiem a energetyką i stanowi impuls do bardziej efektywnego i racjonalnego prowadzenia polityki w obu wspomnianych obszarach. Celem Strategii jest ułatwienie wzrostu gospodarczego w Polsce, sprzyjającego środowisku poprzez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do nowoczesnych, innowacyjnych technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych, które mogą takowy „zielony” wzrost zaburzyć. Strategia BEiŚ 2020 odnosi się m.in. do konieczności unowocześnienia sektora energetyczno-ciepłowniczego, poprawy efektywności energetycznej oraz ograniczenia niskiej emisji dzięki zastępowaniu tradycyjnych pieców i ciepłowni nowoczesnymi źródłami, przy zwiększeniu dostępnych mechanizmów finansowych będących wsparciem dla inwestycji w tym zakresie. Strategia BEiŚ służy również określeniu celów i kierunków działań nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020.

Ponadto strategia BEiŚ koresponduje ze średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2020 w dziedzinie energetyki i środowiska i stanowi ogólną wytyczną dla Polityki energetycznej Polski. Koresponduje również z celami rozwojowymi określonymi na poziomie wspólnotowym, ujętymi w dokumencie Europa 2020 oraz celami pakietu klimatyczno-energetycznego.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 jest aktualizacją polityki ekologicznej na lata 2007-2010. Jej priorytetowym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Polityka zwraca uwagę na trudne zadania związane z ochroną atmosfery – przeciwdziałaniem zmianom klimatu. Wynika to z przyjętej przez Radę Europejską w 2007 roku decyzji o redukcji emisji CO₂ z terenu Unii o 20% do roku 2020. Poza tym przyjęto, że udział OZE w produkcji energii wyniesie co najmniej 20% i o tyle samo wzrośnie efektywność energetyczna. Polityka odnosi się do jakości powietrza w punkcie 4.2. W treści przedstawiono m.in. dane ukazujące stopień redukcji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w latach 1998-2005. W okresie tym zmniejszono emisję tlenku węgla i dwutlenku węgla do atmosfery o 30%, emisję dwutlenku siarki o 65%, pyłu o 80%, a tlenków azotu o 45%.

Jednocześnie dokument uwypukla kwestię, iż mimo znacznego ograniczenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń Polska ma obecnie problem z dotrzymaniem teraźniejszych standardów dotyczących jakości powietrza w świetle dyrektyw Unii Europejskiej. Polityka energetyczna Polski oparta jest w znacznej mierze na węglu, co stwarza ogromne problemy by dotrzymać limity dla źródeł o dużej mocy (pow. 50 MW) i kotłów spalających węgiel kamienny i brunatny. Podobnie trudne do spełnienia są normy narzucone przez Dyrektywę CAFE, dotyczące pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5}.

Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Rzaśnia wykazuje spójność z dokumentem Polityki Ekologicznej Państwa 2009-2012 przede wszystkim ze względu na nacisk dotyczący dalszej redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz konieczności modernizacji systemu energetycznego kraju.

Krajowy Plan Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych (KPD)

Krajowy Plan Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 6 grudnia 2010 r. Realizuje on zobowiązania wynikające z art. 4 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. Dokument określa krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych zużytej w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia w 2020 r. W KPD przyjęto, iż osiągnięcie głównych celów opierać się będzie o dwa filary zasobów OZE dostępnych i możliwych do wykorzystania w Polsce, tj. poprzez wzrost wytwarzania energii elektrycznej generowanej przez wiatr oraz większe wykorzystanie energetyczne biomasy. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe jedynie przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Tworzone obecnie nowe prawo legislacyjne dot. OZE ma doprowadzić do wsparcia dla energii z odnawialnych źródeł, a tym samym umożliwi zwiększenie inwestycji w nowe moce wytwórcze. Należy również położyć szczególny nacisk na konieczność rozwoju technologii w dziedzinie OZE oraz promocji badań naukowych i działalności dydaktycznej w tym kierunku.

Polityka Klimatyczna Polski

Dokument ten jest integralnym i istotnym elementem polityki ekologicznej państwa. Główne założenie strategiczne „Polityki...” sformułowano na podstawie zapisów zawartych w Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010.

Cel strategiczny to: włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie poprawy wykorzystania energii, zwiększania zasobów leśnych i glebowych kraju, racjonalizacji wykorzystania surowców i produktów przemysłu oraz racjonalizacji zagospodarowania odpadów, w sposób zapewniający osiągnięcie maksymalnych, długoterminowych korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych.

Cel strategiczny polityki klimatycznej Polski może być osiągnięty poprzez realizację celów i działań krótko-, średnio- i długookresowych:

— cele i działania krótkookresowe (na lata 2003-2006) – obejmowały działania dotyczące wdrożenia systemów umożliwiających realizację postanowień Konwencji i Protokołu z Kioto oraz zapewnienie korzystnego dla Polski możliwości udziału w mechanizmach wspomagających,

— cele i działania średnio- i długookresowe (na lata 2007-2012 oraz 2013-2020) – obejmują dalszą integrację polityki klimatycznej z polityką gospodarczą i społeczną; szczególnie zwrócić należy uwagę na działania kreujące bardziej przyjazne dla klimatu wzorce zachowań konsumpcyjnych i produkcyjnych, ograniczające negatywny wpływ aktywności antropogenicznej na zmiany klimatu oraz wdrożenie i stosowanie tzw. „dobrych praktyk”, które charakteryzują się dużą skutecznością i efektywnością wraz z innowacyjną techniką i pozwalają na osiągnięcie wyznaczonych celów.

1.4.3 Poziom regionalny i lokalny

Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Rzaśnia wykazuje w swoich zapisach zgodność z poniższymi dokumentami strategicznymi opracowanymi na poziomie regionalnym i lokalnym.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia. W systemie realizacji polityki rozwoju pełni rolę najważniejszego planu działania władz samorządowych.

„Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 –2020”, uchwalona przez Sejmik Województwa Łódzkiego w styczniu 2006 roku, zakłada skoncentrowanie działań prorozwojowych w 14 obszarach priorytetowych zgrupowanych w 3 sferach:

- w sferze społecznej: wiedza i kompetencje, jakość życia, polityka społeczna, społeczeństwo obywatelskie,
- w sferze ekonomicznej: dostępność, baza gospodarcza, społeczeństwo informacyjne, obszary wiejskie, rynek pracy, wizerunek,
- w sferze funkcjonalno-przestrzennej: system osadniczy, ład przestrzenny, tożsamość regionalna, ochrona środowiska.

W celu wspierania pozytywnych przemian, niwelowania głównych barier rozwojowych w regionie a także efektywnego wykorzystania zasobów Strategia zakłada, iż polityka regionalna będzie realizowana w dwóch płaszczyznach horyzontalnej oraz terytorialno-funkcjonalnej.

Polityka horyzontalna obejmie swym oddziaływaniem obszar całego województwa. Złożą się na nią trzy filary rozwoju obejmujące sferę gospodarczą, społeczną i przestrzenną, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie spójności w rozwoju na poziomie regionalnym (spójność terytorialna).

Lepszemu wykorzystaniu specyfiki poszczególnych obszarów województwa sprzyjać będzie uzupełnienie polityki horyzontalnej o politykę terytorialno-funkcjonalną oddziaływującą tematycznie na tereny obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz wyspecjalizowane obszary funkcjonalne wśród których znajdują się Łódzki Obszar Metropolitalny, Zagłębie Górniczo-Energetyczne Bełchatów-Szczerców-Złoczew, Zagłębie Ceramiczno-Budowlane Opoczno-Tomaszów Mazowiecki, Obszar Rozwoju Intensywnego Rolnictwa, Obszary Turystyczne Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla gminy Rzaśnia

Dokument został zatwierdzony uchwałą Nr XXX/216/2013 Rady Gminy Rzaśnia z dnia 30 grudnia 2013 roku i ogłoszony w Dz. Urz. Woj. Łódzkiego w dniu 20 lutego 2014 roku, poz. 732 i obowiązuje od 24 marca 2014 roku. Plan posiada pozytywne opinie i uzgodnienia m.in. z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Pajęcznie, Opinia sanitarna znak: PPIS-NZ-471/1/451/12 z dnia 30.03.2012r. oraz z RDOŚ w Łodzi znak: WOOS.410.38.2012.AJ z dnia 11.04.2012r.

W Planie przedstawione są m.in. zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzaśnia

Dokument został zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Rzaśnia Nr IV/8/2010 z dnia 28 grudnia 2010 r., posiada pozytywne opinie i uzgodnienia m.in. z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Łodzi PWIS-NS-OZNS-471/25/10 607 z dnia 28.05.2010r. oraz RDOŚ w Łodzi znak: RDOŚ-10-WOOŚ.I-6617-1238/10/aj z dnia 24.05.2010r.

Studium jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej Samorządu. Jest dokumentem planistycznym, określającym politykę rozwoju przestrzennego gminy w jej granicach administracyjnych. Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz umożliwiają integrację przestrzeni jako określonej całości. Studium pełni także rolę koordynacyjną pomiędzy planowaniem na szczeblu lokalnym, a planowaniem na szczeblu regionalnym i krajowym.

Studium ma także za zadanie sformułowanie lokalnych uwarunkowań, celów i programów rozwoju, dzięki czemu staje się ono dokumentem wytyczającym ogólną politykę przestrzenną gminy oraz aktem polityki rozwoju przestrzenno - gospodarczego gminy.

Głównym celem sporządzenia niniejszego studium jest ujednoczenie zapisów jego treści w związku z licznymi dotychczasowymi zmianami, odnoszącymi się przede wszystkim do informacji o: gminie, środowisku przyrodniczym, kulturowym, infrastrukturze. Jego zadaniem jest określenie polityki przestrzennej gminy, uwzględniającej uwarunkowania wynikające z dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów, stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego, prawa własności gruntów, jakości życia mieszkańców oraz zadań służących realizacji ponad lokalnych celów publicznych i kierunków polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

Program Ochrona Środowiska dla Gminy Rzaśnia na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzaśnia został przyjęty uchwałą nr XXXI/219/2010 Rady Gminy Rzaśnia z dnia 24 maja 2010 r. Program określa cele ekologiczne, priorytety, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz ustala środki niezbędne do osiągnięcia zaplanowanych celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

W Programie przedstawiono 9 priorytetów i wskazano działania zmierzające do ich osiągnięcia:

1. Poprawa jakości i ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.
2. Ochrona powierzchni ziemi i gleby.
3. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii.
4. Poprawa i utrzymanie jakości powietrza z ochrona przed hałasem.
5. Racjonalna gospodarka odpadami.

6. Ochrona istniejących zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.
7. Wychowanie w społeczności lokalnej nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska.
8. Zminimalizowanie występowania nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.
9. Kontrola źródeł emisji promieniowanie elektromagnetycznego.

Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Rzaśnia na lata 2007 – 2013

Plan został przyjęty Uchwałą Nr XVII/117/2008 Rady Gminy Rzaśnia z dnia 3 listopada 2008 roku. Jednym z celów szczegółowych Planu jest poprawa stanu środowiska naturalnego Gminy Rzaśnia i wzrost konkurencyjności ekologicznej województwa.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Rzaśnia na lata 2010-2013 oraz Program Usuwania Azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Rzaśnia na lata 2010-2032

Dokumenty zostały zatwierdzone Uchwałą Nr XXXI/220/2010 Rady Gminy Rzaśnia z dnia 24 maja 2010 r.

Polityka Ekologiczna Państwa obejmuje również właściwą gospodarkę odpadami. Celem Planu dla Gminy Rzaśnia jest opracowanie aktualizacji strategii rozwoju gospodarki odpadami na terenie gminy, która zapewni m. in.:

- zmniejszenie wytwarzania odpadów,
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów,
- wdrożenie zgodnego z wymogami ochrony środowiska odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Największą ilość odpadów niebezpiecznych występujących na terenach wiejskich, jakim jest Gmina Rzaśnia, stanowi azbest występujący w postaci pokryć dachowych. Program Usuwania Azbestu ma na celu oczyszczenie terenu gminy ze wszystkich wyrobów zawierających azbest, zgodnie ze zobowiązaniem jakie złożyła Polska o ich likwidacji do 2032 r. W celu zachęcenia mieszkańców do wymiany niebezpiecznych pokryć dachowych został opracowany regulamin finansowania usuwania azbestu z terenu Gminy Rzaśnia, który zapewnia nieodpłatną usługę transportu i utylizacji odpadów zawierających azbest.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY RZAŚNIA

2.1 Położenie gminy oraz układ komunikacyjny

Gmina Rząśnia położona jest w południowo - zachodniej części województwa łódzkiego i wchodzi w skład powiatu pajęczańskiego. Obszar gminy obejmuje 86 km², co stanowi 10,74% powierzchni powiatu. Gmina Rząśnia obejmuje 14 sołectw. Siedzibą gminy Rząśnia jest miejscowość Rząśnia.

L.p.	Sołectwo	Miejscowość
1	Augustów	Augustów
2	Będków	Będków
3	Biała	Biała
4	Broszęcin	Broszęcin, Kolonia Broszęcin
5	Gawłów	Gawłów
6	Kodrań	Kodrań, Kopy
7	Krysiaki	Krysiaki, Marcelin
8	Rekle	Rekle
9	Rząśnia	Rząśnia
10	Stróża	Stróża, Ścięgna
11	Suchowola Wieś	Suchowola – część wsi
12	Suchowola Majątek	Suchowola – część wsi
13	Zielęcín	Zielęcín
14	Żary	Żary, Rychłowiec

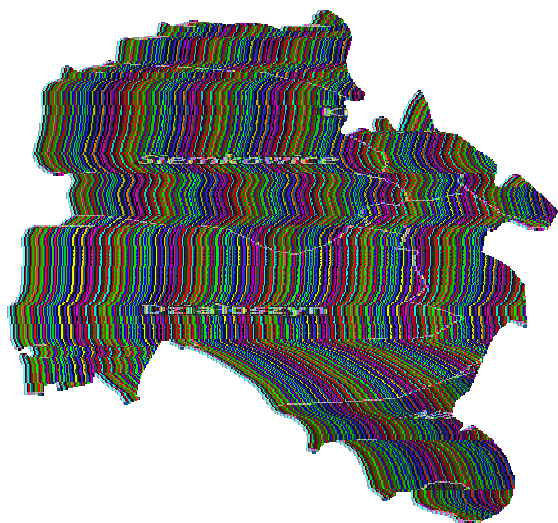
Tabela 1. Podział administracyjny gminy

Położenie Gminy Rząśnia na tle województwa łódzkiego i powiatu pajęczańskiego przedstawiają mapy.

Mapa 1. Województwo łódzkie

Mapa 2. Powiat pajęczański

Mapa 3. Gmina Rząśnia

Przez obszar gminy przebiegają:

- **droga wojewódzka W 483** relacji Łask - Częstochowa.

Droga wojewódzka ma 8 metrowy pas jezdny. Została oddana do użytku 30 września 2002 roku. Jest to droga o bardzo dobrych parametrach technicznych tj. zgodnych z normami dróg wojewódzkich określonych w ustawie o drogach. Na terenie gminy jej długość wynosi 10 km.

– **drogi powiatowe** relacji:

- Rząśnia - Pajęczno,
- Kiełczygłów - Rząśnia - Stróża
- Rząśnia - Kol. Chabielice.
- Biała - Bogumiłowice

Długość dróg powiatowych w obrębie gminy wynosi 31 km. Drogi powiatowe nie są w najlepszym stanie technicznym. Generalnie w obecnym stanie, większość dróg gminnych i wszystkie powiatowe wymaga natychmiastowej przebudowy, szczególnie w zakresie szerokości jezdni oraz wzmocnienia nawierzchni.

– **drogi gminne**

Łączna długość dróg gminnych wynosi 86,6 km, szer. Pasa drogowego 5 m -10 m, w tym 72 km, bitumiczne, szer. Pasa jezdni 4,5 m – 6 m, pobocze utwardzone szer. 0,5 m – 0,75 m. Pozostałe drogi tj. 14,6 km, gruntowe i tłuczniowe sukcesywnie nawożone kruszywem.

Transport osób i towarów wewnątrz gminy zapewniają przede wszystkim drogi gminne, ulice wiejskie, drogi śródpolne, wewnątrzosiedlowe w Rząśni a także po części droga wojewódzka i drogi powiatowe.

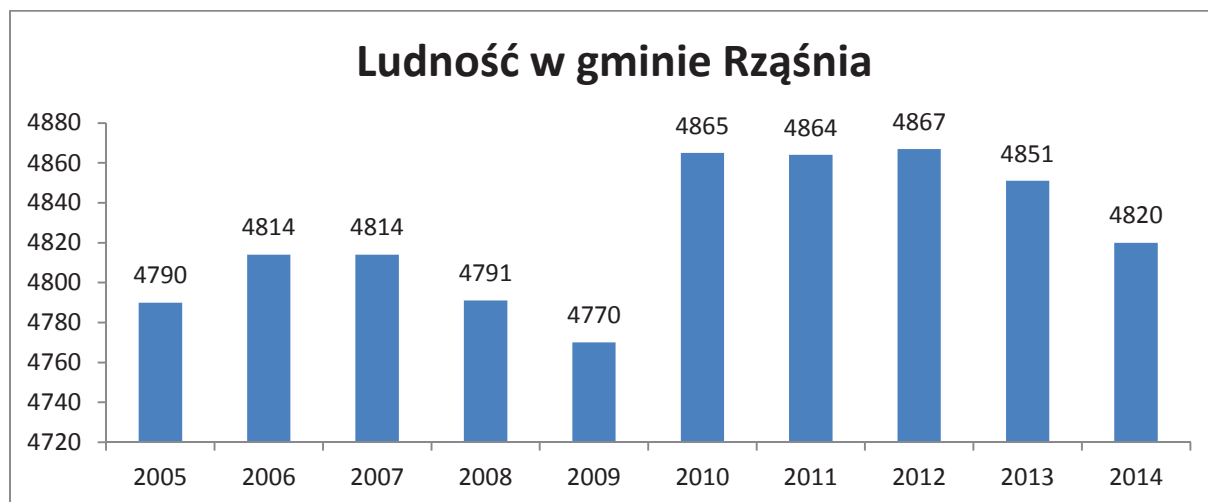
Drogi wojewódzka i powiatowa mają twardą nawierzchnię bitumiczną.

W południowej części gminy w rejonie wsi Biała przebiega linia kolejowa Częstochowa - Zduńska Wola - odgałęzienie od magistrali kolejowej Śląsk –Porty.

Zbiorową obsługę komunikacji gminy, w zakresie przewozów dalekiego zasięgu, zapewniają Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej Bełchatów i Częstochowa - Zakład w Pajęcznie. Linia kolejowa Częstochowa - Chorzew Siemkowice ze stacją w Białej spełnia również rolę komunikacji publicznej. Mieszkańcy większości wsi, mają możliwość podróżowania komunikacją zbiorową autobusową PKS, gdyż wsie generalnie położone są przy trasach linii autobusowych, bądź znajdują się w odległości dojazdu najdalej do 2 km do przystanku autobusowego. Rolę komunikacji publicznej spełniają kursy autobusów pracowniczych Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów, Elektrowni Bełchatów i cementowni Warta Działoszyn. Uzupełnieniem komunikacją są tzw. przewozy szkolne, które dowożą dzieci do szkół podstawowych w Białej i w Rząśni oraz z terenu całej gminy do Gimnazjum w Rząśni.

2.2 Demografia

Wg danych statystycznych z 2014 r. w Gminie Rzaśnia mieszka 4820 osób, czyli na 1 km² przypada 56 osób przy średniej w powiecie 65 osób na 1 km². Wśród mieszkańców przeważają kobiety, których odsetek wynosi 51%.

Rysunek 1. Zmiana liczby mieszkańców gminie Rzaśnia w latach 2005-2014

2.3 Gospodarka

Transformacja kraju po roku 1989 spowodowała, że nastąpiły radykalne zmiany na polu gospodarki. Wielkie zakłady państwowe zapewniające dotychczas wszystkim stanowisko pracy zaczęły się prywatyzować, chcąc spełnić wymóg rentowności. Polityka państwa prowadziła do zmniejszenia sektora państwowego na rzecz sektora prywatnego. Dawało to możliwości rozwoju indywidualnej aktywności ekonomicznej. Ludzie nauczeni bierności, potrzebowali impulsów aktywizujących ich do zakładania prywatnych firm. Dzięki takim przedsięwzięciom odrodziła się kultura przedsiębiorczości, sztuka samodzielnego rozwiązywania problemów ekonomicznych, zrozumienia i poparcia dla małego i średniego biznesu.

Ożywienie gospodarcze gminy nastąpiło po uruchomieniu eksploatacji węgla brunatnego z Odkrywki Szczerców, która obejmuje swym zasięgiem także tereny położone w gminie Rzaśnia. Ponadto w północnej części gminy zlokalizowano zwałowisko zewnętrzne, którego powierzchnia wynosić 1018 ha. Powierzchnia terenu zajętego na obszarze gminy pod wyrobisko Odkrywki Szczerców wynosi 530 ha natomiast zwałowiska wewnętrznego 83 ha. Uruchomienie eksploatacji spowodowało rozwój funkcji przemysłowej. Po zakończeniu eksploatacji tj. po 2058 roku zwałowisko zewnętrzne przewidziane jest do zagospodarowania na cele rekreacyjno-turystyczne (stoki narciarskie, trasa Off-road). Wypełnienie wodą

wyrobisk końcowych kończących fizycznie likwidację zakładu górniczego „Bełchatów” m.in. Pole Szczerców” nastąpi w ok. 2060 roku.

Na terenie gminy zarejestrowane są 193 podmioty gospodarcze zaliczane do małych i średnich przedsiębiorstw. Zatrudniają one od kilku do kilkunastu pracowników, co najwyżej kilkudziesięciu. Część podmiotów gospodarczych prowadzona jest jako działalność jednoosobowa.

Podmioty zatrudniające pracowników prowadzą działalność w zakresie:

- usług budowlanych, instalatorskich
- trzy piekarnie
- dwie masarnie
- ubojnia drobiu
- sklepy wielobranżowe
- stacja paliw i dwie stacje gazu
- działające w zakresie konfekcjonowania i sprzedaży cementu
- wytwórcze i usługowe w zakresie produkcji mebli
- wytwórcze i usługowe w zakresie ogrodzeń betonowych, metalowych, zbiorników bezodpływowych
- przetwórstwa drewna
- przetwórstwa nasion rzepaku
- mechaniki pojazdowej
- szycia pościeli, odzieży, usług krawieckich
- usług transportowych
- handlu
- usług bankowych
- usług ubezpieczeniowych
- gastronomii
- usług rolniczych
- inne

Przeważająca część podmiotów gospodarczych działa na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Gminy. W oparciu o przepisy kodeksu spółek handlowych działają na terenie Gminy:

- PGE KWB Bełchatów S.A.
- LOG-POL Sp. z o.o.
- PRIM sp. z o.o.

- PPHU STECH-CEMP Sp. jawna
- TOK-GAZ Sp. z o.o.

Turystyka w gminie jest słabo rozwinięta. Brak jest gospodarstw agroturystycznych oraz bazy noclegowo – gastronomicznej.

Pojawia się coraz więcej osób zwiedzających budowaną odkrywkową kopalnię węgla brunatnego „Odkrywka Szczerców”.

2.4 Klimat i środowisko przyrodnicze

Zanieczyszczenia emitowane do powietrza zostają wytworzone w wyniku działalności takich jak:

- wytwarzanie energii cieplnej i elektrycznej, zaopatrzenie w energię, wodę i gaz, podczas których uwalniają się następujące zanieczyszczenia: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek i dwutlenek węgla, pył, benzo- α - piren,
- realizacja procesów technologicznych w wyniku których emitowane są zanieczyszczenia wynikające ze specyfiki tych procesów,
- komunikacja, gdzie ze spalania paliw płynnych i gazowych uwalniane są zanieczyszczenia gazowe i pyłowe.

Zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Rzaśnia pochodzą z następujących źródeł:

- 1) Elektrownia Bełchatów, która jest głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy. Jest to największa w Polsce i w Europie elektrownia konwencjonalna opalana węglem brunatnym, wydobywanym na terenie pobliskiej Odkrywki Szczerców. Spalanie olbrzymich ilości węgla na potrzeby produkcji energii elektrycznej powoduje, że do atmosfery emitowane są zwiększone ilości SO₂, NO₂ i CO. W ostatnich latach Elektrownia Bełchatów dokonała znacznych inwestycji celem zmniejszenia poziomu emitowanych zanieczyszczeń tak, że obecnie dopuszczalne ich normy nie są przekroczone.
- 2) Niska emisja z ogrzewania mieszkań, która ma mały zasięg przestrzenny, ale w znacznym stopniu wpływa na poziom zanieczyszczeń w swoim najbliższym otoczeniu. Niska emisja charakteryzuje się zmiennością sezonową. W okresach grzewczych odnotowuje się wzrost emisji zanieczyszczeń.
- 3) Zanieczyszczenia komunikacyjne, które wraz ze zwiększaniem ilości pojazdów wykazują tendencję wzrostową.
- 4) Punktowe źródła emisji: emitory technologiczne, energetyki przemysłowej oraz kotłownie lokalne na potrzeby grzewcze budynków mieszkalnych osiedlowych.

Prawo ochrony powietrza narzuca obowiązek corocznej oceny jakości powietrza celem określenia wielkości i rozkładu stężeń zanieczyszczeń zawartych w powietrzu.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Rzaśnia na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017 na podstawie rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim w 2008 r. zawarto informację, że w strefie piotrkowsko-radomszczańskiej, w której położona jest Gmina Rzaśnia został przekroczony dopuszczalny poziom emisji pyłu PM₁₀ i wymagane jest opracowanie programu ochrony powietrza.

Uchwałą nr LIII/945/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28.10.2014 r. Gmina Rzaśnia została objęta Programem ochrony powietrza w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. W uchwale wskazano również zakres działań naprawczych zmierzających do poprawy stanu powietrza. Wskazano kierunki działań umożliwiających ograniczenie emisji powierzchniowej i liniowej oraz kierunki w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, identyfikacji źródeł emisji pyłu zawieszonego oraz w zakresie planowania przestrzennego.

Ze względu na stwierdzone przekroczenia emisji zanieczyszczeń na terenie Gminy Rzaśnia w niniejszym Planie obliczona została wielkość emisji zanieczyszczeń takich jak: PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂, NO_x i benzo(a)pirenu pochodzących z emisji powierzchniowej i liniowej w obrębie gminy oraz wskazano działania naprawcze zgodne z opracowanym Programem ochrony powietrza.

2.5 Rolnictwo i leśnictwo

Rolnictwo w gminie Rzaśnia stoi na niskim poziomie rozwoju infrastruktury technicznego wyposażenia gospodarstw rolnych. Oznacza się niskim stopniem intensywności, a także na ogół niską kulturą i wielkością produkcji rolniczej uzyskiwanej z jednostki powierzchni.

Istotnym czynnikiem w produkcji rolnej jest zmiana stosunków wodnych gleb wywołanych odwodnieniem wgłębnym odkrywką i przebudową sieci hydrograficznej. Obecnie w zasięgu leja depresyjnego KWB Bełchatów znajduje się teren całej gminy. Obniżenie poziomu wody gruntowej zmniejsza zasięg głównej masy korzeniowej roślin, pogarsza warunki ich życia. W największym stopniu reagują negatywnie ekosystemy bagienne, łąkowe, olszowe, na których bytujące rośliny korzystają bezpośrednio z wody gruntowej i powierzchniowej. Najmniej wrażliwe na odwodnienie są gleby o drobnoziarnistym składzie mineralnym(pyły, gliny, iły) średniozwięzłe i zwięzłe. Wpływ leja depresyjnego zmniejsza więc ekologiczne i produkcyjne walory środowiska glebowego. Zmniejsza się więc przydatność rolnicza gruntów, ale nie zawsze klasa bonitacyjna. W gminie Rzaśnia tereny zalesione obejmują 884,68ha, co stanowi 10,3% powierzchni gminy.

2.6 Mieszkalnictwo

1. Urząd Gminy w Rzaśni,
2. Dom Kultury w Kodranu,
3. Budynek Sportowy w Białej,
4. Filia Biblioteki w Białej i Biblioteka w Rzaśni,
5. Świetlice w Będkowie i Reklach,

6. Remizy OSP w Białej, Broszęcie, Gawłowie, Rzaśni, Stróży, Suchowoli, Zielęcinie,
7. Budynki szkół podstawowych w Białej i Zielęcinie,
8. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Rzaśni
9. Gimnazjum w Rzaśni
10. Zaplecze Sportowe w Rzaśni,
11. Gminny Ośrodek Zdrowia w Rzaśni,
12. Budynki po byłych szkołach podstawowych w Białej, Broszęcie, Stróży,
13. Budynki komunalne w Marcelinie, Rzaśni, Suchowoli i Ściegnach,
14. Budynek Zakładu Komunalnego w Rzaśni,
15. Nieruchomości użytkowane przez Zakład Gospodarki komunalnej w Rzaśni, w tym: oczyszczalnia ścieków, hydrofornia.

W zasobach mieszkaniowych gminy Rzaśnia dominuje budownictwo indywidualne obejmujące budynki mieszkalne budownictwa jednorodzinne i zabudowania gospodarcze. Łącznie w Gminie jest 1225 budynków mieszkalnych. Przeważająca większość gospodarstw domowych wyposażona jest w bieżącą wodę zasilaną z wodociągu, instalację elektryczną oraz częściowo sieć kanalizacyjną. Sieci wodociągowe zasilają wszystkie miejscowości na terenie gminy. Od 2003 r. sukcesywnie w gminie budowana jest sieć kanalizacyjna. Obecnie sieci kanalizacyjne funkcjonują w miejscowościach: Rzaśnia, Zielęcin, Suchowola i Stróża. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków wybudowanej w Rzaśni w granicach terenów górniczych, tj. „Pola Bełchatów” – w odległości ok. 15 km i „Pola Szczerców” – w odległości ok. 3,4 km i oddanej do użytku w 2003 r. Oczyszczalnia pracuje z zastosowaniem reaktorów, które z dobrym skutkiem pozwalają na usunięcie substancji organicznych zawiesiny i substancji biogenych (związki azotu i fosforu). Dla zabudowy rozproszonej, gdzie domy są znacznie oddalone od wsi brak ekonomicznego uzasadnienia budowy systemu kanalizacji zbiorczej, która jest jedynie jedną z metod prowadzących do rozwiązania problemu oczyszczania ścieków. Tutaj rozważa się rozwiązania alternatywne, jak budowa przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpornych.

2.7 System wodociągowy i kanalizacyjny

Zaopatrzenie w wodę odbywa się z lokalnych sieci wodociągowych bazujących na własnym ujęciu wód głębinowych. Siecią wodociągową objęty jest cały teren Gminy Rzaśnia, długość sieci wodociągowej wynosi ok. 120km. Do sieci podłączonych jest 100% mieszkańców gminy. Istniejąca studnia wraz z ujęciem wód jest zlokalizowana w miejscowości Rzaśnia. Studnia ma wydajność 4000m³/d, stacja uzdatniania wody posiada urządzenia o wydajność 6000m³/d. Zarówno sieć wodociągowa jak i ujęcie gminne jest administrowane przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Rzaśni.

Prawie 80% całkowitego zużycia wody przypada na cele komunalne. Z każdym rokiem odnotowuje się spadek zużycia wody w gospodarce komunalnej. Bilans zużycia wody na terenie gminy Rzaśnia przedstawia poniższa tabela.

Rok	Ilość zużytej wody ogółem [dam ³]	Ilość zużytej wody w gospodarstwach domowych [dam ³]	% udział wody zużytej w gospodarstwach domowych
2006	192,2	161,0	83,8
2007	189,0	165,9	87,8
2008	200,5	158,9	79,3
2009	172,1	130,8	76,0
2010	170,7	130,7	76,6
2011	214,6	156,4	72,9
2012	263,1	198,9	75,6
2013	256,0	195,3	76,3
2014	249,7	186,1	74,5

Tabela 2. Zużycie wody w gminie Rzaśnia - źródło: Bank Danych Lokalnych

Istotą prowadzenia gospodarki wodnej jest zabezpieczenie odpowiedniej ilości i jakości wody na potrzeby ludności, przemysłu i rolnictwa oraz zagospodarowanie zasobami w sposób oszczędny i racjonalny, zwłaszcza na obszarach, gdzie występują deficyty wody.

Istniejąca kanalizacja sanitarna jest zlokalizowana na terenie miejscowości Rzaśnia, Zielęcín, Suchowola i Stróża. Dla potrzeb obsługi tej sieci pomiędzy Rzaśnią a Zielęcínem wybudowano mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości $Q = 500\text{m}^3/\text{d}$ (dwa ciągi technologiczne po $250\text{m}^3/\text{d}$). Na dzień dzisiejszy obciążenie oczyszczalni kształtuje się na poziomie ok. $250\text{m}^3/\text{d}$. Całkowita długość sieci kanalizacji sanitarnej (grawitacyjnej i tłocznej) kształtuje się na poziomie ok. 39km, na terenie gminy jest zlokalizowanych 7 przepompowni ścieków oraz ok. 850 przyłączy kanalizacji sanitarnej. Pozostałe ścieki sanitarne na terenie Gminy gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i dowożone do oczyszczalni ścieków lub odprowadzane w sposób niekontrolowany do ziemi i wód płynących.

Na terenie gminy wody opadowe są odprowadzane poprzez kanalizację deszczową, rowy oraz powierzchniowo po terenie. Na kanalizację deszczową składają się wpusty drogowe odprowadzające wody opadowe rurociągami o średnicach:

- F800mm o długości ok. 300,00m,
- F600mm o długości ok. 800,00m,
- F400mm o długości ok. 1000,00m,

- F300mm o długości ok. 2600,00m.

Wg danych z roku 2014 długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 39,4 km. Udział budynków podłączonych do kanalizacji sanitarnej stanowi 49% liczby budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej. Natomiast biorąc pod uwagę długość sieci kanalizacji sanitarnej to stanowi ona zaledwie 25% długości sieci wodociągowej.

Rysunek 2. Liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków - źródło: Bank Danych

Lokalnych

2.8 Gospodarka odpadami

Gmina nie posiada wysypiska śmieci. Odbiorem stałych odpadów komunalnych z terenu gminy zajmują się firmy zewnętrzne wyłonione w wyniku przetargów. Odpady składowane są na wysypisku w Tuszynie gm. Pajęczno.

2.9 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina Rzaśnia zaopatrywana jest w energię elektryczną z głównych stacji zasilających 110/15 kV tj. „Wistka”, „Siemkowice” i „Rusiec”. Możliwa jest też dostawa energii 110/15 kV ze stacji „Zamoście” w Bełchatowie, „Rogowiec Stary” i „Bełchatów”, ale tylko w warunkach awaryjnych, ze względu na znaczne oddalenie tych stacji od obszaru gminy.

Sieci 110/15 kV „Wistka”, „Siemkowice” i „Rusiec” są obiektami zmodernizowanymi i posiadającymi znaczne rezerwy mocy elektrycznej na potrzeby gminy Rzaśnia i tych gmin, na których terenach są one zlokalizowane. Aktualnie szczytowe zapotrzebowanie mocy elektrycznej w gminie Rzaśnia kształtuje się na poziomie 2,5 MW, natomiast roczne zużycie energii elektrycznej wynosi około 6 500 MWh. Dystrybucja energii z głównych stacji zasilających 110/15 kV i jej rozdział do poszczególnych użytkowników i odbiorców w gminie odbywa się za pomocą sieci rozdzielczej średniego napięcia 15 kV, z lokalnymi

stacjami transformatorowo - rozdzielczymi 15/0,4 kV i przyłączonymi do tych stacji miejscowymi liniami rozdzielczymi niskiego napięcia 0,4 kV oraz obwodami oświetlenia zewnętrznego. Układ sieci dystrybucyjnej średniego napięcia 15 kV składa się z linii magistralnych biegnących z poszczególnych 110/15 kV i z linii odgałęźnych, którymi energia doprowadzana jest do lokalnych stacji 15/0,4 kV. Sieć dystrybucyjna 15 kV i miejscowe sieci niskiego napięcia 0,4 kV są prawie w całości liniami napowietrznymi z przewodami na słupach wspólnych. Wzdłuż tras tych linii nie występują strefy ochronne wynikające ze szkodliwego oddziaływania pola elektroenergetycznego na środowisko. Wymagane jest natomiast zachowywanie minimalnych odległości poziomych lub pionowych od zabudowy i urządzeń, których poziom określają przepisy szczegółowe prawa budowlanego. Około 25% istniejącej sieci dystrybucyjnej średniego napięcia 15 kV oraz sieci rozdzielczych niskiego napięcia pochodzi z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych, dlatego istotnym uwarunkowaniem dla dalszego rozwoju gminy jest potrzeba sukcesywnej modernizacji tej sieci, poprzez wymianę przewodów i słupów oraz dobudowę stacji 15/0,4 kV dla poprawy jakości dostawy energii. Przez teren gminy przebiegają następujące linie elektroenergetyczne najwyższego i wysokiego napięcia:

- linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia 400 kV krajowego systemu elektroenergetycznego zarządzanego przez przedsiębiorstwo energetyczne Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A w północnej części gminy.
- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji 400/110 kV „Trębaczew” - GPZ 110/15 kV „Wistka”, będąca własnością przedsiębiorstwa energetycznego Zakład Energetyczny Łódź - Teren S.A.

W pasach tras w/w linii występują strefy ochronne, związane z możliwością szkodliwego oddziaływania promieniowania elektroenergetycznego na środowisko, o szerokościach – 90 m dla linii 400 kV i 35 m dla linii 110 kV. W strefach tych nie powinna być lokalizowana zabudowa przeznaczona do stałego pobytu człowieka, ani też inne obiekty lub urządzenia określone w przepisach szczegółowych. Sieć dystrybucyjna średniego napięcia 15 kV i miejscowe sieci rozdzielcze niskiego napięcia 0,4 kV oraz 110/15 kV są obsługiwane przez Zakład Energetyczny Łódź - Teren S.A. Rejon Bełchatów z/s w Kurnosie.

2.10 Oświetlenie uliczne

W 2006 roku Gmina Rzaśnia dokonała modernizacji oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

W gminie zainstalowanych jest łącznie 1198 szt. opraw oświetleniowych model ST50 i ST100 o mocach: 70W, 100W i 150W. Łączna moc zainstalowanych opraw wynosi 83 kW. Zainstalowane SA również oprawy sodowe w ilości 300 szt o mocy 70 W i 100 W łączna moc 21 kW. Oprawy LED zainstalowane w 2015 r. szt. 58X267 LM moc 60 W.

2.11 Zaopatrzenie w ciepło

Zgodnie z informacjami pozyskanymi z ankiet ogrzewanie jednorodzinnych budynków mieszkalnych oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła opalanych w przeważającej części węglem, z czego kotły węglowe z paleniskiem tradycyjnym stanowią ok. 70-80% w zależności od danej miejscowości w gminie. Pozostałe źródła stanowią indywidualne kotłownie na pellet i gaz płynny.

Budynki użyteczności publicznej ogrzewane są z indywidualnych kotłowni na olej opałowy, ekogroszek, energię elektryczną, jednostkowo peluletem oraz z wykorzystaniem pompy ciepła powietrze-woda.

2.12 Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Gmina Rzaśnia nie ma bezpośredniego dostępu do gazu przewodowego i nie jest zgazyfikowana. Do roku 2020 planuje się budowę gazociągu dla terenu gminy.

2.13 Odnawialne źródła energii

Jednym z założeń polityki energetycznej państwa jest działanie związane z wykorzystaniem w jak najszerszym zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE). Zmniejszenie zużycia paliw konwencjonalnych wpływa pozytywnie na środowisko przyrodnicze i uświadamia mieszkańcom zalety korzystania z OZE. Rozwój technologii z wykorzystaniem OZE może zapewnić przyszłym pokoleniom bezpieczeństwo energetyczne w przypadku wyczerpania paliw nieodnawialnych. Znaczenie ma również czynnik finansowy – korzystanie z OZE po prostu się opłaca.

Gmina planuje dofinansowanie ze środków własnych jak i pozyskiwanie dotacji na montaż instalacji zasilanych z odnawialnych źródeł energii dla użytkowników indywidualnych, co dodatkowo zachęca mieszkańców do inwestycji w OZE.

Informacje pozyskane w wyniku przeprowadzonej ankietyzacji wskazują, że mieszkańcy Gminy Rzaśnia są zainteresowani inwestowaniem w odnawialne źródła energii i wyrażają chęć wniesienia jednorazowego wkładu własnego w zależności od możliwości finansowych w wysokości 500 ÷ 3000 zł.

Energia słoneczna

Na terenie Gminy Rzaśnia istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego. Uśłonecznienie względne w ciągu roku, tj. liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną wynosi 32-34%. W latach 20010-2013 przy wsparciu z funduszy unijnych zamontowano w Gminie 1029 instalacji solarnych, zaspokajających potrzeby indywidualne poszczególnych budynków w zakresie podgrzewu wody użytkowej. Korzyści wynikające z wykorzystania energii w tej formie sprawiają, że Gmina zamierza pozyskać fundusze na wykonanie kolejnych 350 instalacji solarnych do podgrzewu c.w.u. w domkach

jednorodzinnych. Ogromny potencjał energii słonecznej – czystej, naturalnej i odnawialnej jest również wykorzystywany w gałęzi energetyki zwanej fotowoltaiką. W ostatnim dziesięcioleciu nastąpił znaczny jej rozwój związany z ciągłym udoskonaleniem technologii oraz znaczącym spadkiem kosztów baterii słonecznych i falowników. Dzięki temu systemy fotowoltaiczne stały się ogólnodostępne, a ich opłacalność nieustannie wzrasta. Gmina zamierza również skorzystać z tych możliwości i wybudować farmy fotowoltaiczne dla hydroforni i oczyszczalni ścieków oraz promować i dotować zakup instalacji fotowoltaicznych o mocy 3-4 kWp dla indywidualnych mieszkańców. Z konsultacji i analiz przeprowadzonych przez Gminę wynika, że montażem ogniw fotowoltaicznych jest zainteresowanych 800 uczestników.

Biomasa

Obecnie mieszkańcy gminy zużywają najwięcej paliw stałych (węgiel i jego pochodne) w indywidualnych tradycyjnych kotłach węglowych. Tylko niewielka liczba mieszkańców wykorzystuje jako opał biomasę (pellet).

Biomasę warto wykorzystywać z wielu powodów. Paliwo to jest nieszkodliwe dla środowiska: ilość dwutlenku węgla emitowana do atmosfery podczas jego spalania równoważona jest ilością CO₂ pochłanianego przez rośliny, które odtwarzają biomasę w procesie fotosyntezy. Ogrzewanie biomasą staje się opłacalne – jej ceny są konkurencyjne na rynku paliw. Wykorzystanie biomasy pozwala wreszcie zagospodarować nieużytki i spożytkować odpady.

Gmina zamierza przy wykorzystaniu funduszy własnych oraz dotacji zrealizować projekt umożliwiający mieszkańcom wymiany kotłów węglowych na ekologiczne kotły wykorzystujące m. in. ten rodzaj paliwa.

Pompy ciepła

Pompy ciepła wykorzystują energię odnawialną zgromadzoną w gruncie, wodzie lub w powietrzu. Instalacje zbudowane w oparciu o pompy ciepła służą do ogrzania domów i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Pompa ciepła potrzebuje do pracy dostarczenia energii elektrycznej, przy czym z 1 kWh pobranej energii elektrycznej można otrzymać ok. 4 kWh energii cieplnej. Do zalet instalacji z pompą ciepła należy zaliczyć: cichą pracę, brak konieczności budowy komina, brak emisji spalin i sadzy, nie wymaga budowy przyłącza gazu. W Gminie Rzaśnia pompy ciepła typu powietrze – powietrze pracują w dwóch budynkach będących w zasobach gminy.

Energia wiatrowa

Na lokalizację instalacji z wykorzystaniem energii wiatru podstawowe znaczenie mają warunki lokalne: ukształtowanie terenu, zalesienie, zabudowania. Jednak nawet teoretycznie dobre lokalizacje należy zweryfikować przez pomiar wietrzności.

Według danych Urzędu Regulacji Energetyki na koniec 2015 w Polsce funkcjonowało 1039 instalacji wiatrowych o łącznej mocy 4582 MW. Większość instalacji zlokalizowana jest w północno – zachodniej części kraju. Wytworzona energia wykorzystywana jest na potrzeby obiektu, do którego jest przyłączona, a jej nadwyżki mogą zostać odsprzedane do sieci elektroenergetycznej.

3. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Niska emisja

Na terenie Gminy Rzaśnia największy udział w emisji dwutlenku węgla ma sektor mieszkalnictwa. W wyniku przeprowadzonej ankietyzacji stwierdzono, że w większości domków jednorodzinnych funkcjonują kotły komorowe bez możliwości regulacji zarówno ilości podawanego paliwa jak i ilości powietrza do spalania. W kotłach spalany jest węgiel o niskiej jakości, drewno jak i różnego rodzaju materiały odpadowe. Ze względu na brak gazyfikacji Gminy, rozwiązaniem tego problemu może być wymiana kotłów na kotły opalane np. biomasą.

Emisja komunikacyjna

Ważnym elementem niskiej emisji są zanieczyszczenia komunikacyjne. Emisja ta wykazuje tendencję wzrostową wraz z postępującym zwiększaniem się ilości pojazdów na terenie gminy. Zwiększone natężenie ruchu wpływa również na pogorszenie jakości klimatu akustycznego.

Działaniem mogącym ograniczyć te problemy może być wsparcie budowy infrastruktury rowerowej.

Należy propagować, promować, a przede wszystkim udostępniać alternatywne środki lokomocji, dążąc również w ten sposób do zmniejszenia natężenia ruchu pojazdów samochodowych.

Jednocześnie potrzeba na bieżąco monitorować stan dróg na terenie gminy i usuwać w szybkim czasie uszkodzenia utrudniające sprawność w ruchu pojazdów.

Świadomość ekologiczna mieszkańców

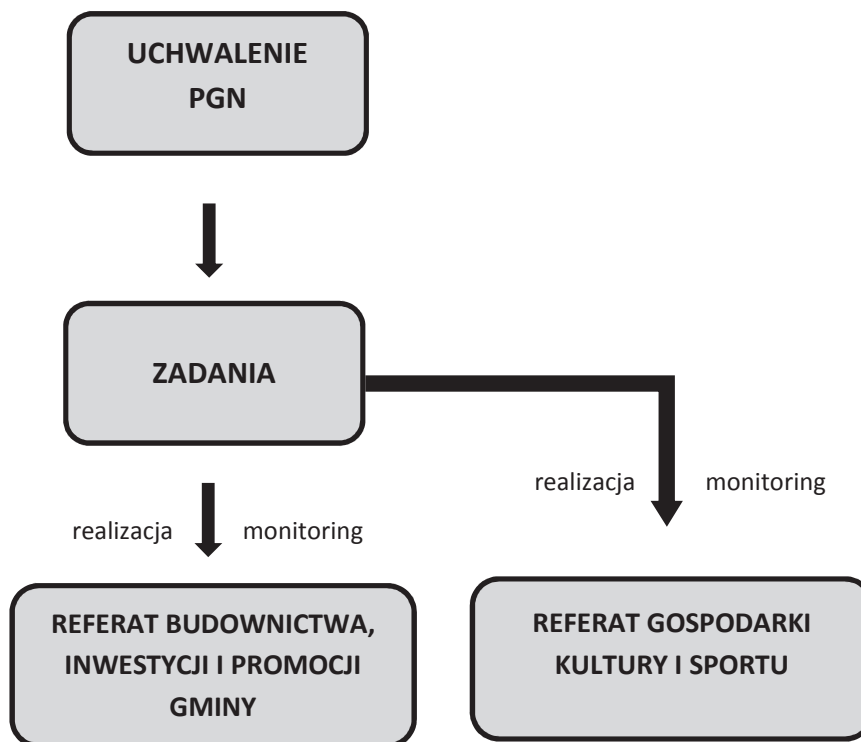
Poziom wiedzy na temat przyrody wśród dzisiejszych mieszkańców obszarów wiejskich jest bardzo niejednorodny, a ich opinie i stanowiska niejednokrotnie stoją ze sobą w sprzeczności. Ma to miejsce tak w przypadku większych grup, które w różnych sprawach mają odmienne zdania, jak i jednostek, które w różnych kwestiach zajmują różne stanowiska, nastawione bądź pozytywnie, bądź też negatywnie

do środowiska. Wpływ, jaki wywierają osoby mieszkające poza obszarami wiejskimi przez różne media, które docierają do masowego odbiorcy, ich mentalność i sposób postępowania, jest bardzo duży i powoduje zmiany. Dzięki temu odnosi się wrażenie, iż więcej osób nastawionych jest, opierając się na ich wypowiedziach, pozytywnie do ekologii. Rzeczywistość jednak jak zwykle odbiega od teorii, i w tej kwestii przemiany nie idą w parze z deklaracjami. Choć zdecydowanie większa liczba osób staje po stronie ekologii, to nie przekłada się to na działania w kierunku chronienia środowiska i wpływania na postawy współobywateli.

4. ASPEKTY ORGANIZACYJNE I FINANSOWE

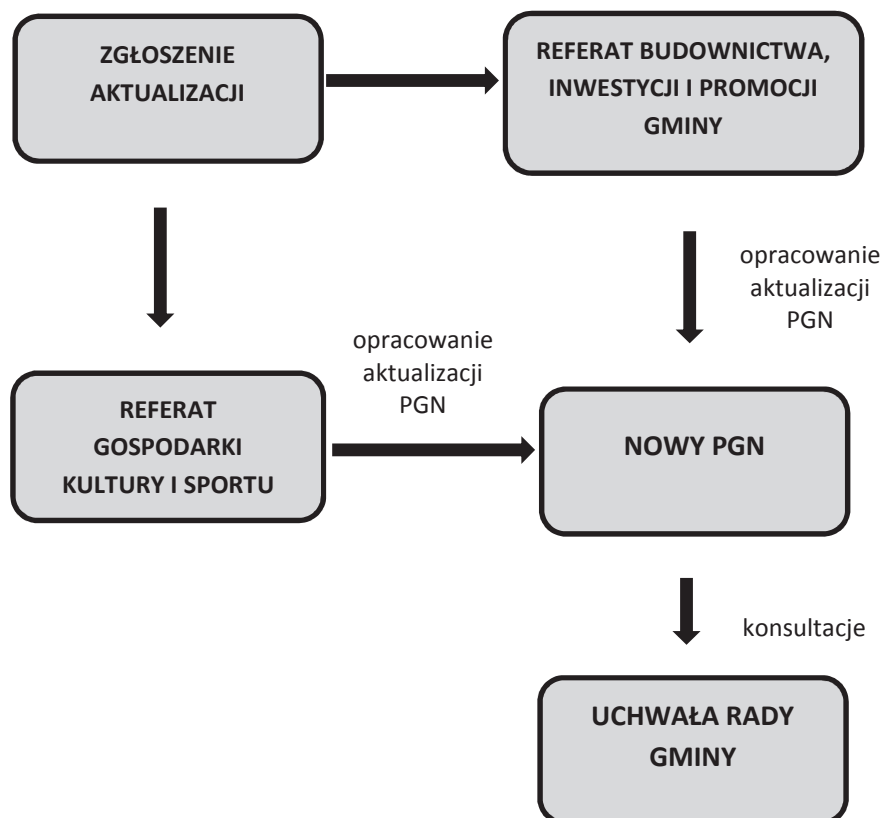
Za realizację Planu Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Rzaśnia odpowiada Wójt Gminy. Jednocześnie muszą być wypracowane procedury umożliwiające monitorowanie postępów realizacji działań przewidzianych w niniejszym dokumencie.

Realizacja inwestycji zapisanych w Planie będzie przebiegała następująco:

Rysunek 3 Schemat realizacji inwestycji

Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej będzie przebiegać ze schematem:

Rysunek 4. Schemat aktualizacji planu

Realizacja przedsięwzięć przedstawionych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Rzaśnia, których celem jest redukcja emisji dwutlenku węgla do atmosfery poprzez zmniejszenie zużycia energii i paliw, będzie możliwa przy zapewnieniu środków finansowych.

Źródła finansowania zadań Planu mogą stanowić:

- środki własne Gminy
- dotacje i pożyczki celowe (NFOŚiGW i WFOŚiGW)
- fundusze zewnętrzne (programy operacyjne krajowe, regionalne i zagraniczne)
- kredyty o preferencyjnych warunkach spłaty
- sponsorzy i prywatni inwestorzy

Koszty poszczególnych zadań oraz źródła ich finansowania przedstawione są w harmonogramie rzeczowo – finansowym Planu. Koszty te podane są szacunkowo i ich zmiana nie powoduje konieczności aktualizacji PGN. W momencie pojawienia się możliwości dofinansowania, zadania powinny być wprowadzone do budżetu Gminy.

4.1 Unijna perspektywa budżetowa 2014-2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ 2014-2020) to narodowy program mający na celu wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, ochronę środowiska, powstrzymanie lub dostosowanie się do zmian klimatu, komunikację oraz bezpieczeństwo energetyczne.

POIiŚ 2014-2020 jest przedłużeniem i kontynuacją najważniejszych kierunków inwestycji wyznaczonych w edycji wcześniejszej – POIiŚ 2007-2013. Odnoszą się one w szczególności do postępu technicznego państwa w priorytetowych sektorach gospodarki.

Program POIiŚ 2014-2020 kierowany jest do podmiotów publicznych (włączając w to jednostki samorządu terytorialnego) oraz do podmiotów prywatnych (szczególnie do dużych przedsiębiorstw).

Podstawowym źródłem finansowania POIiŚ 2014-2020 będzie Fundusz Spójności, którego głównym zadaniem jest wspieranie rozwoju europejskich sieci komunikacyjnych oraz ochrony środowiska w krajach Unii Europejskiej. Ponadto planuje się dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Program skierowany jest na inwestycje takie jak:

Priorytet I (FS) – promowanie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej:

- Wytwarzanie, rozpowszechnianie i wykorzystywanie OZE (poprzez budowę lub modernizację farm wiatrowych, instalacji na biomasę lub biogaz,
- Udoskonalenie efektywności energetycznej w obszarze publicznym i mieszkaniowym,
- Rozwinięcie inteligentnych systemów dystrybucji i wdrażanie ich (np. tworzenie sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia).

Priorytet II (FS) – ochrona środowiska (włączając w to dostosowanie się do zmian klimatu):

- Wspieranie rozwoju infrastruktury środowiskowej (modernizacja oczyszczalni ścieków, sieci kanalizacyjnych, instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych),
- Ochrona i odbudowanie różnorodności biologicznej, poprawa stanu środowiska miejskiego (np. zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza).

Priorytet III (FS) – modernizacja infrastruktury komunikacyjnej ukierunkowanej na ochronę środowiska:

- Modernizacja drogowego i kolejowego zaplecza w sieci TEN-T,
- Niskoemisyjna komunikacja miejska, śródlądowa, morska i intermodalna,
- Zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu lotniczym.

Priorytet IV (EFRR) – nasilenie transportowej sieci europejskiej:

- Udoskonalenie przepustowości infrastruktury drogowej (włączając w to obwodnice i trasy wylotowe).

Priorytet V (EFRR) – udoskonalenie infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego:

- Rozwinięcie inteligentnych systemów rozprowadzania, gromadzenia i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej (np. poprzez rozbudowę sieci przesyłowych i dystrybucyjnych).

Priorytet VI (EFRR) – ochrona dziedzictwa kulturowego.

Priorytet VII (EFRR) – pogłębienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.

Priorytet VIII (EFRR) – pomoc techniczna.

4.2 Środki NFOŚiGW

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej stanowi jedno z głównych źródeł polskiego systemu finansowania przedsięwzięć służących ochronie środowiska, wykorzystujący środki krajowe jak i zagraniczne. Na najbliższe lata przewidziane jest finansowanie działań w ramach programu ochrona atmosfery, który podzielony jest na cztery działania priorytetowe:

- poprawa jakości powietrza,
- poprawa efektywności energetycznej,
- wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii
- system zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme).

PLAN GOSPODARKI NIESKOEMISYJNEJ DLA GMINY RZAŚNIA NA LATA 2016-2020

Nazwa programu priorytetowego	Rodzaj przedsięwzięcia	Beneficjenci	Finansowanie
<p>LEMUR Energoozczędne Budynki Użyteczności Publicznej</p>	<p>Projektowanie i budowa lub tylko budowa nowych budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego</p>	<p>Samorządowe osoby prawne, spółki prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego posiadają 100% udziałów lub akcji i które powołane są do realizacji zadań własnych JST wskazanych w ustawach;</p> <p>PGL Lasy Państwowe i Parki Narodowe;</p> <p>Organizacje pozarządowe (w tym fundacje i stowarzyszenia), kościoły i inne związki wyznaniowe oraz kościelne osoby prawne, które realizują zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów</p>	<p>Dotacja, pożyczka</p>
<p>BOCIAN Rozproszone, odnawialne źródła energii</p>	<p>Budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji OZE o mocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrownie wiatrowe od 40kWe do 3 Mwe, - systemy fotowoltaiczne od 40kWp do 1 Mwe, pozyskiwanie energii z wód geotermalnych od 5MWt do 20 MWt, - małe elektrownie wodne od 300 kWe do 5Mwe, - źródła ciepła opalane biomasą od 300 kWt do 20 MWt, - wielkoformatowe kolektory słoneczne od 300kWt do 2MWt wraz z akumulatorem ciepła o mocy od 3MWt do 20 MWt, - biogazownie od 40kWe do 2Mwe, - instalacje wytwarzania biogazu rolniczego celem wprowadzenia go do sieci gazowej dystrybucyjnej i bezpośredniej, - wytwarzanie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji na biomasę o mocy od 40kWe do 5 Mwe, <p>dodatkowo:</p>	<p>Przedsiębiorcy realizujący przedsięwzięcia z zakresu OZE na terenie RP</p>	<p>pożyczka</p>

PLAN GOSPODARKI NIESKOEMISYJNEJ DLA GMINY RZAŚNIA NA LATA 2016-2020

	<p>- instalacje hybrydowe, przy czym moc każdego źródła energii musi mieścić się w określonych przedziałach</p> <p>- systemy magazynowania energii towarzyszące inwestycjom OZE o mocach nie większych niż 10-krotność mocy zainstalowanej dla każdego ze źródeł OZE.</p>		
<p>Prosument Linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji OZE</p>	<p>Przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu małych instalacji lub mikroinstalacji OZE do produkcji energii elektrycznej lub ciepła przeznaczone dla budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wielorodzinnych, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - źródła ciepła opalane biomasą – o zainstalowanej mocy cieplnej do 300kWt, - pompy ciepła – o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt, - kolektory słoneczne – o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt, - systemy fotowoltaiczne – o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40kWp, - małe elektrownie wiatrowe – o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40kWe, - 58ikrokogeneracja – o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40kWe, <p>Dopuszcza się zakup i montaż instalacji równoległe wykorzystującej więcej niż jedno odnawialne źródło energii elektrycznej lub więcej niż jedno odnawialne źródło ciepła w połączeniu ze źródłem (źródłami) energii elektrycznej.</p>	<p><u>Dla samorządów</u> - JST lub ich związki; Spółki prawa handlowego, w których JST posiadają 100% udziałów lub akcji.</p> <p><u>Dla WFOSiGW</u> - beneficjenci końcowi: osoby fizyczne posiadające prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym; spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; spółki prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego posiadają 100% udziałów albo akcji</p> <p><u>Poprzez bank</u> - osoby fizyczne posiadające prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym jednorodzinny; spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe zarządzające budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi;</p>	<p>dotacja, pożyczka, kredyt</p>
<p>RYŚ Termomodernizacja budynków jednorodzinnych</p>	<p>Prace remontowe w dopuszczonym do użytkowania jednorodzinny budynku mieszkalnym:</p> <p>Grupa I – prace termoizolacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocieplenie ścian zewnętrznych - ocieplenie dachu/stropodachu nad ogrzewanymi pomieszczeniami - ocieplenie podłogi na gruncie / stropu nad nieogrzewaną piwnicą - wymiana okien, drzwi zewnętrznych, bramy garażowej 	<p>Osoby fizyczne</p> <p>Jednostki samorządu terytorialnego</p> <p>Organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia, a także kościoły i inne związki wyznaniowe wpisane do rejestru kościołów i innych</p>	

PLAN GOSPODARKI NIESKOEMISYJNEJ DLA GMINY RZAŚNIA NA LATA 2016-2020

	<p>Grupa II – Instalacje wewnętrzne</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalacja wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej z odzyskiem ciepła - instalacja wewnętrzna ogrzewania i ciepłej wody użytkowej <p>Grupa III – wymiana źródła ciepła, zastosowanie odnawialnych źródeł energii cieplnej</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalacja kotła kondensacyjnego - instalacja wężła cieplnego - instalacja kotła na biomasę - instalacja pompy ciepła instalacja kolektorów słonecznych 	<p>związków wyznaniowych oraz kościelne osoby prawne posiadające prawo własności (w tym: współwłasności, spółdzielcze własnościowe prawo) do jednorodzinnego budynku mieszkalnego dopuszczonego do użytkowania</p>	
<p>Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych</p>	<p>Budowa domu jednorodzinnego.</p> <p>Zakup nowego domu jednorodzinnego.</p> <p>Zakup lokalu mieszkalnego w nowym budynku mieszkalnym wielorodzinnym.</p>	<p>Osoby fizyczne</p>	<p>Dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego za pośrednictwem banku, który ma podpisaną umowę z NFOŚiGW</p>
<p>Edukacja ekologiczna</p>	<p>Kompleksowe projekty wykorzystujące media tradycyjne tj. telewizję, w tym idea placement, radio, prasę, outdoor, oraz elektroniczne tj. internet, aplikacje mobilne.</p> <p>Warsztaty, konkursy, imprezy edukacyjne.</p> <p>Konferencje, szkolenia, seminaria, e-learning, profesjonalizacja animatorów edukacji ekologicznej, produkcja interaktywnych pomocy dydaktycznych.</p> <p>Wyposażenie i doposażenie centrów edukacyjnych.</p>	<p>Osoby prawne lub jednostki organizacyjne z osobowością prawną,</p> <p>Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną,</p> <p>Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, państwowe lub samorządowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.</p>	<p>dotacja, pożyczka, przekazanie środków do PJB</p>

4.3 Środki WFOŚiGW

WFOŚiGW w Łodzi dofinansowuje zadania z zakresu ochrony środowiska za pomocą preferencyjnych pożyczek, wraz z możliwością ich umorzenia oraz dotacji, w sumie do 100% kosztów zadania.

Beneficjentami w ramach działań priorytetowych są:

- jednostki posiadające osobowość prawną,
- samorządy terytorialne oraz utworzone przez nie jednostki organizacyjne,
- osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą,
- osoby fizyczne.

Przedsięwzięcia priorytetowe z zakresu ochrony atmosfery przewidziane na rok 2016 są następujące:

- Wspieranie budowy instalacji wykorzystujących Odnawialne Źródła Energii.
- Wspieranie projektów z zakresu efektywności energetycznej.
- Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej gospodarki i zrównoważonego rozwoju.

Ponadto Fundusz prowadzi nabory w ramach programu Prosument oraz własne programy konkursowe. W roku 2015 w ramach ochrony atmosfery przeprowadzono konkurs w ramach Działania 5. Ochrona klimatu Poddziałanie 5.1 Mała termomodernizacja.

Celem konkursu było upowszechnienie dobrych praktyk z zakresu efektywności energetycznej i wykorzystania OZE. Beneficjentami konkursu były:

- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, a także ich jednostki organizacyjne,
- organizacje pozarządowe,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- kościoły, kościelne osoby prawne i ich stowarzyszenia oraz inne związki wyznaniowe.

W ramach konkursu przewidziane było dofinansowanie w formie dotacji do 80% kosztów kwalifikowanych, nie więcej niż 30 000 zł na 1 projekt i 1 beneficjenta. W sumie na konkurs przeznaczono 500 000 zł.

Warunki otrzymania pożyczek

Warunkiem udzielenia pożyczki jest posiadanie zdolności finansowej przez Wnioskodawcę, rozumianej jako zdolność do spłaty zaciągniętej pożyczki wraz z należnymi odsetkami w umownych terminach spłaty. Fundusz dokonuje samodzielnie oceny zdolności finansowej lub może zlecić tę ocenę firmie zewnętrznej.

Minimalny wkład środków własnych pożyczkobiorcy powinien wynosić nie mniej niż 20% kosztów kwalifikowanych zadania. W przypadku łącznego finansowania zadania przez fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, łączna wysokość dofinansowania nie może przekroczyć 100% kosztów zadania.

Oprocentowanie pożyczek udzielanych przez Fundusz jest stałe w skali roku i wynosi:

- 0,50 WIBOR 12M ustalonego na poziomie wartości średniej za rok poprzedzający rok udzielenia pożyczki na zadania z zakresu odnawialnych źródeł energii: słonecznej, geotermalnej i z biomasy,
- 0,75 WIBOR 12M ustalonego na poziomie wartości średniej za rok poprzedzający rok udzielenia pożyczki na pozostałe zadania oraz w przypadku pożyczek o okresie spłaty przekraczającym 5 lat.

Maksymalny okres spłaty pożyczki wynosi 5 lat. W uzasadnionych przypadkach, wynikających z analizy sytuacji finansowej Beneficjenta, istnieje możliwość wydłużenia okresu spłaty do 15 lat. Spłata pożyczki dokonywana jest zgodnie z umową pożyczki, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczone od chwili uruchomienia pożyczki, tj. wypłaty ostatniej transzy pożyczki.

Pożyczka udzielona przez Fundusz, może być na wniosek Pożyczkobiorcy, częściowo umorzona, po spełnieniu następujących warunków:

- zadanie zostało zrealizowane w planowanym terminie,
- został osiągnięty założony efekt rzeczowy i ekologiczny,
- pożyczkobiorca spłacił w terminie wymagalną kwotę pożyczki wraz z oprocentowaniem, zgodnie z zawartą umową pożyczki,
- pożyczkobiorca przeznaczy umorzoną kwotę na przedsięwzięcie ekologiczne, określone we wniosku o umorzenie, zgodnie z warunkami ustalonymi w odrębnej umowie umorzenia pożyczki,
- pożyczkobiorca wywiązuje się z obowiązku uiszczenia opłat i kar za korzystanie ze środowiska.
- Umorzeniu może podlegać kwota:
 - do 30% wysokości udzielonej pożyczki – w przypadku zadań realizowanych z zakresu zapobiegania lub likwidacji poważnych awarii,
 - do 10% wysokości udzielonej pożyczki – w przypadku pozostałych zadań.

Umorzeniu nie podlegają:

- pożyczki, o umorzenie których Wnioskodawca wystąpił po ich spłacie,
- pożyczki wypłacone Beneficjentom, którym udzielono dofinansowania na to samo przedsięwzięcie w formie bezzwrotnej, z wyłączeniem zadań realizowanych z zakresu zapobiegania lub likwidacji poważnych awarii,

- pożyczki o okresie rzeczywistej spłaty krótszym niż 1 rok.

Mając na względzie jawność i przejrzystość procesu wyboru projektów oraz zachowanie odpowiedniego poziomu jednolitości zasad wyboru projektów i równego traktowania Wnioskodawców, podstawową formą wyboru dotowanych zadań są programy i konkursy, przeprowadzane na podstawie regulaminów przyjętych uchwałą Rady Nadzorczej.

Dotacje mogą być udzielane przy jednoczesnym dofinansowaniu przez Fundusz w postaci pożyczki. Decyzję o udzieleniu łącznego dofinansowania w formie dotacji i pożyczki, podejmuje Rada Nadzorcza na wniosek Zarządu Funduszu. W przypadku finansowania zadania przez fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, łączna wysokość dofinansowania nie może przekroczyć 100% kosztów zadania.

4.4 Inne programy międzynarodowe i krajowe

Środki norweskie i EOG

Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG) są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia). W zamian za pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego Unii Europejskiej (choć nie są jej członkami) Polska zostając członkiem Unii Europejskiej, przystąpiła również do Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Na mocy Umowy o powiększeniu EOG z 14 października 2003 r. ustanowiona została pomoc finansowa dla krajów Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, tworzących EOG.

W październiku 2004 roku polski rząd podpisując dwie umowy, upoważnił się do korzystania z innych, oprócz funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej, źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej: Memorandum of Understanding wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Memorandum of Understanding wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Darczyńcami są 3 kraje EFTA: Norwegia, Islandia i Liechtenstein.

Obydwa programy obowiązują jednolite zasady i procedury oraz zależą od jednego systemu zarządzania i wdrażania w Polsce. Koordynację nad tymi Mechanizmami sprawuje Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Program PROSUMENT

Celem programu jest wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. W ramach programu preferowane są stosunkowo niewielkie instalacje wytwarzające energię elektryczną lub ciepłą dla osób fizycznych, wspólnot lub spółdzielni mieszkaniowych. Program promuje nowe technologie OZE oraz

postawy prosumenckie (podniesienie świadomości inwestorskiej i ekologicznej), a także wpływa na rozwój rynku dostawców urządzeń i instalatorów oraz zwiększenie liczby miejsc pracy w tym sektorze. W ramach programu można uzyskać pożyczkę i dotację łącznie do 100% kosztów kwalifikowanych instalacji, z czego dotacja stanowi 40%.

Program realizowany będzie w latach 2015 - 2022, przy czym:

- zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 2020 r.,
- środki wydatkowane będą do 2022 r.

Terminy i sposób składania wniosków:

- nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym,
- terminy, sposób składania i rozpatrywania wniosków określone zostaną odpowiednio w ogłoszeniu o naborze lub w regulaminie naboru, które zamieszczane będą na stronie internetowej NFOŚiGW.

Koszty kwalifikowane:

Okres kwalifikowalności kosztów od 01.01.2015 r. do 31.12.2022 r., w którym to poniesione koszty mogą być uznane za kwalifikowane.

Cena sprzedawanej energii:

Wariant od 01.01.2016:

Energia elektryczna wytworzona może być sprzedawana po cenie ustawowej (0,75 zł/kWh dla instalacji do 3 kW, 0,65 zł/kWh dla instalacji od 3 do 10 kW).

Z powyższego wynika, że program „Prosument” najlepiej sprawdza się dla modelu zakładającego zaspokajanie własnego zapotrzebowania na energię elektryczną. Pozwala to zaoszczędzić ponad 0,6 zł na 1 kW. Instalacje zorientowane wyłącznie na sprzedawanie do sieci mogą mieć dłuższy czas zwrotu ze względu na niską cenę sprzedaży energii.

Bank Ochrony Środowiska – kredyty proekologiczne

Bank Ochrony Środowiska ma w swojej ofercie kilka form wsparcia inwestycji proekologicznych. Są to:

- Kredyt Energia na Plus – finansowanie jest przeznaczone na przedsięwzięcia, które zredukują emisję CO₂ oraz zmniejszą zużycie energii w obszarze budynków przemysłowych i mieszkalnych oraz w obrębie infrastruktury przemysłowej. Kredyt może objąć także budowę instalacji odnawialnych źródeł energii.

- Kredyt z Dobrą Energią – na realizację przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, z przeznaczeniem na finansowanie projektów polegających na budowie: biogazowni, elektrowni wiatrowych, elektrowni fotowoltaicznych, instalacji energetycznego wykorzystania biomasy, innych projektów z zakresu energetyki odnawialnej. Dla JST, spółek komunalnych, dużych, średnich i małych przedsiębiorstw,
- Kredyt Ekomontaż – daje możliwość na sfinansowanie do 100% kosztów netto zakupu i/lub montażu urządzeń tj.: kolektory słoneczne, pompy ciepła, rekuperatory, systemu dociepleń budynków i wiele innych. Okres kredytowania może sięgać nawet 10 lat.
- Kredyt EkoOszczędny – na inwestycje prowadzące do oszczędności z tytułu: zużycia (energii elektrycznej, energii cieplnej, wody, surowców wykorzystywanych do produkcji), zmniejszenia opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, zmniejszenia kosztów produkcji ponoszonych w związku z: składowaniem i zagospodarowaniem odpadów, oczyszczaniem ścieków, uzdatnianiem wody, inne przedsięwzięcia ekologiczne przynoszące oszczędności. Dla samorządów, przedsiębiorców (w tym wspólnot mieszkaniowych).

Bank Gospodarstwa Krajowego – Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Od 19 marca 2009 r. weszła w życie ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2014 r., poz. 712), która zastąpiła dotychczasową ustawę o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Na mocy nowej ustawy w Banku Gospodarstwa Krajowego rozpoczął działalność Fundusz Termomodernizacji i Remontów, który przejął aktywa i zobowiązania Funduszu Termomodernizacji.

O dofinansowanie projektu w ramach premii termomodernizacyjnej, mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy:

- budynków mieszkalnych,
- budynków zbiorowego zamieszkania,
- budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych,
- lokalnych sieci ciepłowniczych,
- lokalnych źródeł ciepła.

Premia termomodernizacyjna przysługuje inwestorowi z tytułu realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego i stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez inwestora. Przysługuje tylko

inwestorom korzystającym z kredytu. Nie mogą z niej skorzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie termomodernizacyjne wyłącznie z własnych środków.

Program Finansowania Energii Zrównoważonej w Polsce
dla małych i średnich przedsiębiorstw

PolSEFF jest Programem Finansowania Rozwoju Energii Zrównoważonej w Polsce, z linią kredytową o wartości 190 milionów euro. Oferta PolSEFF jest skierowana do małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), zainteresowanych inwestycją w nowe technologie i urządzenia obniżające zużycie energii lub wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych. Finansowanie można uzyskać w formie kredytu lub leasingu w wysokości do 1 miliona EURO za pośrednictwem uczestniczących w Programie instytucji finansowych (banków i instytucji leasingowych).

Kontrakt gwarantowanych oszczędności – ESCO

Finansowanie przedsięwzięć zmniejszających zużycie i koszty energii to podstawa działania firm typu ESCO (Energy Service Company). Rzetelna firma ESCO zawiera kontrakt na uzyskanie realnych oszczędności energii, które następnie są przeliczane na pieniądze. Kolejnym elementem podnoszącym wiarygodność firmy ESCO to kontrakt gwarantowanych oszczędności. Aby taki kontrakt zawrzeć firma ESCO dokonuje we własnym zakresie oceny stanu użytkowania energii w obiekcie i proponuje zakres działań, które jej zdaniem są korzystne i opłacalne. Jest w tym miejscu pole do negocjacji odnośnie rozszerzenia zakresu, jak również współdziałania klienta w finansowaniu inwestycji. Kluczowym elementem jest jednak to, że po przeprowadzeniu oceny i zaakceptowaniu zakresu firma ESCO gwarantuje uzyskanie rzeczywistych oszczędności energii.

5. INWENTARYZACJA EMISJI CO₂ DO ATMOSFERY NA OBSZARZE GMINY RZAŚNIA

5.1 Podstawowe założenia

Podstawowym założeniem opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej (PGN) jest sporządzenie bazowej inwentaryzacji emisji CO₂ powstałego w wyniku zużycia energii na terenie Gminy Rzaśnia w przyjętym roku bazowym. Sporządzenie inwentaryzacji umożliwi identyfikację źródeł emisji, co z kolei pozwoli na zaplanowanie działań zmierzających do redukcji emisji zanieczyszczeń. Opracowanie bazowej inwentaryzacji emisji daje również władzom lokalnym możliwość dokonywania pomiaru efektów zrealizowanych przez nie działań.

Tworząc bazową inwentaryzację emisji CO₂ dla Gminy Rzaśnia przyjęto następujące założenia:

- **Rok bazowy** - jako rok bazowy do określenia emisji CO₂ w gminie Rzaśnia przyjęto rok 2014 ze względu na możliwość zgromadzenia możliwie najbardziej pełnych i wiarygodnych danych w sektorach w których prowadzono inwentaryzację
- **Wskaźniki emisji** – wskaźniki emisji CO₂ (WE CO₂) oraz wartości opałowe (WO) zostały określone na podstawie Opracowania KOBiZE z października 2014 r.
Wskaźniki emisji oraz wartości opałowe zgodne z tabelą nr 3

Paliwo	Wartość opałowa WO		Wskaźnik emisji WE CO ₂
	MJ/kg	MJ/m ³	kg/GJ
Węgiel kamienny	26,49		93,96
Węgiel brunatny	8,05		111,17
Gaz ziemny		36,12	55,82
Gaz ciekły	47,31		62,44
Olej napędowy (w tym olej opałowy lekki)	43,33		73,33
Biomasa	15,60		0
Benzyna	44,80		68,61
LPG	47,31		62,44
Energia elektryczna			0,812 tCO ₂ /MWh ¹
Energia ze źródeł odnawialnych			0

Tabela 3. Wartości opałowe i wskaźniki emisji CO₂ dla poszczególnych paliw²

- **Zakres objęty inwentaryzacją** – inwentaryzacją objęto zużycie energii cieplnej i elektrycznej w budynkach mieszkalnych, budynkach użyteczności publicznej, zużycie energii elektrycznej przez komunalne oświetlenie publiczne, zużycie paliw przez transport gminny, prywatny, komercyjny i publiczny. Inwentaryzacją objęto wszystkie emisje CO₂ wynikające ze zużycia energii finalnej tj.: energii paliw kopalnych (na potrzeby bytowo-gospodarcze, transportowe), energii elektrycznej, energii ze źródeł odnawialnych.

¹ KOBiZE – referencyjny wskaźnik jednostkowej emisyjności CO₂ przy produkcji energii elektrycznej

² źródło: opracowanie KOBiZE

5.2 Metodyka

Inwentaryzację emisji CO₂ przeprowadzono w oparciu o informacje otrzymane od Gminy Rząśnia w n/w zakresie:

- sytuacji energetycznej budynków użyteczności publicznej,
- danych na temat oświetlenia ulicznego,
- działań prowadzonych w okresie ostatnich lat oraz działań planowanych,
- danych dotyczących wykorzystania OZE w budynkach oraz instalacjach na terenie Gminy,
- danych dotyczących transportu drogowego

W zakresie zużycia energii elektrycznej w poszczególnych sektorach uzyskano informacje od dostawcy energii tj. PGE Dystrybucja S.A oddział Łódź .

Na podstawie zebranych danych oraz przeprowadzonych ankiet oszacowano emisję CO₂ oraz potencjał jej redukcji dla terenu Gminy Rząśnia. Przeprowadzona inwentaryzacja oraz pozyskane dane są istotne ze względu na pozyskiwanie danych w celu monitoringów efektów wdrażania planu o którym mowa w rozdziale 6 niniejszego opracowania.

5.2.1 Etapy określania emisji CO₂

Określenie wielkości emisji CO₂ określono w następujący sposób:

1. Zebranie danych dla poszczególnych grup źródeł emisji w sektorze publicznym i prywatnym tj. faktury za zakup energii elektrycznej, ciepłej, paliw za ogrzewanie, paliw transportowych, ankiety
2. Oszacowanie zapotrzebowania na ciepło z paliw kopalnych w poszczególnych grupach odbiorców,
3. Oszacowanie zużycia paliw transportowych,
4. Oszacowanie zużycia energii elektrycznej w poszczególnych grupach odbiorców,
5. Przeliczenie pozyskanych wartości za pomocą wskaźników emisji na emisję CO₂,
6. Określenie wielkości produkcji energii ze źródeł odnawialnych

5.2.2 Wzory przyjęte do określenie emisji CO₂

Do obliczeń wielkości emisji wykorzystano następujące wzory obliczeniowe:

$$E_{CO_2} = Z_p \cdot WE \quad (\text{wzór 1.1})$$

gdzie:

E_{CO_2} – wielkość emisji CO₂ [kg/rok]

Z_p – zużycie paliwa [Mg/rok]

WE – wskaźnik emisji CO₂ [kg/Mg]

lub wzór:

$$E_{CO_2} = Z_p \cdot WE \cdot WO$$

(wzór 1.2)

gdzie:

 E_{CO_2} – wielkość emisji CO₂ [Mg/rok] Z_p – zużycie paliwa [Mg/rok]WE – wskaźnik emisji CO₂ [kg/MJ]

WO – wartość opałowa paliwa [MJ/kg]

5.2.3 Metodyka ankietyzacji przeprowadzonej na terenie gminy

Dane potrzebne do określenia emisji CO₂ pozyskano dzięki wypełnieniu ankiet dla budynków mieszkalnych. W przypadku budynków użyteczności publicznej dane otrzymano bezpośrednio z Gminy. W celu ankietyzacji budynków mieszkalnych opracowano ankietę, która rozesłana została do mieszkańców oraz dostępna była w Urzędzie Gminy. Wszelkie działania organizacyjne związane z przekazaniem ankiet prowadzone były przez Urząd Gminy Rzaśnia.

6 . WYNIKI BAZOWEJ INWENTARYZACJI EMISJI CO₂ I PROGNOZA EMISJI DO 2020 r.

6.1 Emisja związana z działalnością samorządową

W punkcie tym przedstawiona zostanie emisja CO₂ związana z działalnością samorządową gminy w podziale na poszczególne podgrupy działalności uwzględnione w inwentaryzacji emisji. Określenie emisji dla tej grupy jest szczególnie istotne w inwentaryzacji, ponieważ reprezentuje ono część emisji na którą władze miasta mają bezpośredni wpływ.

6.1.1. Budynki Użyteczności Publicznej

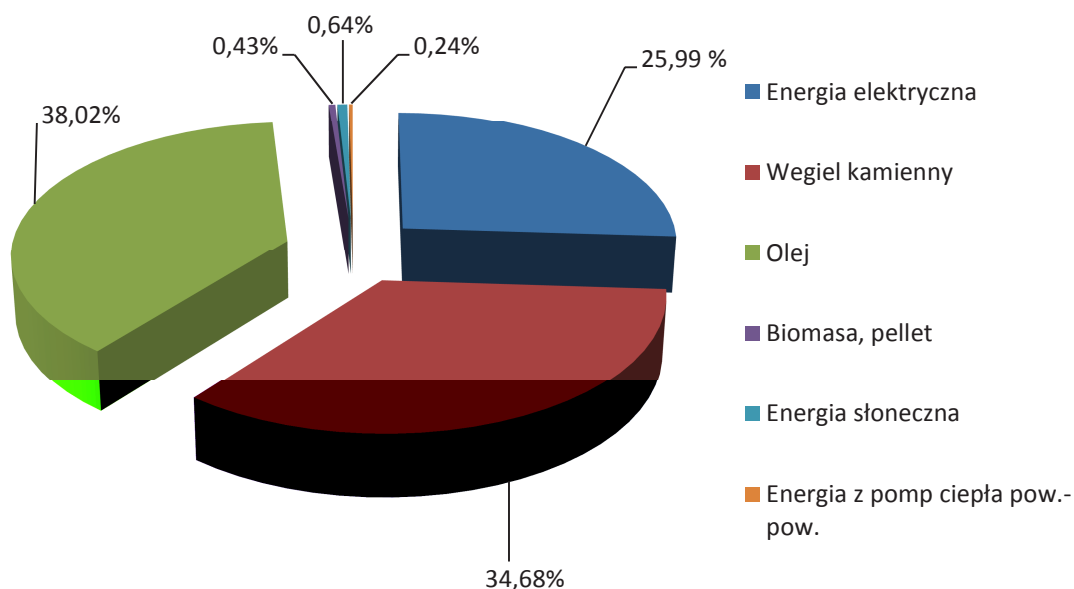
Na terenie gminy znajdują się budynki użyteczności publicznej o zróżnicowanym przeznaczeniu, wieku i technologii wykonania. W podgrupie tej uwzględniono emisje wynikające z użytkowania budynków tj. ogrzewanie, zużycie energii elektrycznej oraz przygotowanie ciepłej wody użytkowej. Na potrzeby niniejszego opracowania uwzględniono budynki usytuowane na terenie gminy, administrowane głównie przez Urząd Gminy Rzaśnia. Trzy budynki sakralne (kościół, plebania) znajdujące się na terenie miejscowości Rzaśnia, Biała i Stróża z uwagi na niewielki udział w całkowitej sumie zużytej energii uwzględniono w niniejszej podgrupie.

Wykaz obiektów objętych inwentaryzacją przedstawiono w załączniku nr 1 niniejszego opracowania. Dane konieczne do zinwentaryzowania obiektów pozyskano bezpośrednio z gminy bądź od poszczególnych zarządców budynków. W poniższej tabeli przedstawiono zużycie poszczególnych nośników energii w sektorze użyteczności publicznej w roku bazowym 2014.

Nośnik energii	Zużycie energii [MWh/rok]
Energia elektryczna	999,63
Węgiel kamienny	1333,55
Olej opałowy	1462,12
Biomasa	16,69
Energia słoneczna	24,65
Energia z pomp ciepła pow.-pow.	9,14
SUMA:	3 845,78

Tabela 4. Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze użyteczności publicznej

Poniższy wykres przedstawia udział procentowy poszczególnych nośników w pokryciu zapotrzebowania na energię końcową w obiektach użyteczności publicznej.

Rysunek 5. Udział % poszczególnych nośników energii w sektorze budynków użyteczności publicznej

Budynki użyteczności publicznej zużywają:

- ok. 5,80 % całkowitej energii zużywanej w gminie
- ok. 15 % energii elektrycznej wykorzystywanej na terenie gminy
- ok. 2,7 % węgla wykorzystywanego na terenie gminy

- ok. 75 % oleju opałowego wykorzystywanego na terenie gminy
- ok. 1,8 % energii odnawialnej wykorzystywanej na terenie gminy

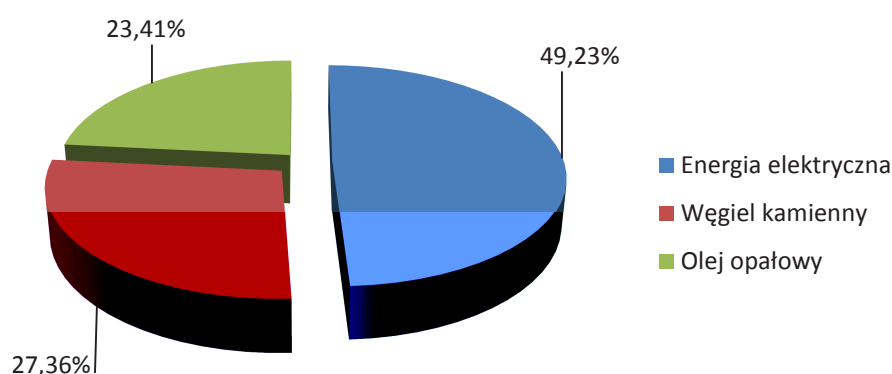
Głównym nośnikiem energii wykorzystywanym w obiektach użyteczności publicznej jest olej opałowy i węgiel kamienny wykorzystywany w celach ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej (ok. 38,02 % - olej opałowy, ok. 34,68 % węgiel kamienny). Ponadto najczęściej wykorzystywanym nośnikiem energii jest: energia elektryczna (25,99 %). Nośniki energii ze źródeł odnawialnych tj. biomasa, energia słoneczna, energia z pomp ciepła powietrze –pow. stanowią udział nie przekraczający 1%.

Roczną emisję CO₂ w roku bazowym 2014 związaną z wykorzystaniem nośników energii w sektorze budynków użyteczności publicznej przedstawia poniższa tabela. Przy obliczeniu rocznej emisji dla paliw odnawialnych (biomasa, energia słoneczna, energia geotermalna) założono emisję CO₂ na poziomie zerowym.

Nośnik energii	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
Energia elektryczna	811,70
Węgiel kamienny	451,08
Olej opałowy	385,98
SUMA:	1648,76

Tabela 5. Roczna emisja CO₂ w roku bazowym 2014 dla budynków użyteczności publicznej

Poniższy wykres przedstawia udział procentowy poszczególnych nośników w całkowitej emisji CO₂.

Rysunek 6. Udział % emisji CO₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze budynków użyteczności publicznej

6.1.2 Oświetlenie uliczne

Obecnie na terenie gminy zainstalowanych jest 1556 opraw oświetleniowych o łącznej mocy 107,48 kW. Poniżej przedstawiono zużycie energii elektrycznej oraz emisję CO₂ w roku bazowym 2014.

Zużycie energii MWh/rok	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
334,81	271,86

Obecnie oświetlenie uliczne zużywa:

- ok. 0,50 % całkowitej energii zużywanej w Gminie
- ok. 5% energii elektrycznej wykorzystywanej na terenie gminy

6.1.3 Pojazdy

W tej grupie uwzględniono wyłącznie pojazdy będące w użytkowaniu Gminy. Są to pojazdy służbowe oraz pojazdy specjalistyczne. W inwentaryzacji wydzielono następujące kategorie pojazdów:

- osobowe,
- dostawcze
- specjalne – głównie sprzęt budowlany (równiarki, ciągniki rolnicze, samochody strażackie itp.)

Z danych podanych przez Gminę wynika, że pojazdy gminne w 100% przystosowane są do spalania oleju napędowego.

Zużycie energii w kategorii pojazdów gminnych w roku 2014 oraz rocznej emisji przedstawia poniższa tabela:

Zużycie energii MWh/rok	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
313,96	82,88

Obecnie pojazdy będące w zasobach gminnych zużywają:

- ok. 0,47% całkowitej energii zużywanej w gminie

- ok. 16,5% oleju napędowego wykorzystywanego na terenie gminy

6.2 Emisja związana z działalnością społeczeństwa

6.2.1 Budynki mieszkalne

W punkcie tym przedstawiono informacje i dane dotyczące emisji CO₂ w sektorze mieszkaniowym. Sektor mieszkaniowy jest największym odbiorcą energii na terenie miasta. W przypadku budynków mieszkalnych o wielkości emisji CO₂ decyduje ilość zużytej energii cieplnej i elektrycznej. Z uwagi na duży udział sektora mieszkaniowego w ogólnym bilansie emisji CO₂, inwestycje oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców mogą mieć kluczowe znaczenie dla realizacji celów Programu Gospodarki Niskoemisyjnej. Dane konieczne do zinventaryzowania emisji CO₂ zostały pozyskane w wyniku przeprowadzenia ankiet na terenie gminy oraz informacji uzyskanych od Gminy oraz dostawcy energii PGE Dystrybucja S.A. Na terenie gminy znajduje się 1225 gospodarstw domowych. Ankietyzacji poddano 629 gospodarstw co stanowi ok. 51% udziału całości sektora mieszkaniowego. Przeprowadzone ankiety stanowią próbkę reprezentatywną całości grupy mieszkaniowej, a wyniki inwentaryzacji przedstawione w poniższym podrozdziale zostały proporcjonalnie odniesione do łącznej sumy gospodarstw domowych znajdujących się na terenie gminy. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 2 do niniejszego opracowania.

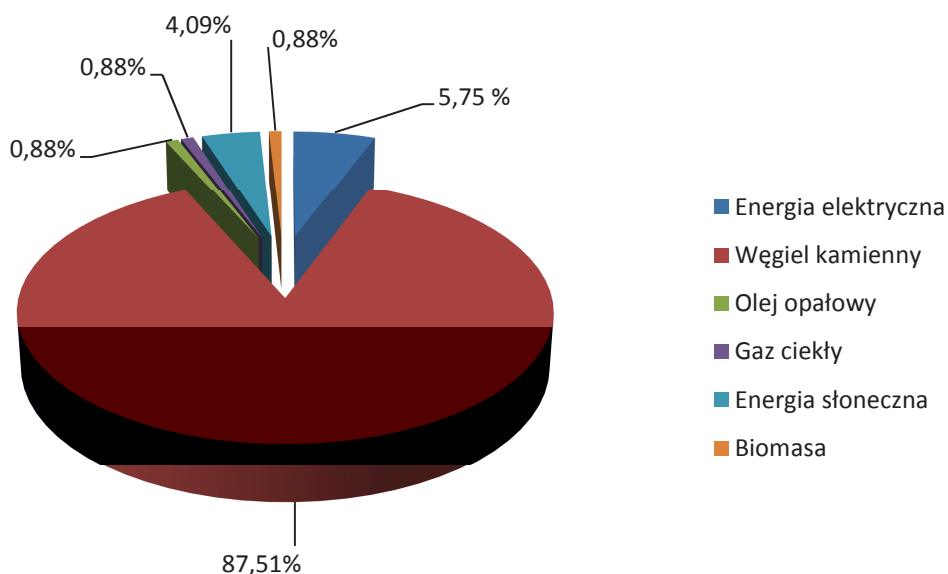
Na podstawie przeprowadzonych ankiet należy stwierdzić, że energia cieplna w przeważającej części dostarczana jest do budynku wskutek spalania węgla. Nieliczne obiekty są ogrzewane pozostałymi nośnikami ciepła tj. olej, gaz ciekły, drewno, energia elektryczna. Adekwatnie ma się sprawa w przypadku ogrzewania c.w.u. Tutaj również podstawowe paliwo stanowi węgiel, przy czym zaznaczenia wymaga fakt, że wskutek pozyskania przez Gminę funduszy ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2013 Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, zapobieganie zagrożeniom i energetyka, II.9 Odnawialne źródła energii Gmina zrealizowała w latach 2011-2012 inwestycję polegającą na montażu 1029 instalacji kolektorów słonecznych pracujących na potrzeby c.w.u obejmujących 1010 szt budynków mieszkalnych i 19 użyteczności publicznej. W związku z tym ponad 82% budynków mieszkalnych wyposażonych jest w instalację solarną.

W poniższej tabeli przedstawiono zużycie poszczególnych nośników energii w sektorze mieszkaniowym w roku bazowym 2014.

Nośnik energii	Zużycie energii [MWh/rok]
Energia elektryczna	3 164,51
Węgiel kamienny	48 119,82
Olej opałowy	485,65
Gaz ciekły	485,65
Energia słoneczna	2248,04
Biomasa	485,65
SUMA:	54 989,32

Tabela 6. Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze mieszkaniowym

Poniższy wykres przedstawia udział procentowy poszczególnych nośników w pokryciu zapotrzebowania na energię końcową w obiektach mieszkalnych.

Rysunek 7. Udział % poszczególnych nośników energii w sektorze mieszkaniowym

Budynki mieszkalne używają:

- ok. 83% całkowitej energii zużywanej w gminie
- ok. 47,72 % energii elektrycznej wykorzystywanej na terenie gminy

- ok. 97,3 % węgla wykorzystywanego na terenie gminy
- ok. 98 energii odnawialnej wykorzystywanej na terenie gminy

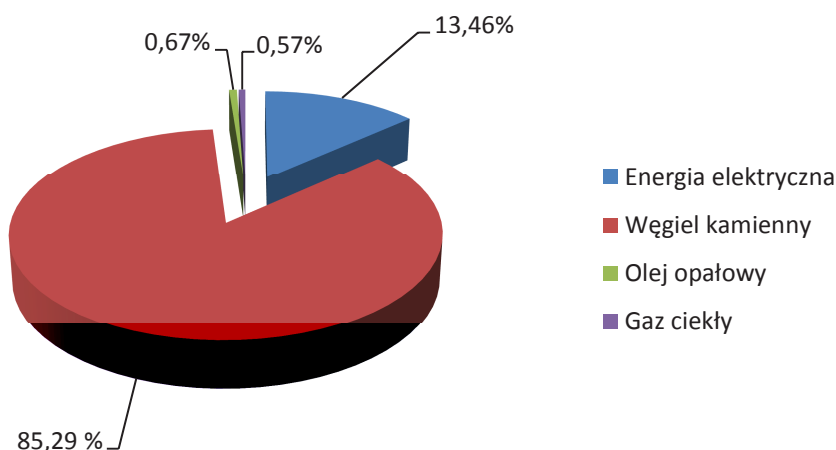
Głównym nośnikiem energii wykorzystywanym w sektorze mieszkaniowym jest węgiel kamienny wykorzystywany w celach ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej (ok. 87,51 %). Ponadto najczęściej wykorzystywanymi nośnikami energii są: energia słoneczna (4,09%), energia elektryczna (5,75%). Pozostałe nośniki tj. olej opałowy, gaz ciekły, biomasa stanowią udział nie przekraczający 1%.

Roczna emisję CO₂ w roku bazowym 2014 związaną z wykorzystaniem nośników energii w sektorze mieszkalnictwa przedstawia poniższa tabela. Przy obliczeniu rocznej emisji dla paliw odnawialnych (biomasa, energia słoneczna) założono emisję CO₂ na poziomie zerowym.

Nośnik energii	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
Energia elektryczna	2 569,58
Węgiel kamienny	16 276,82
Olej opałowy	128,21
Gaz ciekły	109,17
SUMA:	19 083,78

Tabela 7. Roczna emisja CO₂ w roku bazowym 2014 dla obiektów mieszkalnych

Poniższy wykres przedstawia udział procentowy poszczególnych nośników w całkowitej emisji CO₂ w sektorze mieszkaniowym.

Rysunek 8. Udział % emisji CO₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze mieszkaniowym

6.2.2 Handel i usługi

W celu pozyskania danych umożliwiających oszacowanie emisji CO₂ skierowano pisma do różnych podmiotów z podgrupy handel i usługi. Z uwagi jednak na brak pełnych danych otrzymanych od użytkowników, w niniejszym opracowaniu uwzględniono jedynie emisję ze zużycia energii elektrycznej, założono przy tym, że pozostałe nośniki nie wpłyną w sposób znaczący na całkowity szacunek emisji generowanej z przedmiotowej podgrupy. Zużycie energii elektrycznej oraz rocznej emisji CO₂ w sektorze handel i usługi w roku bazowym 2014 zgodnie z poniższą tabelą:

Zużycie energii MWh/rok	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
2 132,44	1731,54

Obecnie sektor handlowo-usługowy zużywa:

- ok. 3,2 % całkowitej energii zużywanej w gminie
- ok. 32 % energii elektrycznej wykorzystywanej na terenie gminy

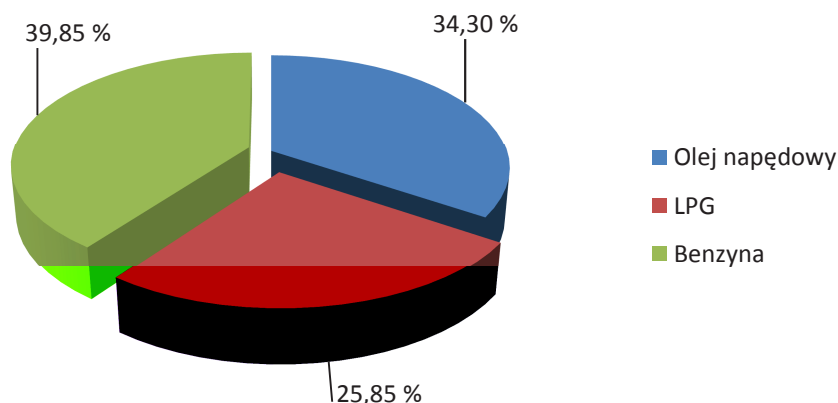
6.2.3 Transport

Podgrupa ta zawiera wszystkie emisje związane ze zużyciem paliw silnikowych w pojazdach poruszających się po terenie miasta (przy czym podane dane nie ujmują emisji związanych ze zużyciem paliwa przez pojazdy będące w zasobach gminy – dane zawarte w podrozdziale 4.1.3). Zgodnie z ogólnokrajowym trendem wzrasta ilość samochodów oraz intensywność ich użytkowania, co przedkłada się na wzrost emisji z transportu. Z drugiej zaś strony ciągle ulega obniżeniu wiek pojazdów, a co za tym idzie następuje zmniejszenie się średniego zużycia paliw. W poniższej tabeli przedstawiono zużycie poszczególnych nośników energii w sektorze transportowym w roku bazowym 2014.

Nośnik energii	Zużycie energii [MWh/rok]
Olej napędowy	1 586,98
Benzyna	1 843,75
Gaz ciekły	1 195,92
SUMA:	4 626,65

Tabela 8. Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze transportowym

Poniższy wykres przedstawia udział procentowy poszczególnych nośników w pokryciu zapotrzebowania na energię końcową w sektorze transportu drogowego.

Rysunek 9. Udział % poszczególnych nośników energii w sektorze transportu

Obecnie sektor transportu zużywa:

- ok. 6,98% całkowitej energii zużywanej na terenie gminy

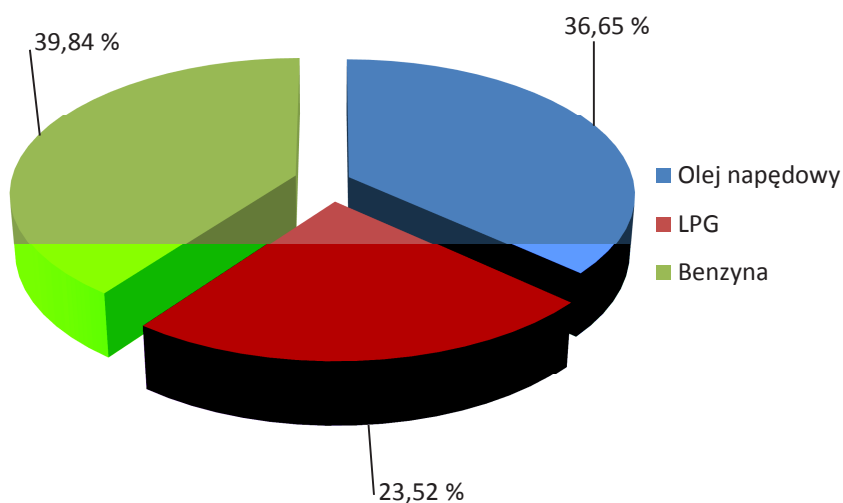
Głównym nośnikiem energii wykorzystywanym w sektorze transportu jest benzyna (ok. 39,85%) i olej napędowy (ok.34,3%). Znaczący jest również udział LPG który wynosi ponad 25%.

W poniższej tabeli przedstawiono emisje CO₂ związaną z wykorzystywaniem nośników energii w sektorze transportowym w roku 2014.

Nośnik energii	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
Olej napędowy	418,94
Benzyna	455,40
Gaz ciekły	268,83
SUMA:	1 143,17

Tabela 9. Roczna emisja CO₂ w roku bazowym 2014 dla sektora transportowego

Na poniższym wykresie przedstawiono procentowy udział poszczególnych nośników w całkowitej emisji CO₂ dla sektora transportowego.

Rysunek 10. Udział % emisji CO₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze transportowym

6.3 Bazowa inwentaryzacja energii końcowej oraz emisji CO₂ z terenu Gminy Rzaśnia w roku bazowym

Obliczenia energii końcowej i emisji zostały wykonane przy pomocy arkuszy kalkulacyjnych uwzględniając wartość emisji CO₂. Emisja ze spalania biomasy oraz zużytej energii z źródeł odnawialnych została przyjęta jako wartość zerowa. Celem określenia dalszych działań Gminy w zakresie energooszczędnych przedsięwzięć oszacowano poziom emisji CO₂. W niniejszym rozdziale podsumowano informacje o zużyciu energii końcowej i związanej z tym emisji CO₂ w poszczególnych sektorach w roku bazowym 2014.

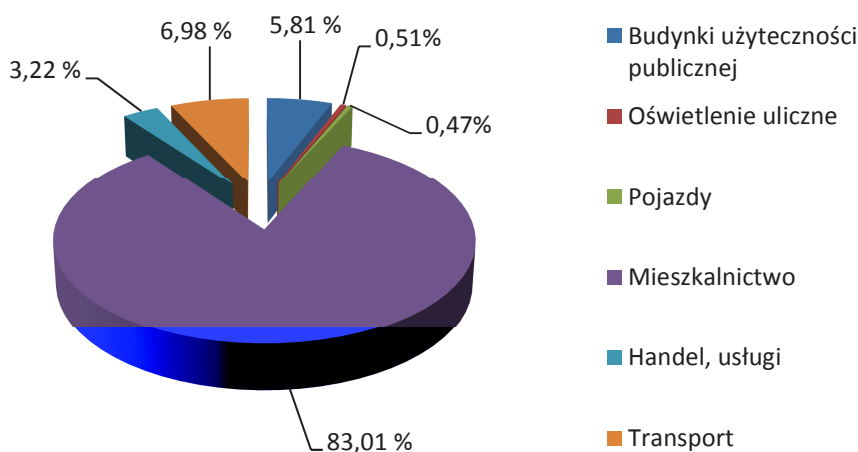
6.3.1 Sumaryczna energia końcowa dla Gminy Rzaśnia w roku bazowym 2014

Łączne zużycie energii końcowej w Gminie Rzaśnia dla roku bazowego wynosi **66 242,96 MWh**. Roczne jednostkowe zużycie energii wyniosło **ok. 13,74 MWh/osobę**.

W tabeli poniżej podano łączne zużycie energii końcowej w podziale na poszczególne sektory odbiorców:

Sektor	Zużycie energii 2014r MWh/rok
Budynki użyteczności publicznej	3 845,78
Oświetlenie uliczne	334,81
Pojazdy	313,96
Mieszkalnictwo	54 989,32
Handel, usługi	2 132,44
Transport	4 626,65
SUMA:	66 242,96

Tabela 10. Zużycie energii końcowej w poszczególnych sektorach w roku bazowym 2014

Rysunek 11. Udział % poszczególnych grup odbiorców w całkowitym zużyciu energii końcowej w roku bazowym 2014

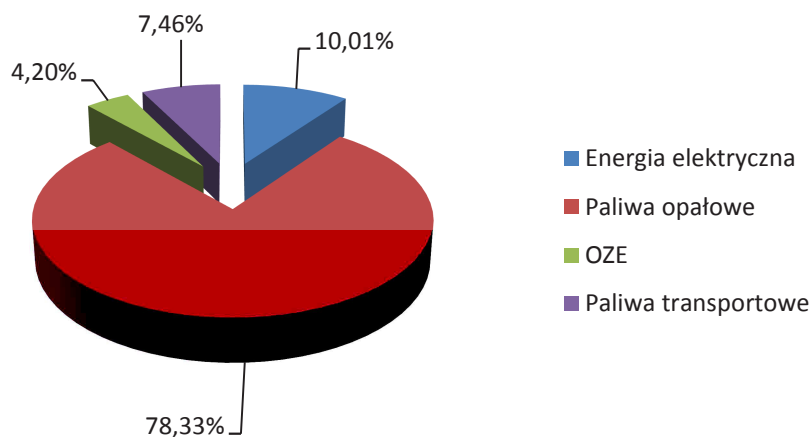
Największy udział w całkowitym zużyciu energii końcowej stanowi sektor mieszkalnictwa (ok. 83 %). Sektor transportowy oraz sektor BUP wraz z pojazdami będącymi w zasobach gminy stanowią odpowiednio po ok. (6,98%) dla transportu oraz (6,28%) łącznie dla BUP oraz pojazdów. Handel i usługi stanowią ok. 3,22% całkowitego zużycia energii końcowej w gminie, oświetlenie uliczne poniżej 1% .

Bilans energii końcowej w zależności od rodzajów paliw w roku bazowym 2014 przedstawia poniższa tabela:

Nośnik energii	Zużycie energii 2014r MWh/rok
Energia elektryczna	6 631,39
<u>Paliwa opałowe</u> w tym:	51 886,79
Węgiel kamienny	49 453,37
Olej opałowy	1947,77
Gaz ciekły	485,65
<u>Paliwa transportowe</u> w tym:	4 940,61
Benzyna	1843,75
LPG	1195,92
Olej napędowy	1900,94
<u>Odnawialne źródła energii</u> w tym:	2 784,17
Biomasa	502,34
Energia słoneczna	2272,69
Energia z pompy ciepła pow-woda	9,14
SUMA:	66 242,96

Tabela 11. Zużycie energii końcowej według rodzaju paliw w roku bazowym 2014

Udział poszczególnych nośników energii w bilansie energetycznym gminy przedstawia poniższy wykres:

Rysunek 12. Udział % poszczególnych nośników energii w bilansie energetycznym w roku bazowym 2014

6.3.2 Sumaryczna emisja CO₂ dla Gminy Rzaśnia w roku bazowym 2014

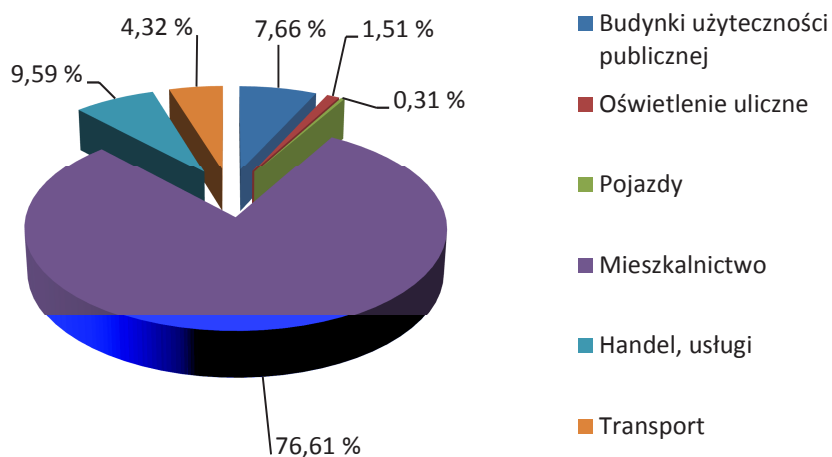
Sumaryczna wartość emisji CO₂ w roku 2014 wyniosła **23 961,98 MgCO₂**. Na jednego mieszkańca przypada wartość **ok. 4,97 MgCO₂/osobę** rocznie.

W tabeli poniżej podano wartość emisji w podziale na poszczególne sektory odbiorców:

Sektor	Emisja CO ₂ 2014r MgCO ₂ /rok
Budynki użyteczności publicznej	1 648,76
Oświetlenie uliczne	271,86
Pojazdy	82,88
Mieszkalnictwo	19 083,78
Transport	1 143,16
Handel, usługi	1 731,54
SUMA:	23 961,98

Tabela 12. Emisja CO₂ w poszczególnych sektorach w roku bazowym 2014

Udział poszczególnych grup odbiorców w całkowitej emisji CO₂ gminy przedstawia poniższy wykres:

Rysunek 13. Udział % poszczególnych grup odbiorców w całkowitej emisji CO₂ w roku bazowym 2014

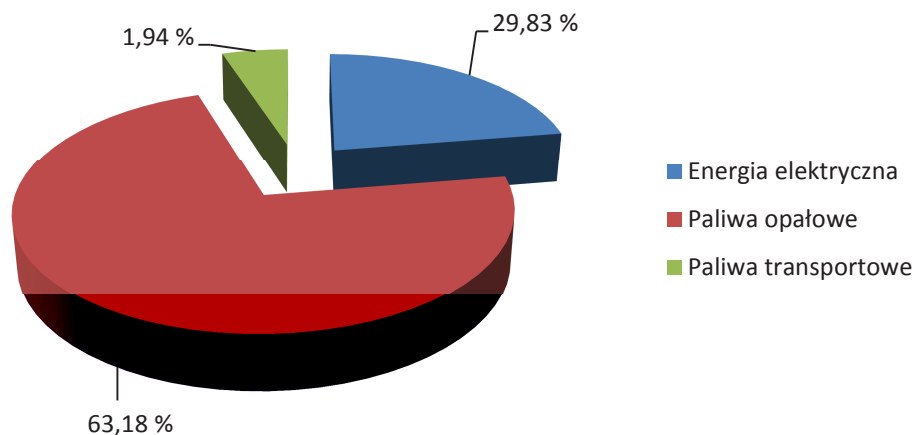
Najwyższą wartością emisji CO₂ charakteryzuje się sektor mieszkalnictwa ok. 79,64 % całkowitej emisji. Ok. 7,23 % stanowi handel i usługi, ok. 6,88 % stanowią budynki użyteczności publicznej, ok. 4,77% transport. Oświetlenie stanowi ok. 1,13% udziału w całkowitej wartości emisji.

Bilans emisji CO₂ w zależności od rodzajów paliw w roku bazowym 2014 przedstawia poniższa tabela:

Nośnik energii	Emisja CO ₂ 2014r MgCO ₂ /rok
Energia elektryczna	5 384,68
<u>Paliwa opałowe</u> (węgiel kamienny, olej opałowy, gaz ciekły)	17 351,26
<u>Paliwa transportowe</u> (benzyna, LPG, olej napędowy)	1 226,04
SUMA:	23 961,98

Tabela 13. Emisja CO₂ według rodzaju paliw w roku bazowym 2014

Udział poszczególnych nośników energii w całkowitej emisji CO₂ w roku bazowym 2014 zgodnie z poniższym wykresem:

Rysunek 14. Udział % poszczególnych nośników energii i paliw w całkowitej emisji CO₂ w roku bazowym 2014

6.4 Emisja CO₂ – prognoza na rok 2020

Rokiem docelowym dla którego prognozowana jest wielkość energii końcowej oraz wielkość emisji CO₂ jest rok 2020, który stanowi horyzont czasowy dla założonego planu działań. Poniżej podano szacowane wielkości emisji CO₂ w dwóch wariantach. Wariant I zakłada wzrost emisji CO₂ w wyniku rozwoju społeczno – gospodarczego oraz braku jakichkolwiek działań mających na celu redukcję emisji w stosunku

do roku bazowego tj. roku 2014. Przy szacowaniu prognozy emisji dla roku 2020 założono następujący roczny wzrost emisji dla poszczególnych paliw:

- 2,68 % rocznie dla energii elektrycznej
- 1% rocznie dla paliw opałowych oraz transportowych

W wariantcie II (scenariusz niskoemisyjny) założono wzrost emisji jak w wariantcie I niemniej jednak uwzględniono realizację podjęcia działań mających na celu redukcję emisji CO₂ co w konsekwencji ma spowodować redukcję emisji w stosunku do roku bazowego.

Prognozę emisji CO₂ według rodzaju paliw dla roku 2020 w wariantcie I oraz w wariantcie II dla roku 2020 przedstawia tabela poniżej:

Nośnik energii	Emisja CO ₂ rok 2014	Prognoza emisji CO ₂ - 2020 r – wariant I	Prognoza emisji CO ₂ - 2020 r – wariant II (scenariusz niskoemisyjny)
	MgCO ₂	MgCO ₂	MgCO ₂
Energia elektryczna	5 384,68	6 310,66	4 335,08
<u>Paliwa opałowe</u> (węgiel kamienny, olej opałowy, gaz ciekły)	17 351,26	18 418,71	14 048,68
<u>Paliwa transportowe</u> (benzyna, LPG, olej napędowy)	1 226,04	1 301,47	1 295,41
SUMA	23 961,98	26 030,84	19 679,17
Planowana reedukacja emisji CO₂			6 351,67

Tabela 14. Bilans emisji CO₂ według rodzaju paliw dla roku 2014 oraz prognozowanego roku 2020

7. INWENTARYZACJA EMISJI INNYCH ZANIECZYSZCZEŃ (pył całkowity, SO₂, NO_x, benzo(a)piran) DO ATMOSFERY NA OBSZARZE GMINY RZAŚNIA

7.1 Emisja innych zanieczyszczeń w roku bazowym 2014

Z uwagi na objęcie Gminy Rzaśnia programem Ochrony Powietrza w niniejszym rozdziale wyznaczono emisję zanieczyszczeń w zakresie określenia poziomu emisji : pyłu x, SO₂, NO_x, benzo(a)piren dla roku bazowego 2014. W poniższych tabelach przedstawiono przyjęte do obliczeń wskaźniki emisji przedmiotowych zanieczyszczeń w zależności od rodzaju paliwa i mocy źródła ciepła.

Węgiel kamienny – wskaźniki emisji³

zanieczyszczenie	jednostka wskaźnika	ruszt stały				ruszt mechaniczny
		nominalna moc cieplna kotła [MW]				
		≤0,5	>0,5-≤5	≤0,5	>0,5-≤5	>0,5-≤5
		ciąg naturalny		ciąg sztuczny		
tlenki siarki Sox	g/Mg	16 000*s				
tlenki azotu Nox		2 200,00	1 000,00	2 000,00	3 000,00	3 200,00
tlenek węgla CO		45 000,00		70 000,00	20 000,00	10 000,00
CO2		1 850 000,00	2 000 000,00	1 850 000,00	2 000 000,00	2 130 000,00
pył całkowity		1 000*A ^r	1 500*A ^r			2 000*A ^r
benzo(a)piren		14,00				3,20

Tabela 15. Wskaźniki emisji innych zanieczyszczeń –węgiel kamienny

Drewno (biomasa) – wskaźniki emisji³

zanieczyszczenie	jednostka wskaźnika	ruszt stały		ruszt mechaniczny
		nominalna moc cieplna kotła [MW]		
		≤1,0	>1,0-≤5	≤5
tlenki siarki Sox	g/Mg	110,00	110,00	20,00
tlenki azotu Nox		1 000,00	950,00	800,00

³Wskaźniki emisji- źródło KOBIZE styczeń 2015, Warszawa

tlenek węgla CO		26 000,00	16 000,00	11 000,00
CO ₂		1 200 000,00		1 330 000,00
pył całkowity		1 500*A ^r		2500*A ^r

Tabela 16. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń

Paliwa płynne – wskaźniki emisji⁴

zanieczyszczenie	jednostka wskaźnika	olej opałowy lekki		olej opałowy ciężki		olej napędowy
		nominalna moc cieplna kotła [MW]				
		≤0,5	>0,5-≤5	≤0,5	>0,5-≤5	≤5
tlenki siarki Sox	g/Mg	20 359,2*s		21 666,45*s		22 822,82*s
tlenki azotu Nox		2 395,20		8 888,80		6 006,00
tlenek węgla CO		682,63	598,80	1 555,54		480,48
CO ₂		3 233 520,00		3 333 300,00		1 981 981,98
pył całkowity		407,18		2 222,20		1 201,20
benzo(a)piren		0,31	2,87	0,29	2,67	-

Tabela 17. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń – paliwa płynne

⁴ Wskaźniki emisji- źródło KOBIZE styczeń 2015, Warszawa

Gaz płynny propan i gaz płynny propan-butan (LPG) – wskaźniki emisji⁴

zanieczyszczenie	jednostka wskaźnika	propan	propan-butan LPG
		nominalna moc cieplna [MW]	
		≤5	
tlenki siarki Sox	g/GJ	1	0
tlenki azotu Nox		60	39
tlenek węgla CO		40	16
CO ₂		64 000	63 100
pył całkowity		1	3

Tabela 18. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń – gaz płynny

Wskaźniki emisji pozaspalinowej z transportu samochodowego

Rodzaj transportu	Dwutlenek siarki [g/pojazd×km]	Dwutlenek azotu [g/pojazd×km]	Pył zawieszony PM _{2,5} =PM ₁₀ [g/pojazd×km]	B(a)P [g/pojazd×km]
samochody osobowe	0,035	0,678	0,0140	0,00000048
dostawcze	0,147	1,025	0,1293	0,00000048
ciężarowe	0,482	5,987	0,5580	0,00000090
autobusy	0,7857	13,529	0,6110	0,00000090

Tabela 19. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń

Wskaźniki emisji pozaspalinowej z transportu samochodowego

Rodzaj emisji	PM ₁₀ [g/pojazd×km]	PM _{2,5} [g/pojazd×km]
emisja ze ścierania - pojazdy osobowe	0,0195	0,0107
emisja ze ścierania - pojazdy dostawcze	0,0272	0,0148
emisja ze ścierania - pojazdy ciężarowe	0,0950	0,0950
emisja ze ścierania - autobusy	0,0950	0,0540
emisja ze ścierania jezdni - pojazdy osobowe	0,0101	0,0055
emisja ze ścierania jezdni - pojazdy dostawcze	0,0101	0,0055
emisja ze ścierania jezdni - pojazdy ciężarowe/autobusy	0,0513	0,0277
emisja wtórna z unoszenia	0,1440	0,1440

Tabela 20. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń

Emisję zanieczyszczeń wyznaczono na podstawie danych pozyskanych do inwentaryzacji emisji CO₂.

Poniżej przedstawiono sumaryczną wartość emisji: pyłu całkowitego, SO₂, NO_x, benzo(a)piren dla roku bazowego 2014 dla poszczególnych sektorów.

Sektor	Emisja Mg/rok			
	pył zawieszony całkowity (TSP)	SO ₂	NO _x	benzo(a)piran
	Mg/rok	Mg/rok	Mg/rok	Mg/rok
BUP	1,958	3,218	0,992	0,0045
Mieszkalnictwo	42,00	66,98	15,65	0,0976
Transport	2,03	0,21	4,14	0,00000293
Handel i usługi	1,74	2,78	0,64	0,0041
Oświetlenie uliczne	0,27	0,44	0,10	0,0006

Tabela 21. Emisja innych zanieczyszczeń w roku bazowym 2014

7.2 Prognoza emisja innych zanieczyszczeń w roku 2020

Przy szacowaniu prognozy emisji dla roku 2020 założono następujący roczny wzrost emisji dla poszczególnych paliw:

- 2,68 % rocznie dla energii elektrycznej
- 1% rocznie dla paliw opałowych oraz transportowych

W wariantcie II (scenariusz niskoemisyjny) założono wzrost emisji jak w wariantcie I niemniej jednak uwzględniono realizację podjęcia działań mających na celu redukcję emisji zanieczyszczeń co w konsekwencji ma spowodować redukcję emisji w stosunku do roku bazowego. Prognozę emisji innych zanieczyszczeń w podziale na sektory przedstawiają tabele poniżej:

Sektor	Emisja Mg/rok		
	pył zawieszony całkowity (TSP) – 2014 rok	pył zawieszony całkowity (TSP) – 2020 – wariant I	pył zawieszony całkowity (TSP) 2020 – wariant II scenariusz niskoemisyjny
	Mg/rok	Mg/rok	Mg/rok
BUP	1,958	2,168	2,043
Mieszkalnictwo	42,00	44,86	34,80
Transport	2,03	2,03	2,13

Handel i usługi	1,74	2,04	2,04
Oświetlenie uliczne	0,27	0,32	0,32
SUMA	48,002	51,417	41,331
Planowana redukcja pyłu Mg/rok			0,09

Tabela 22 . Prognoza emisji pyłu w roku 2020

Sektor	Emisja Mg/rok		
	SO ₂ – 2014 rok	SO ₂ – 2020 – wariant I	SO ₂ 2020 – wariant II scenariusz niskoemisyjny
	Mg/rok	Mg/rok	Mg/rok
BUP	3,218	3,559	3,360
Mieszkalnictwo	66,98	71,56	51,90
Transport	0,21	0,21	0,22
Handel i usługi	2,78	3,26	3,26
Oświetlenie uliczne	0,44	0,51	0,51
SUMA	73,63	79,101	59,253
Planowana redukcja pyłu Mg/rok			19,848

 Tabela 23. Prognoza emisji SO₂ w roku 2020

Sektor	Emisja Mg/rok		
	NO _x – 2014 rok	NO _x – 2020 – wariant I	NO _x 2020 – wariant II scenariusz niskoemisyjny
	Mg/rok	Mg/rok	Mg/rok
BUP	0,992	1,086	1,040
Mieszkalnictwo	15,65	16,71	13,72

Transport	4,14	4,14	4,34
Handel i usługi	0,64	0,75	0,75
Oświetlenie uliczne	0,10	0,12	0,12
SUMA	21,52	22,801	19,965
Planowana redukcja pyłu Mg/rok			2,836

Tabela 24. Prognoza emisji NO_x w roku 2020

Sektor	Emisja Mg/rok		
	benzo(a)piran – 2014 rok	benzo(a)piran – 2020 – wariant I	benzo(a)piran 2020 – wariant II scenariusz niskoemisyjny
	Mg/rok	Mg/rok	Mg/rok
BUP	0,0045	0,0050	0,0047
Mieszkalnictwo	0,0976	0,1043	0,0753
Transport	0,00000293	0,00000293	0,00000307
Handel i usługi	0,0041	0,0048	0,0048
Oświetlenie uliczne	0,0006	0,0007	0,0007
SUMA	0,107	0,115	0,086
Planowana redukcja pyłu Mg/rok			0,029

Tabela 25. Prognoza emisji benzo(a)piranu w roku 2020

8. PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI

8.1 Określenie celu strategicznego do 2020r.

Zgodnie z przyjętym w 2009 roku pakietem energetyczno- klimatycznym do 2020 r kraje Unii Europejskiej jako cele strategiczne winny przyjąć następujące zobowiązanie:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych w wysokości 20% w stosunku do poziomu z roku 1990 ,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 20% w finalnej konsumpcji energii (dla Polski 15%),
- redukcję zużycia energii finalnej o 20% co ma zostać osiągnięte poprzez zwiększenie efektywności energetycznej .

Według danych Ministerstwa Gospodarki energochłonność gospodarki zmniejszyła się o 1/3 w ciągu ostatnich 10 lat. Mimo to efektywność energetyczna polskiej gospodarki jest około trzy razy mniejsza niż w najbardziej rozwiniętych krajach europejskich i około dwa razy niższa niż średnia w krajach Unii Europejskiej⁵.

Powyższe wskazuje na potencjał jaki Polska posiada w zakresie oszczędzania energii, mimo dotychczasowych postępów na tym polu. Krajowym celem w zakresie oszczędnego gospodarowania energią jest uzyskanie do 2016 roku redukcji wykorzystania energii finalnej w ilości min. 9% krajowego zużycia tej energii w ciągu roku, przy czym uśrednienie obejmuje lata 2001-2005⁶.

Rozwój gospodarczy oraz wzrost zapotrzebowania na energię przyczyniają się do zwiększenia wykorzystania źródeł odnawialnych. W związku ze zobowiązaniami Polski wynikającymi z Polityki energetycznej Polski do 2030 roku, wzrost wykorzystania OZE jest jednym z głównych priorytetów w rozwoju polskiej energetyki. Z danych GUS wynika, że w 2013 roku udział energii z OZE stanowił 11,3% pozyskanej energii pierwotnej ogółem⁷.

Sytuacją idealną byłoby, gdyby na szczeblu regionalnym każda gmina osiągnęła założone cele w wysokości 20%. W rzeczywistości jednak niektóre gminy są zdolne osiągnąć ten poziom inne mogą osiągnąć poziom niższy lub żaden. Realne cele do osiągnięcia dla Gminy Rzaśnia wynikać będą ze stanu rzeczywistego i uwarunkowań wewnętrznych miasta.

⁵ Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, Uchwała nr 202/2009 Rady Ministrów z dnia 10 listopada 2009 r Warszawa

⁶ Art.4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r o efektywności energetycznej (Dz.U. z 2011r. Nr 94, poz.554)

⁷ Energia ze źródeł odnawialnych w 2013 r. GUS, Materiał na konferencję prasową w dniu 28 listopada 2014r.

Uwzględniając zatem cele krajowe i unijne, określono, że celem strategicznym Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rzaśnia jest: **poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych, wyrażoną w MgCO₂, podniesienie efektywności energetycznej w gminie poprzez redukcję energii pierwotnej wyrażonej w MWh oraz zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł w ogólnym zużyciu energii, wyrażone w MWh.**

8.2 Cele szczegółowe

Cel strategiczny Planu będzie realizowany poprzez cele szczegółowe.

Cele szczegółowe:

1. Realizacja idei wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią,
2. Zwiększenie efektywności wykorzystania energii i paliw w budynkach,
3. Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczących ich wpływu na gospodarkę ekoenergetyczną oraz jakość powietrza,
4. Promocja przyjaznych systemów zaopatrzenia w paliwa oraz energię,
5. Zwiększenie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy,
6. Promocja i wdrażanie idei budownictwa energooszczędnego,
7. Promocja efektywnego energetycznego oświetlenia,
8. Promocja i realizacja wizji zrównoważonego transportu – z uwzględnieniem transportu publicznego, indywidualnego i rowerowego.

8.3 Opis strategii

Główny element strategii stanowi wdrażanie pilotażowych, nowoczesnych rozwiązań, uwzględniających aspekt energetyczny, ekologiczny, a także edukacyjny. Rozwiązania te będą obejmować poszczególne grupy konsumentów energii. Podstawą strategii jest możliwie intensywne zaangażowanie wszystkich uczestników rynku energii w działania przewidziane w planie, a także zwiększanie świadomości użytkowników energii dotyczącej sposobów i możliwości poprawy efektywności energetycznej oraz możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ich własnym zakresie. Działania gminy będą pełnić rolę wzorcową dla wszystkich grup odbiorców energii. Istotny jest także sposób postrzegania działań gminy przez jej mieszkańców oraz inwestorów. Strategia uwzględnia także działania bezpośrednio angażujące mieszkańców w działania ekologiczne. Aktywizacja mieszkańców może mieć ogromne znaczenie w realizacji celów dlatego jest to jeden z najważniejszych aspektów strategicznych.

8.4 Obszary interwencji

L.p	Opis celu szczegółowego	Obszar interwencji
1	Realizacja idei wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią	<p>System zamówień publicznych</p> <p>Wdrożenie funkcjonalnego systemu zielonych zamówień publicznych zwiększy oddziaływanie gminy na innych użytkowników energii poprzez pełnienie wzorcowej roli w zakresie energii i środowiska</p>
2	Zwiększenie efektywności wykorzystania energii i paliw w budynkach	<p>Obiekty użyteczności publicznej</p> <p>Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, wdrożenie systemu zarządzania i monitorowania zużycia nośników energii i wody, wykorzystanie OZE, prezentacja świadectw Charakterystyki Energetycznej na budynkach</p> <p>Mieszkańcy gminy</p> <p>Dopłaty, dotacje, pożyczki do zmiany sposobu ogrzewania dla budynków indywidualnych</p> <p>Dotacje, pożyczki do zakupu układów wykorzystujących energię słoneczną (układy solarne i fotowoltaiczne)</p>
3	Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczących ich wpływu na gospodarkę ekoenergetyczną oraz jakość powietrza,	<p>Mieszkańcy gminy</p> <p>Organizacja kampanii/akcji społecznych, przebudowa strony internetowej gminy w zakresie informacji promujących rozwiązania</p>
4	Promocja przyjaznych systemów zaopatrzenia w paliwa oraz energię,	<p>proekologiczne, organizacja punktu informacji o efektywności energetycznej</p>
5	Zwiększenie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy	<p>Obiekty użyteczności publicznej</p> <p>Wykorzystanie OZE po przeprowadzeniu analizy ekonomiczno- środowiskowej</p>

		<p>Obiekty mieszkalne i usługowe</p> <p>Wykorzystanie OZE</p> <p>Mieszkańcy gminy</p> <p>Dopłaty, dotacje ,pożyczki do zastosowania OZE dla budynków indywidualnych</p>
6	Promocja i wdrażanie idei budownictwa energooszczędnego	<p>Mieszkańcy gminy/Gmina Rzaśnia</p> <p>Promocja energooszczędnych rozwiązań w budownictwie, dobre wzory, pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania, szkolenia.</p>
7	Promocja efektywnego energetycznego oświetlenia	<p>System oświetlenia ulicznego</p> <p>Wymiana oświetlenia na energooszczędne, zastosowanie systemów „inteligentnego oświetlania”</p>
8	Promocja i realizacja wizji zrównoważonego transportu – z uwzględnieniem transportu publicznego, indywidualnego i rowerowego	<p>System zamówień publicznych</p> <p>Promocja zastosowania pojazdów charakteryzujących się niską emisją spalin do atmosfery</p> <p>Mieszkańcy gminy</p> <p>Kampanie informacyjne dla mieszkańców</p> <p>Transport publiczny</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych wraz infrastrukturą, przebudowy dróg gminnych i powiatowych będących w zasobach gminy</p>

8.5 Projekty działań wraz ze źródłem finansowania

Poniżej przedstawiono projekty działań planu gospodarki niskoemisyjnej wraz z określeniem spodziewanego efektu ekologicznego oraz roczną oszczędnością energii a także nakładami finansowymi planowanych działań. Proponowane działania zgodne są z działaniami naprawczymi wskazanymi w Uchwale Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28.10.2014 r opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego dla terenu Gminy Rzaśnia.

Zestaw proponowanych działań został podany przez gminę. Warunkiem ich realizacji są możliwości techniczne, organizacyjne i finansowe ich przeprowadzenia. Decyzja co do ostatecznej realizacji przedsięwzięć będzie podejmowana w zależności od pozyskanych środków zewnętrznych na ich realizację, na podstawie podanych w tabeli danych ustalone zostaną minimalne cele ograniczenia emisji CO₂, zwiększenia udziału OZE oraz zmniejszenia zapotrzebowania na energię finalną w odniesieniu do roku bazowego 2014.

8.5.1 Działania nieinwestycyjnie

DZIAŁANIE 1	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Działania edukacyjne, w tym organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	60 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	605,88
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Rzaśnia, środki zewnętrzne - unijne
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rzaśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie edukacyjnych działań
TERMIN REALIZACJI	2016-2020
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	99,03
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	292,77

Działanie to obejmuje prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie szeroko rozumianego zrównoważonego korzystania z energii, w szczególności należy wskazać takie wydarzenia jak:

- Dzień bez samochodu,
- Godzina dla Ziemi,
- Dzień Ziemi,
- Sprzątanie Świata.

Bardzo istotne są takie działania jak prelekcje w szkołach i dla mieszkańców, z wykorzystaniem m.in. filmów i prezentacji. Ważne jest prezentowanie ciekawych tematów, np. „jak zmniejszyć zużycie energii cieplnej, elektrycznej i gazu w gospodarstwie domowym nie ponosząc kosztów?”.

Działania powinny być realizowane konsekwentnie i cyklicznie, tak aby swoim oddziaływaniem obejmowały jak największą liczbę odbiorców. Bardzo ważnym czynnikiem jest wskazanie administracji samorządowej, jako podejmującej wyzwania i dającej dobry przykład mieszkańcom. Należy również uwzględnić informowanie i promowanie PGN dla Gminy Rzaśnia na lata 2016-2020 – mieszkańcy muszą mieć świadomość istnienia i realnego funkcjonowania tego planu. Konsekwentnie realizowane działania informacyjno-promocyjne mogą przynieść szacunkowy efekt ograniczenia zużycia energii i emisji o ok. 0,5% w sektorze mieszkaniowym.

Jako alternatywę dla tego zadania można traktować organizację akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Szacowany koszt działania uwzględnia kampanie edukacyjne przeprowadzone w ciągu roku. Działanie to ma charakter fakultatywny – poziom wdrożenia uzależniony jest od wielkości i zasad dodatkowych, zewnętrznych form wsparcia finansowego.

DZIAŁANIE 2	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Promocja komunikacji ekologicznej
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	5 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	4 132,23
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Rzaśnia, środki zewnętrzne - unijne
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rzaśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii
TERMIN REALIZACJI	2016-2020
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	1,21
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	4,91

Działanie polega na przeprowadzaniu kampanii społecznych związanych z efektywnym i ekologicznym transportem.

Do sposobów promocji tego typu zachowań należą:

- broszury informacyjne,
- szkolenia z zakresu ekojazdy (ecodrivingu),

- plakaty,
- informacje w prasie lokalnej.

Szacowany koszt działania to 5 000,00 zł.

Działania te mogą obniżyć emisję związaną z ruchem lokalnym na terenie Gminy w niewielkim stopniu.

Mają one charakter fakultatywny, poziom wdrożenia uzależniony jest od wielkości i zasad dodatkowych, zewnętrznych form wsparcia finansowego.

DZIAŁANIE 3	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Promocja i wdrażanie idei budownictwa energooszczędnego
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	35 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	852,20
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Rzaśnia, środki zewnętrzne - unijne
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rzaśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii
TERMIN REALIZACJI	2016-2020
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	41,07
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	121,41

W ramach działania Gmina prowadzić będzie akcje wspierające popularyzowanie rozwiązań energooszczędnych w budownictwie. Gmina przeprowadzać będzie działania wspierające przeprowadzenie proponowanych inwestycji poprzez:

- działalność edukacyjną
- informowanie o aktualnych możliwościach pozyskiwania dofinansowania na inwestycje
- promocje rozwiązań energooszczędnych w budownictwie.

Szacuje się, że w perspektywie do 2020 roku w wyniku działań promocyjnych powstanie na terenie gminy 15 domów prywatnych zbudowanych w technologii energooszczędnej. Pomyślność realizacji przedmiotowego działania w większości uzależniona jest od zaangażowania mieszkańców gminy.

8.5.2 Działania inwestycyjnie

DZIAŁANIE 4	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Zakup i montaż kotłów c.o. (biomasa np. pellet, gaz, olej) – realizacja 200 wniosków
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	3 600 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	1 314,91
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Działanie IV.3 Ochrona powietrza Poddziałanie IV.3.2 Ochrona powietrza -Gmina Rząśnia -Mieszkaniec
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rząśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
TERMIN REALIZACJI	2016-2020
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	2 737,82
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	8 093,94
WZROST UDZIAŁU OZE [MWh]	6 744,95 ⁸

W ramach działania proponowana jest wymiana nieekologicznego źródła ciepła na paliwo stałe (węgiel i jego pochodne) na ekologiczne i bardziej efektywne kotły c.o. w indywidualnych kotłowniach domów jednorodzinnych znajdujących się na terenie gminy Rząśnia.

Kotły węglowe można zastąpić rozwiązaniami technologicznymi wykorzystującymi:

- paliwa gazowe,
- olej grzewczy,
- biomasę

Gmina będzie inwestorem oraz będzie właścicielem urządzeń przez okres trwałości projektu tj. 5 lat.

Zainteresowani – właściciele domów jednorodzinnych złożą deklaracje uczestnictwa w projekcie na podstawie, których zostanie sporządzona dokumentacja projektowa i zawarte umowy wzajemnej współpracy.

⁸ Wartość odniesiona do wariantu wymiany 200 kotłów na kotły opalane biomasą

Właściciel domu udostępni kotłownię, będzie użytkował kocioł zgodnie z przeznaczeniem oraz wniesie wkład własny zgodnie z podpisaną umową współpracy kształtujący się na poziomie 5.000,00 zł .

Z przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami m.in. na zebraniach wiejskich 200 potencjalnych wnioskodawców wyraziło zainteresowanie uczestnictwem w realizacji tego typu projektu.

Dla celów oszacowania efektów ekologicznych założono, że w ramach działania zostanie wymienionych 200 kotłów węglowych na kotły opalane biomasa co pozwoli uzyskać z jednej zamontowanej instalacji ok. 33,72 MWh energii z paliwa odnawialnego jakim jest biomasa.

Szacunkowy koszt wymiany źródła ciepła to kwota 18.000,00 zł

Szacowany koszt realizacji zadania, obejmujący wymianę 200 kotłów to koszt 3 600 000,00 zł

DZIAŁANIE 5	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Zakup i montaż kotłów c.o (biomasa np. pellet, gaz, olej, ekogroszek) – realizacja 500 wniosków
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	7 500 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	7 049,14
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Dotacja celowa z budżetu Gminy Rzaśnia -Mieszkaniec
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rzaśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
TERMIN REALIZACJI	2016-2020
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	1 063,96
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	3 145,44

W ramach działania proponowana jest wymiana nieekologicznego źródła ciepła na paliwo stałe (węgiel i jego pochodne) na ekologiczne i bardziej efektywne kotły c.o. w indywidualnych kotłowniach domów jednorodzinnych znajdujących się na terenie gminy Rzaśnia.

Kotły węglowe można zastąpić rozwiązaniami technologicznymi wykorzystującymi:

- paliwa gazowe,
- olej grzewczy,
- biomasę

- węgiel (ekogroszek) w kotłach o wysokiej sprawności,

Gmina na podstawie uchwalonego regulaminu udzieli dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Rzaśnia na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła .

Zainteresowani - właściciele domów mieszkalnych złożą wnioski o dotacje na podstawie, których zostanie zawarta umowy dotacji.

Właściciel domu, będzie inwestorem , który zakupi i zamontuje nowy kocioł c.o. zlikwiduje stare źródła ciepła oraz utrzyma efekt ekologiczny przez okres 5 lat.

Dla celów oszacowania efektów ekologicznych założono, że w ramach działania zostanie wymienionych 500 kotłów węglowych starej generacji na kotły węglowe nowej generacji. Wymiana urządzeń o wyższej sprawności wytwarzania pozwoli zredukować ilość spalanej paliwa konwencjonalnego (węgiel kamienny) w ilości ok. 6,29 MWh/rok dla pojedynczej instalacji.

Szacunkowy koszt wymiany źródła ciepła to kwota 15.000,00 zł

Szacowany koszt realizacji zadania, obejmujący wymianę 500 kotłów to koszt; 7 500 000,00 zł

Poziom dotacji z budżetu Gminy : 10.000,00 zł,

Z przeprowadzonych konsultacji i analizie potrzeb przyjęto że z programu może skorzystać 500 uczestników.

DZIAŁANIE 6	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Zakup i montaż ogniw fotowoltaicznych o mocy do 3-4 kWp – realizacja 800 wniosków
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	20 000 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	10 802,87
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Dotacja celowa z budżetu Gminy Rzaśnia -Mieszkaniec
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rzaśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
TERMIN REALIZACJI	2016-2020
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	1 851,36
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	2 280
WZROST UDZIAŁU OZE [MWh]	2 280 ⁹

⁹ Wzrost wartości energii słonecznej pozyskanej z instalacji fotowoltaicznych

W ramach działania proponowany jest zakup i montaż ogniw fotowoltaicznych w domach jednorodzinnych znajdujących się na terenie gminy Rząśnia.

Gmina na podstawie uchwalonego regulaminu udzieli dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Rząśnia na montaż odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców gminy.

Zainteresowani - właściciele domów mieszkalnych złożą wnioski o dotacje na podstawie, których zostanie zawarta umowy dotacji.

Właściciel domu, będzie investorem, który zakupi i zamontuje ogniwa fotowoltaiczne o mocy do 4 kWp oraz utrzyma efekt ekologiczny przez okres 5 lat.

Z przeprowadzonych konsultacji i analizie potrzeb przyjęto, że z programu może skorzystać 800 uczestników.

Dla celów oszacowania efektów ekologicznych założono średnią moc zainstalowanej instalacji ok. 3,2 kWp co w naszych warunkach klimatycznych pozwala pozyskać ok. 2 850 kWh energii słonecznej na rok dla pojedynczej instalacji.

Szacunkowy koszt zakupu i montażu ogniw fotowoltaicznych to kwota 25.000,00 zł tj. 6.250,00 zł/kWp

Szacowany koszt realizacji zadania, obejmujący montaż 800 instalacji to koszt; 20.000 000,00 zł

Poziom dotacji z budżetu Gminy : 20.000,00 zł,

Moc zainstalowana 3200 kWp

Mieszkaniec który skorzysta z dotacji celowej zobowiązany jest do utrzymania efektu ekologicznego przez okres 5 lat.

DZIAŁANIE 7	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Wykonanie instalacji kolektorów słonecznych – realizacja 350 wniosków
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	5 250 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	12 262,34
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Dotacja celowa z budżetu Gminy Rząśnia lub Regionalny Program Operacyjny Województwa łódzkiego na lata 2014-2020 Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii Poddziałanie IV.1.2 - Mieszkaniec
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rząśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
TERMIN REALIZACJI	2016-2020
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	428,14

EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	1 265,72
WZROST UDZIAŁU OZE [MWh]	759,50 ¹⁰

W ramach działania proponowany jest zakup i montaż zestawów kolektorów słonecznych do podgrzewu ciepłej wody użytkowej w indywidualnych domach jednorodzinnych znajdujących się na terenie gminy Rząśnia.

Gmina będzie inwestorem oraz będzie właścicielem urządzeń przez okres trwałości projektu tj. 5 lat.

Zainteresowani – właściciele domów jednorodzinnych złożą deklaracje uczestnictwa w projekcie na podstawie, których zostanie sporządzona dokumentacja projektowa i zawarte umowy wzajemnej współpracy.

Właściciel domu udostępni pomieszczenie oraz powierzchnię (grunt, dach, elewacja) pod montaż zestawu kolektorowego oraz zobowiązuje się również do użytkowania instalacji zgodnie z przeznaczeniem oraz wniesie wkład własny zgodnie z podpisaną umową współpracy kształtujący się na poziomie 1.000,00 zł.

Z przeprowadzonych zapisów i kampanii informacyjnej zgromadzono zapisy 350 potencjalnych wnioskodawców, którzy wyrazili zainteresowanie uczestnictwem w realizacji tego typu projektu.

Dla celów oszacowania efektów ekologicznych założono, że pojedyncza instalacja solarna pozyska ok. 2 170 kWh/rok energii słonecznej.

Szacunkowy koszt zakupu i montażu zestawu to kwota 15.000,00 zł

Szacowany koszt realizacji zadania, obejmujący montaż 350 instalacji to koszt 5 250 000,00 zł.

DZIAŁANIE 8	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Budowa farmy fotowoltaicznej do zasilania Hydroforni w Rząśni
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	760 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	9 176,53
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Wkład własny Gminy Rząśnia, WFOSiGW w Łodzi
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rząśnia

¹⁰ Wzrost wartości energii słonecznej pozyskanej z instalacji solarnych

ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
TERMIN REALIZACJI	2016-2017
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	82,82
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	102,00
WZROST UDZIAŁU OZE [MWh]	102 ¹¹

W ramach działania założono budowę elektrowni fotowoltaicznej o łącznej mocy przyłączeniowej 99kW do zasilania Hydroforni w Rzaśni.

Analizy poboru energii elektrycznej przez hydrofornię potwierdziły, że znaczna część energii potrzebnej do pracy urządzeń mogłaby być produkowana w elektrowni fotowoltaicznej będącej własnością Gminy. Dokumentacja projektowa takiego obiektu oraz bilans energii mówi o korzyściach z realizacji takiego zadania.

Gmina przy pomocy środków z budżetu oraz środków WFOŚiGW zrealizuje inwestycję a następnie nieodpłatnie przekaze w użytkowanie Zakładowi Gospodarki Komunalnej w Rzaśni, który jest użytkownikiem Hydroforni.

Koszt przedmiotowego zadania szacowany jest na kwotę 760 000,00 zł tj.7.676,00 za 1 kW.

DZIAŁANIE 9	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Budowa farmy fotowoltaicznej do zasilania Oczyszczalni ścieków w Rzaśni
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	430 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	10 383,46
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Wkład własny Gminy Rzaśnia, WFOŚiGW w Łodzi
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rzaśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
TERMIN REALIZACJI	2016-2017
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	41,412
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	51,00
WZROST UDZIAŁU OZE [MWh]	51,00 ¹²

¹¹ Wzrost wartości energii słonecznej pozyskanej z instalacji fotowoltaicznej

W ramach działania założono budowę elektrowni fotowoltaicznej o łącznej mocy przyłączeniowej 55kW do zasilania oczyszczalni ścieków w Rzaśni. Po przeprowadzeniu analiz poboru energii elektrycznej przez Oczyszczalnię ścieków stwierdzono, że znaczna część energii potrzebnej do pracy urządzeń oczyszczalni mogłaby być produkowana w elektrowni fotowoltaicznej będącej własnością Gminy. W związku z tym wykonano dokumentację projektową takiego obiektu oraz bilans energii, który mówi o korzyściach z realizacji takiego obiektu.

Gmina przy współfinansowaniu z dotacji z WFOŚiGW zrealizuje inwestycję a następnie nieodpłatnie przekaze w użytkowanie Zakładowi Gospodarki Komunalnej w Rzaśni, który jest użytkownikiem Oczyszczalni Ścieków.

Koszt przedmiotowego zadania szacowany jest na kwotę 430 000,00 zł, tj. 7.818,00 zł za 1 kW

DZIAŁANIE 10	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Inwestycje drogowe
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	15 676 500,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	6 451 234,57
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Rzaśnia, PROW, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rzaśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
TERMIN REALIZACJI	2016-2017
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	2,43
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	9,82

Gmina planuje w latach 2016-2017 zrealizować inwestycje związane z przebudową, rozbudową oraz budową dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich biegnących w granicach administracyjnych gminy o łącznej długości ok. 20 km. W zakresie tych robót jest:

- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 483 długości ok. 1.500,0 mb. Szacunkowy koszt wynosi 1.500.000,00 zł.

¹² Wzrost wartości energii słonecznej pozyskanej z instalacji fotowoltaicznej

- Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej Nr 3500E na odcinku Pajęczno – Rzaśnia – Będków o długości 13,2 km. Inwestorem tych robót jest Starostwo Powiatowe w Pajęcznie, a Gmina Rzaśnia przewiduje dotację na ten cel w wysokości 10.000.000,00 zł.

- Budowa rozbudowa i przebudowa drogi gminnej o długości ok. 920,0 mb w m. Rzaśnia za kwotę 1.000.000,00 zł

- Przebudowa drogi gminnej Nr 109216E Biała o długości 1.390 mb. Szacunkowy koszt wyniesie 530.000,00 zł

- Przebudowa dróg śródpolnych o łącznej długości 7120 mb. Szacowany koszt inwestycji wynosi 4.145.000,00 zł i obejmuje następujące odcinki dróg:

- Zielęcin dz. nr 107, 1657, 1701, 1632, 1724 długości 1.600 mb
- Będków dz. nr 708, 639, 845 długości 1.470 mb
- Biała dz. nr 975 długości 400 mb
- Stróża działka nr 311/1 długości 200 mb
- Augustów dz. nr 214 długości 1.400 mb
- Biała dz. nr 91 i 244 długości 1.200 mb
- Gawłów dz. nr 417 i 507 długości 850 mb

DZIAŁANIE 11	
NAZWA DZIAŁANIA (krótki opis zadania)	Budowa ścieżek rowerowych
SZACOWANY KOSZT DZIAŁANIA [zł]	10 300 000,00
SZACUNKOWY KOSZT JEDNOSTKOWY [zł/Mg CO ₂]	4 238 683,13
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Rzaśnia, PROW, Narodowy Program przebudowy dróg lokalnych (schetyńówka)
JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	Gmina Rzaśnia
ROLA JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
TERMIN REALIZACJI	2016-2020
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja emisji CO ₂ [Mg]	2,43
EFEKT EKOLOGICZNY – redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	9,82

Działanie zakłada budowę i modernizację ścieżek rowerowych na terenie Gminy Rzaśnia.

Dane branżowe mówią, że promocja transportu rowerowego pozwoli ograniczyć emisję CO₂ z transportu lokalnego o 0,5%.

Zadanie to jest związane ze zwiększeniem atrakcyjności i bezpieczeństwa poruszania się rowerem.

Należy uwzględnić budowę specjalnej infrastruktury dla rowerzystów, aby oddzielić ich od intensywnego ruchu zmotoryzowanego oraz w stosownych przypadkach zmniejszyć pokonywane przez nich odległości.

Na terenie Gminy Rzaśnia zaplanowano budowę 17,070 km ścieżek rowerowych.

Szacunkowy koszt inwestycji to 10.300.000,00 zł (ok. 603.398 zł za każdy km ścieżki rowerowej).

Alternatywą do tego działania jest poprawa jakości dróg gminnych, mająca na celu podwyższenie komfortu podróży oraz zwiększenie bezpieczeństwa poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dla transportu niskoemisyjnego.

Działanie to ma charakter fakultatywny – poziom wdrożenia uzależniony jest od wielkości i zasad dodatkowych, zewnętrznych form wsparcia finansowego.

W tabeli poniżej przedstawiono planowaną wartość emisji innych zanieczyszczeń tj. pyłu całkowitego, SO₂, NO_x, benzo(a)piranu dla wariantu niskoemisyjnego w roku 2020

Sektor	Emisja Mg/rok			
	pył zawieszony całkowity (TSP)	SO ₂	NO _x	benzo(a)piren
	Mg/rok	Mg/rok	Mg/rok	Mg/rok
BUP	2,043	3,360	1,040	0,0047
Mieszkalnictwo	34,80	51,90	13,72	0,0753
Transport	2,13	0,22	4,34	0,00000307
Handel i usługi	2,04	3,26	0,75	0,0048
Oświetlenie uliczne	0,32	0,51	0,12	0,0007

Tabela 26. Szacowane emisje pozostałych zanieczyszczeń po realizacji projektów przedsięwzięć

8.6 Harmonogram realizacji działań

Poniżej przedstawiano proponowane ramy czasowe realizacji działań przewidzianych na lata 2016-2020. Do priorytetowych działań charakteryzujących się największą skutecznością ograniczenia emisji CO₂ w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rzaśnia zaliczono działania skierowane do sektora mieszkaniowego w zakresie wymiany źródeł ogrzewania na mniej emisyjne oraz montaż instalacji OZE.

HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ								
Nr działania	Działanie	Adresat działania	Okres realizacji		Szacowany koszt [zł]	Wskaźniki		Wskaźniki
			rozpoczęcie	zakończenie		MWh	Mg CO ₂	
DZIAŁANIA NIEINWESTYCYJNE								
1	Działania edukacyjne, w tym organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Rzaśnia	2016	2020	60 000,00	292,77	99,03	Liczba zorganizowanych akcji społecznych, liczba osób, które skorzystały z akcji
2	Promocja komunikacji ekologicznej	Gmina Rzaśnia	2016	2020	5 000,00	4,91	1,21	Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych
3	Promocja i wdrażanie idei budownictwa energooszczędnego	Mieszkańcy Gminy Rzaśnia	2016	2020	35 000,00	121,41	41,07	Liczba zorganizowanych akcji społecznych, liczba osób, które skorzystały z akcji, liczba wybudowanych

								budynków w technologii energooszczędnej
DZIAŁANIA INWESTYCYJNE								
4	Zakup i montaż kotłów c.o. (biomasa np. pellet, gaz, olej) – realizacja 200 wniosków	Mieszkańcy Gminy Rzaśnia	2016	2020	3 600 000,00	8 093,94	2 737,82	Liczba wymienionych kotłów
5	Zakup i montaż kotłów c.o (biomasa np. pellet, gaz, olej, ekogroszek) – realizacja 500 wniosków	Mieszkańcy Gminy Rzaśnia	2016	2020	7 500 000,00	3 145,44	1 063,96	Liczba wymienionych kotłów
6	Zakup i montaż ogniw fotowoltaicznych o mocy do 3-4 kWp – realizacja 800 wniosków	Mieszkańcy Gminy Rzaśnia	2016	2020	20 000 000,00	2 280,00	1 851,36	Wyprodukowana energia z OZE, moc zamontowanych instalacji
7	Wykonanie instalacji kolektorów słonecznych – realizacja 350 wniosków	Mieszkańcy Gminy Rzaśnia	2016	2020	5 250 000,00	1 265,72	428,14	Wyprodukowana energia z OZE, moc zamontowanych instalacji
8	Budowa farmy fotowoltaicznej do zasilania Hydroforni w Rzaśni	Gmina Rzaśnia	2016	2017	750 000,00	102,00	82,82	Wyprodukowana energia z OZE, moc zamontowanych instalacji
9	Budowa farmy fotowoltaicznej do zasilania Oczyszczalni ścieków w Rzaśni	Gmina Rzaśnia	2016	2017	333 000,00	51,00	41,412	Wyprodukowana energia z OZE, moc zamontowanych instalacji

10	Inwestycje drogowe	Gmina Rzaśnia	2016	2017		9,82	2,43	Ilość km nowych dróg, ilość km wyremontowanych dróg
11	Budowa, rozbudowa, modernizacja ścieżek rowerowych	Gmina Rzaśnia	2016	2020		9,82	2,43	Ilość km nowych ścieżek, ilość nowych osób korzystających ze ścieżek
						15 376,83	6 351,68	

Tabela 27. Harmonogram realizacji działań

8.7 Planowane rezultaty

Zgodnie z przyjętym w 2009 roku pakietem energetyczno- klimatycznym do 2020 r kraje Unii Europejskiej jako cele strategiczne winny przyjąć następujące zobowiązanie:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych w wysokości 20% w stosunku do poziomu z roku 1990 ,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 20% w finalnej konsumpcji energii (dla Polski 15%),
- redukcję zużycia energii o 20% co ma zostać osiągnięte poprzez zwiększenie efektywności energetycznej .

Planuje się, że w wyniku, że w wyniku realizacji projektów przedsięwzięć wykazanych w harmonogramie (tabela nr 26) gmina jest w stanie osiągnąć następujące efekty ekologiczne:

Planowane rezultaty			
	Rok bazowy - 2014	2020 – prognoza wariant I	2020- prognoza wariant 2 - niskoemisyjny
Całkowita emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]	23 961,98	26 030,85	19 679,17
Planowana redukcja emisji [Mg/rok]	-		6 351,68
Planowana redukcja emisji [%]	26,51 %	24,40 %	32,28 %
Roczna redukcja emisji [Mg]	1 587,92		
Całkowite zużycie energii konwencjonalnej [MWh/rok]	63 458,79	68 095,20	52 718,37
Planowana redukcja zużycia energii konwencjonalnej [MWh]	-		15 376,83
Planowana redukcja zużycia energii konwencjonalnej [%]	24,23 %	22,58 %	29,17 %
Roczna redukcja zużycia energii [MWh]	3 844,21		

PLAN GOSPODARKI NIESKOEMISYJNEJ DLA GMINY RZAŚNIA NA LATA 2016-2020

Całkowite zużycie energii z OZE [MWh/rok]	2 784,17	2 784,17	12 721,62
Planowany wzrost udziału energii z OZE [MWh]	-		9 937,45
Całkowita konsumpcja energii tj: energii konwencjonalnej oraz energii z OZE [MWh/rok]	66 242,96	70 879,37	65 439,99
Wzrost udział energii z OZE w finalnej konsumpcji energii [%]	15,00 %	14,02 %	15,18 %
Roczna produkcja energii z OZE [MWh/rok]	2 484,36		

Tabela 28. Planowane rezultaty ekologiczne wprowadzonych działań

Przyjmuje się, że w wyniku realizacji projektów przedsięwzięć wykazanych w harmonogramie działań (tabela nr 27) gmina jest w stanie osiągnąć następujące efekty ekologiczne:

- redukcję o ok. 26,51 % emisji CO₂ w stosunku do roku bazowego 2014
- redukcję o ok. 24,23 % zapotrzebowania na energię konwencjonalną w stosunku do roku bazowego 2014
- zwiększenie o ok. 15 % udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w stosunku do roku bazowego 2014

Dodatkowo w wyniku realizacja działań wykazanych w harmonogramie (tabela nr 23)) gmina jest w stanie osiągnąć redukcję innych zanieczyszczeń tj. pyłu całkowitego, SO₂, NO_x, benzo(a) piranu w stosunku do roku bazowego w następujących ilościach:

- redukcję o ok. 0,18 % emisji pyłu całkowitego w stosunku do roku bazowego 2014
- redukcję o ok. 26,96 % emisji SO₂ w stosunku do roku bazowego 2014
- redukcję o ok. 13,18 % emisji NO_x w stosunku do roku bazowego 2014
- redukcję o ok. 27,1 % emisji benzo(a)piranu w stosunku do roku bazowego 2014

9. MONITORING REALIZACJI PGN

Monitoring procesu realizacji Planu jest niezbędnym elementem oceny zakresu wdrażania podjętych postanowień i zobowiązań na rzecz redukcji emisji. Jest to również ważny element procesu analizy i zarządzania ryzykiem. Dzięki odpowiednio dobranym wskaźnikom możliwa będzie bieżąca identyfikacja potencjalnych zagrożeń, naniesienie stosownych korekt, a także podjęcie działań dostosowawczych i naprawczych.

Realizacja Planu stanowi najdłuższy i najbardziej skomplikowany etap. Za realizację planu gospodarki niskoemisyjnej odpowiada Wójt Gminy Rzaśnia, który powierza kompetencje wykonawcze pracownikom Urzędu Gminy, posiadającym wiedzę i doświadczenie. W celu odpowiedniego przeprowadzenia wszystkich działań przewidywanych przez PGN konieczna jest jednocześnie współpraca wielu struktur gminy, podmiotów działających na terenie gminy, a także indywidualnych użytkowników energii. Klucz do sukcesu stanowi odpowiednia koordynacja działań wszystkich uczestników procesu.

W strukturze Urzędu Gminy powołany zostanie zespół odpowiedzialny za wdrożenie i monitorowanie zadań określonych w uchwalonym Planie,

Za przeprowadzenie procesu monitoringu odpowiedzialne będą w Gminie dwie jednostki:

- Referat Budownictwa Inwestycji i Promocji Gminy - w zakresie infrastruktury i drogownictwa,
- Referat Gospodarki Kultury i Sportu - w pozostałym zakresie.

System monitoringu PGN będzie obejmował działania:

- Gromadzenie danych niezbędnych do weryfikacji postępów, np. powierzchnia i moc zainstalowanych kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych, liczba zainstalowanych lub zmodernizowanych źródeł ciepła,
- Monitorowanie sytuacji energetycznej na terenie gminy,
- Coroczne kontrolowanie stopnia realizacji celów Planu,
- Sporządzanie raportów z przeprowadzonych działań,
- Prowadzenie działań związanych z realizacją poszczególnych zadań zawartych w PGN,
- Rozwijanie zagadnień zarządzania energią w gminie oraz planowania energetycznego na szczeblu lokalnym,
- Analiza porównawcza osiągniętych wyników i założeń w Planie, a w przypadku identyfikacji ewentualnych rozbieżności, analiza przyczyn ich wystąpienia oraz określenie działań korygujących,
- Wdrożenie zaplanowanych działań korygujących – aktualizacja Planu.
- Dalsze prowadzenie oraz ekspansja działań edukacyjnych oraz informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania energią oraz ochrony środowiska naturalnego (w szczególności zagadnień dotyczących gazów cieplarnianych).

Monitorowanie jest niezależne od harmonogramu wdrażania inwestycji i może odbywać się zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu przedsięwzięć. Końcowe podsumowanie efektów wdrożenia nastąpi wraz z końcem okresu planowania tj. po roku 2020. Dostarczy to kompletnych i rzetelnych danych źródłowych obrazujących postęp rzeczowy we wdrażaniu Planu i umożliwi ocenę jego skuteczności.

9.1 Wskaźniki monitoringu

Poniżej podano prognozowane wskaźniki monitoringu dla poszczególnych działań wskazanych w harmonogramie (tabela 27). Proponuje się corocznie monitorować działania podjęte na terenie gminy mające wpływ na ograniczenie emisji.

L.p	Nazwa wskaźnika	Jednostka
1	Liczba działań promocyjnych i edukacyjnych	szt.
2	Liczba wybudowanych budynków energooszczędnych	szt.
3	Powierzchnia zainstalowanych kolektorów słonecznych oraz paneli fotowoltaicznych zrealizowanych w wyniku podjętych działań promocyjnych	m ²
4	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.

Tabela 29. Wskaźniki monitoringu dla działań nieinwestycyjnych (działanie nr 1,2,3)

L.p	Nazwa wskaźnika	Jednostka
1	Ilość wykorzystanej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w budynkach mieszkalnych	MWh/rok
2	Powierzchnia zainstalowanych kolektorów słonecznych oraz paneli fotowoltaicznych	m ²
3	Liczba wymienionych kotłów wraz z podziałem rodzaju paliwa	szt

Tabela 30. Wskaźniki monitoringu dla działań inwestycyjnych w sektorze mieszkalnictwa (działanie nr 4,5,6,7)

L.p	Nazwa wskaźnika	Jednostka
1	Ilość wykorzystanej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	MWh/rok
2	Powierzchnia zainstalowanych paneli fotowoltaicznych	m ²

Tabela 31. Wskaźniki monitoringu dla działań inwestycyjnych nr 8,9

L.p	Nazwa wskaźnika	Jednostka
1	Długość zmodernizowanych dróg	km
2	Długość zmodernizowanych lub wybudowanych ścieżek rowerowych	km
3	Liczba osób korzystających ze ścieżek rowerowych	Os.

Tabela 32. Wskaźniki monitoringu dla działań inwestycyjnych nr 10,11

9.2 Raporty

W ramach monitoringu powinny być sporządzane raporty na potrzeby wewnętrznej sprawozdawczości z realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

Raport powinien zawierać wyniki aktualnej inwentaryzacji emisji CO₂ (sporządzanej co roku), analizę osiągniętych rezultatów w zakresie redukcji emisji i zużycia energii oraz analizę stanu realizacji działań wyznaczonych w Planie.

W celu poprawnego wykonania raportowania niezbędne będzie zgromadzenie danych wejściowych zarówno dotyczących obiektów gminnych jak i wszystkich innych znajdujących się na terenie Gminy. Konieczna będzie ścisła współpraca jednostki koordynującej z podmiotami funkcjonującymi na terenie Gminy Rzaśnia.

Proponowany zakres raportu:

- Opis stanu realizacji PGN,
- Wyniki inwentaryzacji emisji – podsumowanie aktualnej inwentaryzacji emisji i porównanie jej z inwentaryzacją bazową,
- Ocena realizacji oraz działania korygujące,
- Stan realizacji działań – zestawienie aktualnie osiągniętych rezultatów działań określonych na podstawie wskaźników monitorowania,

Przygotowywane raporty monitoringowe będą zatwierdzane przez Wójta Gminy Rzaśnia, a następnie Radę Gminy.

Raporty z przeprowadzonego monitoringu będą służyć ewaluacji osiągniętych celów. Ewaluacja może następować co roku. Ocenie powinny być poddawane wskaźniki i efekty realizacji polityki.

9.3 Ewaluacja

Dynamiczny rozwój technologii z jakim mamy obecnie do czynienia może spowodować, że w najbliższych latach technologie związane z wykorzystywaniem energii też mogą ulec zmianom. Potrzeby Gminy Rzaśnia również mogą ewaluować, a stan prawny może narzucać Gminie więcej obowiązków względem obszaru Gminy oraz współpracy regionalnej. Niezbędne zatem będzie dokonywanie koniecznych zmian w planie, sprawdzanie oraz korekta zakładanych celów.

Zakładane cele należy sprawdzać w stosunku do celów szczegółowych ze względu na możliwość zmiany identyfikatorów ogólnych do roku 2020. W przypadku wykrycia niemożliwości osiągnięcia celu, nawet w późniejszym terminie niż zakłada to harmonogram, należy usunąć działanie z listy oraz dokonać modyfikacji zakładanego celu.

W przypadku nieosiągnięcia mierników zadań ciągłych należy zanotować działania osiągnięte oraz zmodyfikować cel na kolejne lata lub wdrożyć działania wspomagające osiągnięcie celu.

W przypadku osiągnięcia wyniku lepszego niż zakładany cel roczny dla działania, można podnieść cel długoterminowy.

Przy dokonywaniu ewaluacji celów oraz dopisywaniu działań podjętych przez Gminę należy zaznaczyć co i kiedy zostało zmienione oraz podać wpływ działania na osiągnięcie celu szczegółowego.

Za przeprowadzanie procesu ewaluacji odpowiedzialne będą jednostki Gminy:

- Referat Budownictwa Inwestycji i Promocji Gminy - w zakresie infrastruktury i drogownictwa,
- Referat Gospodarki Kultury i Sportu - w pozostałym zakresie.

Raporty ewaluacyjne powinny być sporządzane w odstępie dwuletnim.

Przygotowywane raporty ewaluacyjne będą zatwierdzane przez Wójta Gminy Rzaśnia, a następnie Radę Gminy.

Środki do przeprowadzania procesu ewaluacji będą pochodziły z budżetu Gminy Rzaśnia.

9.4 Finansowanie monitoringu

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2013, poz. 594 ze zm.) do zadań własnych gminy należą m.in. sprawy z zakresu:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych,
- utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- lokalnego transportu zbiorowego,
- gminnego budownictwa mieszkaniowego,

- zieleni gminnej i zadrzewień,
- utrzymania gminnych obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych.

W ramach w/w zadań własnych gminy będzie również finansowany monitoring realizacji PGN i ocena podjętych działań.

Zadania z zakresu monitoringu środowiska mogą też uzyskać wsparcie finansowe z NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w Łodzi.

9.5 Zaangażowane strony - interesariusze

Ważnym organem związanym z wdrażaniem PGN jest Zespół Interesariuszy, czyli grupa osób współpracująca przy jego realizacji.

Interesariusze Planu to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), na które zapisy w PGN bezpośrednio, bądź pośrednio oddziałują lub będą oddziaływać.

Istotne jest, aby decyzje podejmowane były z pełnym udziałem interesariuszy. Głównym celem działania takiego zespołu powinno być opiniowanie i doradzanie władzom gminy w realizacji PGN i planowaniu szczegółowych działań wykonawczych.

Obowiązek tworzenia i realizowania PGN przy udziale wielu interesariuszy stwarza okazję do zaangażowania mieszkańców w sprawy Gminy, wspólnego ich działania oraz gwarantuje, iż PGN faktycznie będzie realizowany i stanie się dokumentem przydatnym i niosącym wielowymiarowe korzyści dla mieszkańców.

Zidentyfikowano dwie główne grupy interesariuszy:

- **interesariusze wewnętrzni**, tj. jednostki gminy: Wydziały Urzędu Gminy Rzaśnia, jednostki budżetowe, spółki z udziałem gminy;
- **interesariusze zewnętrzni**, tj. mieszkańcy gminy, biznes, firmy i przedsiębiorstwa, nie będące jednostkami gminy.

Otwarta formuła PGN w zakresie obszarów i priorytetów działań do realizacji umożliwia interesariuszom wpisanie się z realizowanymi w kolejnych latach zadaniami własnymi i w realizację celów gospodarki niskoemisyjnej Gminy Rzaśnia. Ponadto na etapie opracowania PGN interesariusze zewnętrzni na zebraniach wiejskich mogli zgłaszać propozycje zadań do realizacji w ramach Planu.

Zgłoszone działania dotyczące m. in. wymiany źródeł ciepła na ekologiczne i zainteresowanie montażem instalacji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii uwzględniono w Planie.

10. OCENA WPŁYWU REALIZACJI PGN NA ŚRODOWISKO

Działania objęte Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rzaśnia będą realizowane w obrębie gminy. Opisane w programie przedsięwzięcia nie będą powodowały znaczącego oddziaływania na środowisko, ponieważ działania te skupiają się głównie na instalacji OZE oraz wymianie źródeł ciepła co znacząco nie oddziałuje na środowisko. W trakcie realizacji planów PGN ingerencja w środowisko będzie występowała głównie w trakcie ich realizacji i powodowała jedynie przejściowe uciążliwości. Ewentualne oddziaływania na środowisko będą miały charakter odwracalny i będą występowały w krótkim czasie. Ponadto wszelkie prace inwestycyjne na terenie Gminy winny być prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony środowiska oraz realizowane pod nadzorem właściwych instytucji.

11. PODSUMOWANIE

Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Rzaśnia zależeć będzie głównie od stopnia zaangażowania ludzi - mieszkańców, przedsiębiorców, pracowników administracji, lecz także wielkości środków możliwych do pozyskania. Uwolnienie siły sprawczej (w postaci ludzkiego działania) będzie wymagało stworzenia odpowiedniego systemu komunikacji z mieszkańcami np. poprzez internetową platformę dotyczącą zagadnień związanych z energią w gminie, która umożliwi mieszkańcom pozyskiwanie praktycznej wiedzy na temat odnawialnych źródeł energii, energooszczędnych urządzeń użytku domowego czy nowoczesnych technologii w budownictwie. Realizacja planu ma zakończyć się w roku 2020 z efektem obniżenia emisji CO₂ na terenie gminy. Należy jednak pamiętać że to tylko jedna z wielu korzyści działania na rzecz zrównoważonej gospodarki energetycznej Gminy Rzaśnia.

12. WYKAZ ZAMIESZONYCH W OPRACOWANIU TABEL , RYSUNKÓW, MAP

Wykaz tabel:

Tabela 1. Podział administracyjny gminy	20
Tabela 2. Zużycie wody w gminie Rzaśnia - źródło: Bank Danych Lokalnych	28
Tabela 3. Wartości opałowe i wskaźniki emisji CO ₂ dla poszczególnych paliw	47
Tabela 4. Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze użyteczności publicznej	50
Tabela 5. Roczna emisja CO ₂ w roku bazowym 2014 dla budynków użyteczności publicznej.....	51
Tabela 6. Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze mieszkaniowym	54
Tabela 7. Roczna emisja CO ₂ w roku bazowym 2014 dla obiektów mieszkalnych.....	55
Tabela 8. Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze transportowym.....	56
Tabela 9. Roczna emisja CO ₂ w roku bazowym 2014 dla sektora transportowego	57
Tabela 10. Zużycie energii końcowej w poszczególnych sektorach w roku bazowym 2014.....	59
Tabela 11. Zużycie energii końcowej według rodzaju paliw w roku bazowym 2014.....	60
Tabela 12. Emisja CO ₂ w poszczególnych sektorach w roku bazowym 2014.....	61
Tabela 13. Emisja CO ₂ według rodzaju paliw w roku bazowym 2014.....	62
Tabela 14. Bilans emisji CO ₂ według rodzaju paliw dla roku 2014 oraz prognozowanego roku 2020.....	63
Tabela 15. Wskaźniki emisji innych zanieczyszczeń –węgiel kamienny	65
Tabela 16. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń.....	66
Tabela 17. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń – paliwa płynne	66
Tabela 18. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń – gaz płynny.....	67
Tabela 19. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń.....	68
Tabela 20. Wskaźniki emisji pozostałych zanieczyszczeń.....	68
Tabela 21. Emisja innych zanieczyszczeń w roku bazowym 2014.....	69
Tabela 22 . Prognoza emisji pyłu w roku 2020	70
Tabela 23. Prognoza emisji SO ₂ w roku 2020	70
Tabela 24. Prognoza emisji NO _x w roku 2020.....	71
Tabela 25. Prognoza emisji benzo(a)piranu w roku 2020	71
Tabela 26. Szacowane emisje pozostałych zanieczyszczeń po realizacji projektów przedsięwzięć.....	87
Tabela 27. Harmonogram realizacji działań	90
Tabela 28. Planowane rezultaty ekologiczne wprowadzonych działań	92
Tabela 29. Wskaźniki monitoringu dla działań nieinwestycyjnych (działanie nr 1,2,3)	94
Tabela 30. Wskaźniki monitoringu dla działań inwestycyjnych w sektorze mieszkalnictwa (działanie nr 4,5,6,7).....	94
Tabela 31. Wskaźniki monitoringu dla działań inwestycyjnych nr 8,9	94
Tabela 32. Wskaźniki monitoringu dla działań inwestycyjnych nr 10,11	95

Wykaz rysunków:

Rysunek 1. Zmiana liczby mieszkańców gminie Rzaśnia w latach 2005-2014.....	23
Rysunek 2. Liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków - źródło: Bank Danych Lokalnych..	29
Rysunek 3 Schemat realizacji inwestycji Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej będzie przebiegać ze schematem:	34
Rysunek 4. Schemat aktualizacji planu.....	35
Rysunek 5. Udział % poszczególnych nośników energii w sektorze budynków użyteczności publicznej	50
Rysunek 6. Udział % emisji CO ₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze budynków użyteczności publicznej	51
Rysunek 7. Udział % poszczególnych nośników energii w sektorze mieszkaniowym	54
Rysunek 8. Udział % emisji CO ₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze mieszkaniowym.....	55
Rysunek 9. Udział % poszczególnych nośników energii w sektorze transportu.....	57
Rysunek 10. Udział % emisji CO ₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze transportowym.....	58
Rysunek 11. Udział % poszczególnych grup odbiorców w całkowitym zużyciu energii końcowej w roku bazowym 2014	59
Rysunek 12. Udział % poszczególnych nośników energii w bilansie energetycznym w roku bazowym 2014	60
Rysunek 13. Udział % poszczególnych grup odbiorców w całkowitej emisji CO ₂ w roku bazowym 2014	61
Rysunek 14. Udział % poszczególnych nośników energii i paliw w całkowitej emisji CO ₂ w roku bazowym 2014.....	62

Wykaz map:

Mapa 1. Województwo łódzkie	20
Mapa 2. Powiat pajęczański	21
Mapa 3. Gmina Rzaśnia	21

Załącznik Nr 1. Wykaz budynków użyteczności publicznej objętych inwentaryzacją.

Lp.	Miejscowość	
1	Będków	Świetlica
2	Biała	Remiza OSP
3	Biała	Budynek Sportowy
4	Biała	Filia Biblioteki
5	Biała	Budynek po byłej Szkole Podstawowej
6	Biała	Szkoła Podstawowa w Białej
7	Broszęcin	Remiza OSP
8	Gawłów	Remiza OSP
9	Kodrań	Dom Kultury w Kodraniu
10	Kol. Broszęcin	Budynek po byłej Szkole Podstawowej
11	Marcelin	Budynek komunalny
12	Rekle	Świetlica
13	Rzaśnia	Budynek Urzędu Gminy
14	Rzaśnia	Budynek komunalny (Bank)
15	Rzaśnia	Budynek (Pocztą)
16	Rzaśnia	Remiza OSP
17	Rzaśnia	Gminny Ośrodek Zdrowia
18	Rzaśnia	Zaplecze Sportowe ORLIK
19	Rzaśnia	Szkoła Podstawowa / Zespół Szkolno- Przedszkolny
20	Rzaśnia	Gimnazjum
21	Rzaśnia	Biblioteka
22	Rzaśnia	Zakład Gospodarki Komunalnej
23	Rzaśnia	Budynek przy Oczyszczalni Ścieków
24	Rzaśnia	Oczyszczalnia Ścieków
25	Rzaśnia	Budynek hydroforni
26	Rzaśnia	Budynek komunalny przy Gimnazjum
27	Stróża	Remiza OSP

PLAN GOSPODARKI NIESKOEMISYJNEJ DLA GMINY RZAŚNIA NA LATA 2016-2020

28	Stróża	Budynek po byłej Szkole Podstawowej
29	Stróża	Budynek po byłej Hydroforni
30	Suchowola	Remiza OSP
31	Suchowola	Budynek komunalny (po byłej szkole podstawowej)
32	Zielęcin	Szkoła Podstawowa
33	Zielęcin	Remiza OSP - budynek wybudowany w 2015 r. i oddany do użytku 31.12.2015 r.
34	Ściegna	Budynek komunalny

Załącznik Nr 2.

Ankieta dla Mieszkańca

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rzaśnia

Miejscowość

Ulica/Nr domu

Wszystkie dane uzyskane poprzez niniejszą ankietę posłużą opracowaniu Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rzaśnia. Przekazane informacje zostaną wykorzystane wyłącznie do oszacowania wielkości emisji gazów cieplarnianych oraz opracowania Planu i nie będą udostępniane publicznie. Opracowania będą zawierać jedynie zestawienia i wnioski z analizy zebranych informacji.

Proszę o zaznaczanie właściwej dla Państwa odpowiedzi krzyżykiem „x” w kratce obok lub uzupełnienie danych liczbowych/opisowych. W razie pomyłki, proszę zakreślić błędną odpowiedź kółkiem i ponownie wstawić „x” we właściwym miejscu.

1. Rodzaj budynku * (**jednorodzinny, bliźniak, mieszkalno-usługowy, usługowy**):

* - *właściwe podkreślić*

2. Rok budowy (lub orientacyjnie wiek budynku)

3. Ogrzewana powierzchnia użytkowa w m²

4. Rodzaj okien:

PVC

drewniane -
szyby w jednej ramie

drewniane - rozkręcane
szyby w dwóch ramach

Inne (jakie?)
.....

5. Sposób ogrzewania pomieszczeń:

Ogrzewanie indywidualne np. kocioł (piec)

Ciepło sieciowe (z przedsiębiorstwa ciepłego)

6. Rodzaj kotłowni:

węglowa z paleniskiem
tradycyjnym

olejowa

☐	węglowa - eko-groszek	☐	gazowa
☐	na paliwo stałe np. drewno, pelet	☐	inna (jaka?)
☐	ogrzewanie elektryczne		

7. Wiek kotła w latach:

8. Zużycie ciepłej wody użytkowej
m³/rok

9. Roczne zużycie paliwa na ogrzewanie ton/rok
lub m³/rok lub kWh/rok

10. Zużycie energii elektrycznej kWh/rok

11. Sposób podgrzewania ciepłej wody użytkowej (jeżeli w różny sposób, proszę zaznaczyć każdy)

☐	piec na węgiel / miat / koks	☐	elektrycznie (bojler, podgrzewacz przepływowy)
☐	piec olejowy	☐	solary
☐	piec na gaz płynny	☐	pompa ciepła
☐	piec na gaz sieciowy	☐	z sieci lokalnej

12. Planowana jest wymiana źródła ciepła na:

☐	węglowe na eko-groszek	☐	ogrzewanie elektryczne
☐	węglowe z paleniskiem tradycyjnym	☐	sieć c.o.
☐	olejowe	☐	odnawialne źródło energii (pompa ciepła, kocioł na pelet itp.)
☐	gazowe	☐	nie planuję

13. Prace termomodernizacyjne (*podkreśl właściwe)

☐	wymiana okien	planuję/ wykonałem*
☐	ocieplenie ścian	planuję/ wykonałem*
☐	ocieplenie stropu	planuję/ wykonałem*

14. Czy posiada Pan/Pani samochód osobowy?

Tak, ile sztuk na gospodarstwo domowe?

Nie

Jeżeli tak – ile lat ma samochód/ mają samochody? (proszę podać wiek odrębnie dla każdego auta)

.....

15. Jakiego rodzaju paliwo używa Pan/Pani w samochodzie/ samochodach?

benzyna

diesel

LPG

bio-diesel

16. Ile średnio w miesiącu pokonuje Pan/Pani km samochodem /-dami? (proszę podać dla każdego auta)

17. Jaki orientacyjny procent podróży własnym samochodem /-dami odbywa się w granicach Gminy? w ciągu miesiąca (proszę podać dla każdego auta)

18. Czy w gospodarstwie domowym są osoby korzystające regularnie (np. dojazdy do pracy, szkoły) z transportu publicznego: MZKP, kolej, PKS? Jeśli tak, proszę podać liczbę osób przy danym środku transportu.

MZKP

kolej

PKS

Inny (jaki?).....

19. Czy jest Pan/Pani zainteresowany/a udziałem w działaniach Gminy na rzecz redukcji CO₂ na terenie Gminy, poprzez np. wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne?

Tak

Nie, ponieważ (np. brak funduszy, niedawno wymieniono źródło ciepła, nie widzę sensu takich działań) (proszę wpisać powód)

.....

Jeśli „tak”: Czy jest Pan/Pani skłonny/a wnieść wkład własny jednorazowy? Jaka inwestycja Pana/Panią interesuje?

Tak, jaka maksymalnie kwota?
.....PLN

Nie

Jeśli „tak” proszę zaznaczyć właściwe:

☐	fotowoltaika	☐	wiatrak przydomowy
☐	solary	☐	kocioł na biomasę
☐	pompa ciepła	☐	wymiana pieca (proszę podać na jaki)

20. Czy posiada Pan/Pani gospodarstwo rolne na terenie Gminy?

Tak* Nie

** jeśli „tak” proszę o udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania*

21. Łączna powierzchnia gruntów rolnych w hektarach

22. Powierzchnia gruntów pod zasiewy zbóż, rzepaku, rzepiku, roślin energetycznych?

23. Orientacyjna, roczna ilość nadwyżek słomy lub innej biomasy w tonach/rok

24. Łączna liczba dużych zwierząt np. bydło, trzoda chlewna, konie

W razie pytań lub wątpliwości prosimy o telefon do urzędu gminy w Rzaśni 044 631 71 22.

Ankiety można wypełniać w wersji papierowej – wypełnione ankiety należy przekazywać pracownikowi Urzędu Gminy Rzaśnia pok. nr. 15 sala posiedzeń.

Ankiety w wersji elektronicznej należy wysłać na e-mail: odpady@rzasnia.pl w terminie do 07.12.2015 roku.

Dziękujemy za wypełnienie Ankiety!

UCHWAŁA NR/2016
Rady Gminy Rząśnia
z dnia 2016 roku

w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rząśnia na lata 2016-2032”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 *ustawy* z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 446) **Rada Gminy Rząśnia uchwala, co następuje:**

§1. Uchwala się „Aktualizację Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rząśnia na lata 2016 -2032.”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rząśnia.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU I
WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST Z TERENU GMINY RZAŚNIA
NA LATA 2016-2032**

Rzaśnia, luty 2016

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rząśnia na lata 2016-2032

Zawartość

1.WPROWADZENIE	2
2.CEL OPRACOWANIA PROGRAMU	2
3.SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZI I ŚRODOWISKA.....	3
4.PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE	5
5.PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	9
6.ILOŚĆ I ROZMIESZCZENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY RZAŚNIA	25
7.UNIESZKODLIWIANIE I UTYLIZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	26
8.FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU	30
9.RZECZOWY HARMONOGRAM REALIZACJI „PROGRAMU...” PRZEZ GMINĘ RZAŚNIA	33
10.MONITORING I OCENA REALIZACJI PROGRAMU	33
11.MONITORING REALIZACJI I OCENY PROGRAMU	34
12.PODSUMOWANIE	35
13.WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH.....	37
ZAŁĄCZNIK 1	41

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

1. WPROWADZENIE

Podstawą prawną powstania aktualizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rzęśnia na lata 2016-2032”, zwanego dalej „*Programem*”, jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lipca 2009 r. (zmieniony uchwałą z dnia 15 marca 2010 r.), który jest kontynuacją oraz zawiera spójne cele z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 r.

Jednym z zadań gminy, jako jednostki samorządu terytorialnego w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest jest opracowanie i aktualizacja gminnych programów usuwania azbestu.

Podstawą do opracowania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w pierwszej kolejności jest dokonanie rozpoznania stopnia zużycia tych wyrobów zabudowanych na konkretnych obiektach. Uzyskane dane powinny być gromadzone przez samorząd gminy, a następnie przekazywane do samorządu powiatowego celem opracowania programu stanowiącego integralną część z programem wojewódzkim. Reasumując niezbędnym jest rozpowszechnienie wśród społeczności lokalnej informacji o skutkach dla zdrowia i środowiska powodowanych przez azbest i wyroby zawierające azbest, zorganizowanie fachowej pomocy wszystkim właścicielom obiektów przez samorządy gmin przy wypełnianiu arkuszy ocen ujętych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2010 r. Nr. 162, poz. 1089), przekazywanie informacji o możliwościach uzyskiwania pomocy kredytowej na modernizację obiektów, utylizację wyrobów azbestowych, itp.

Opracowując powyższy program Gmina Rzęśnia przeprowadziła inwentaryzację pokryć azbestowych wśród mieszkańców Gminy w oparciu o *Informację o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania*.

2. CEL OPRACOWANIA PROGRAMU

Celem programu jest stopniowa eliminacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rzęśnia oraz ich bezpieczne unieszkodliwianie, zgodnie z przepisami prawa. Spowoduje to sukcesywną likwidację oddziaływania azbestu na środowisko, doprowadzi do spełnienia wymogów ochrony środowiska oraz wyeliminuje negatywne skutki zdrowotne dla mieszkańców Gminy spowodowane oddziaływaniem azbestu. Do celów opracowania niniejszego dokumentu

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

wykorzystano ankiety *Informacji o wyrobach zawierających azbest* i *miejscu ich*

wykorzystywania będące załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31).

Opracowanie programu zgodnie z powyższym rozporządzeniem jest warunkiem ubiegania się o środki pomocowe.

3. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZI I ŚRODOWISKA

Azbest jest nazwą handlową materiałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Wśród wyrobów azbestowych można wyróżnić 2 grupy produktów:

1. „wyroby miękkie”, – których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000 kg/m^3 , to słabo związane produkty azbestowe o wysokim ponad 60% udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy tynki, maty, płyty azbestowe, papy.
2. „wyroby twarde”, – których gęstość objętościowa jest większa niż 1000 kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski udział azbestu (do 15%), do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka, np.: cięcie lub proces naruszania mechanicznego).

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Azbest niepoddawany procesom powodującym powstawanie pyłu i zabezpieczony w sposób uniemożliwiający uwalnianie się włókien do powietrza nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzkiego.

Azbest umieszczony został w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako substancja niebezpieczna o działaniu rakotwórczym na człowieka. Udowodniono, bowiem, że substancja stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien. Największe zagrożenie stanowią tzw. włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostają się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów i mają grubość nie większą niż 3 mikrometry. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych nie mogą być wydalane. Ich szkodliwe działanie ujawniać się może po wielu latach w postaci następujących schorzeń:

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

1. Pylica azbestowa (azbestoza).
2. Międzybłonniak opłucnej.
3. Rak płuc.

Poważny niepokój budzi również fakt, że usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest, przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy, zwiększa zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców kraju.

Wśród sposobów eliminacji zagrożeń, które przewiduje się dla budynków z wyrobami azbestowymi, wyróżnia się następujące kierunki działań:

1. Całkowite usunięcie wyrobów. Jest to rozwiązanie kosztowne lecz radykalne. Wymaga ono specjalistycznych narzędzi, stwarza nowe problemy – wytworzenie „niebezpiecznych odpadów” oraz powoduje okresowo wzrost pyłów z azbestu w otoczeniu, których minimalizacja wymaga kosztownej techniki. Usuwanie wyrobów zawierających azbest nie może być zasadą, wyborem stosowanym, jako rozwiązanie ogólne dla wszystkich sytuacji (ze względów ekonomicznych, także ze względu na ograniczone możliwości składowania i zagospodarowania odpadów). Polecane, zatem jest rozłożenie tego sposobu w czasie.
2. Pomalowanie lub impregnowanie wyrobów z azbestem. Pomalowanie wyrobów odnosić się może wyłącznie do wyrobów bezwzględnie w dobrej kondycji technicznej. Polecane może być np. dla tych wyrobów, których powierzchnia jest czysta lub może być odczyszczona i może przyjąć powłokę ochronną. Metodą tą mogą być objęte wyroby azbestowo-cementowe, będące w dobrym stanie technicznym, w obiektach, które nie wymagają termomodernizacji. Opisane postępowanie jest rozwiązaniem jedynie tymczasowym, które nie wymaga kosztownych technik, jednocześnie przesuwając problem azbestu w czasie, a nie rozwiązuje go całkowicie, gdyż wyrób azbestowy pozostaje w budynku, zobowiązując właściciela do okresowych ocen tego wyrobu.
3. Stosowanie barier płytowych ze ścianek działowych oddzielających hermetycznie wyroby z azbestem od otoczenia. Rozwiązanie to, podobnie jak poprzednie, jest doraźnym zmniejszeniem zagrożeń, przesuwając problem w czasie, umożliwiając eksploatację obiektu bez kosztownych prac specjalistycznych polegających na usuwaniu azbestu. Ma ono zastosowanie w obiektach przemysłowych. W Polsce na ogół nie jest ono popularne.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

4. PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE

Zgodnie z ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz.20 ze zm.) zakazuje się:

1. Wprowadzania na Polski obszar celny azbestu oraz wyrobów zawierających azbest.
2. Produkcji wyrobów zawierających azbest.
3. Obrotu azbestem i wyrobami azbestowymi z wyjątkiem azbestu i wyrobów azbestowych stosowanych do celów specjalnych.

Ustawodawca wprowadził też szereg aktów prawnych regulujących kwestię związaną z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Uzupełnieniem tych aktów jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” oraz lokalne programy usuwania azbestu.

Zgodnie z prawem polskim dopuszcza się użytkowanie wyrobów zawierających azbest do 31 grudnia 2032 r. Ustawodawca nakłada jednak pewne obowiązki na właścicieli nieruchomości, a także na powiaty i gminy. Dotyczą one postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi. Szczegółową procedurą obwarowane są warunki pracy przy zdejmowaniu wyrobów zawierających azbest.

Obowiązki gmin wynikające z ustaw i rozporządzeń:

1. Gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właściciele i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania.
2. Przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym wyrobów zawierających azbest.
3. Udzielanie zezwoleń przez starostę na transport odpadów niebezpiecznych, w tym azbestu, po uprzednim zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

1. Kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest.
2. Usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych, zgodnie z oceną, do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia.
3. Sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

4. Przegląd i oznakowanie (w sposób przewidziany przez prawo) miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest.
5. Sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa w przypadku przedsiębiorstw lub prezydentowi w przypadku osób fizycznych niebędącymi przedsiębiorcami oraz coroczna aktualizacja informacji o:
 - a. Wyrobach zawierających azbest.
 - b. Wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone.
 - c. Zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno - budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami prawa budowlanego.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

1. Przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.
2. Opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego programu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego:
 - a. Identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium.
 - b. Informacje o metodach wykonywania programowanych prac.
 - c. zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi programu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.
 - d. ustalenie dla rodzaju wykonywanych prac niezbędnego monitoringu powietrza.
3. Posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych programem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
4. Zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
5. Zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

z miejsca ich występowania.

6. Złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonywania prac oraz o oczyszczaniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest jest przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów na terenie gminy.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31) właściciele i zarządcy nieruchomości zobligowani są do przekazywania wojewodzie, a osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami wójtowi i burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało już zakończone.

Jednocześnie ustawodawca w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 roku w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r. Nr 216, poz. 1824) dokładnie określa, jakie obowiązki i zasady bezpieczeństwa i higieny powinny być spełnione przy wykonywaniu tego rodzaju prac. Jednostka taka powinna posiadać odpowiednie zezwolenie na tego rodzaju działalność, niezbędne wyspecjalizowane zaplecze techniczne, socjalne oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

Przed przystąpieniem do robót zmiany pokrycia wykonawca powinien wydzielić strefy pracy, w których występuje narażenie na działanie azbestu i określić miejsca demontażu, gromadzenia odpadów oraz miejsca, w których pracownicy oczyszczają sprzęt. Bezpośrednią strefę pracy należy przynajmniej osłaniać od wiatru, stosując osłonięcie z folii dla płyt elewacyjnych i przenośne namioty z folii dla płyt eternitowych (tzw. przenośne daszki foliowe). W strefie bezpośredniego demontażu eternitu, o ile jest on powierzchniowo zniszczony przez kwaśne deszcze lub uszkodzony, polecane jest wykonanie pomiarów zanieczyszczenia powietrza. Po przekroczeniu 15000 wł./m^3 polecane jest stosowanie ochrony dróg oddechowych, nawet w przestrzeni otwartej. Prace demontażu lub impregnacji nie powinny powodować niepotrzebnej destrukcji mechanicznej azbestocementu. Należy na to zwracać uwagę zwłaszcza podczas transportowania płyt azbestowo – cementowych i składowania ich na wydzielonym miejscu (w zamkniętych kontenerach

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

lub na paletach). Przed rozpoczęciem demontażu lub impregnacji pokryć dachowych z eternitu jego powierzchnia powinna być odkurzona specjalistycznym odkurzaczem klasy K-1 z filtrem HEPA lub zmyta - pod przenośnym daszkiem z folii - słabą strugą wody. W przypadku programowanej impregnacji i pozostawienia pokrycia dachowego bez demontażu, przed impregnacją lub pomalowaniem płyt środkami posiadającymi aprobatę ITB, należy oczyścić powierzchnię dachu na mokro. Powierzchnia ta powinna być zmywana i jednocześnie delikatnie, zeszcotkowaną, (ale nie szczotką drucianą, która mogłaby naruszyć spoiwo cementowe). Woda po odcieknięciu z powierzchni azbestocementu powinna być zebrana, przefiltrowana, a osad zawierający azbest należy potraktować, jako odpad niebezpieczny. Jeśli nie można uniknąć mechanicznego naruszenia powierzchni wyrobów z azbestu, należy stosować wolnoobrotowe urządzenia, najlepiej z miejscowym odciąganiem i filtrowaniem powietrza lub narzędzia ręczne, takie jak: młotek, dłuto, szpachla, piłka do cięcia. W strefie prowadzenia robót mogą przebywać wyłącznie pracownicy usuwający azbest zaopatrzeni w środki ochrony indywidualnej. W strefie przeznaczonej dla innych pracowników remontujących obiekt znajdują się pomieszczenia zaplecza technicznego budowy, pomieszczenia socjalne, magazyny materiałowe, szatnie itp. Wejście do niej powinno być zabronione dla osób niewłączonych do procesu.

Po zakończeniu prac odpady zawierające azbest:

- a. Należy pakować w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm (niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych).
- b. Przed opakowaniem pyły azbestowe, wyroby i odpady wyrobów azbestowych miękkich (poniżej 1000 kg/m³) należy zestalić przy użyciu cementu lub żywicy syntetycznych.
- c. Filtry jednostek utrzymujących podciśnienie w strefie pracy, zużyte filtry do masek przeciwpyłowych, zanieczyszczone azbestem jednorazowe ubrania ochronne, zdemontowane folie są również odpadem niebezpiecznym zawierającym azbest. Ze względu na możliwość uwalniania się z nich azbestu do otoczenia, muszą być podobnie jak inne odpady z azbestem hermetyzowane przez umieszczenie w workach polietylenowych, oznakowanych znakiem „a”.
- d. Odpady zawierające azbest powinny być gromadzone i pakowane w strefie odizolowanej od otoczenia.
- e. Opakowania z odpadami powinny być szczelnie zamknięte (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą) i oznakowane w sposób trwały, nieulegający zniszczeniu pod wpływem czynników atmosferycznych i mechanicznych.
- f. Należy założyć kartę ewidencji odpadów i dokument obrotu odpadami niebezpiecznymi.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

Jednocześnie właściciele nieruchomości posiadający pokrycia wykonane z materiałów zawierających w swym składzie azbest powinni być świadomi zakazu indywidualnej zmiany pokryć z azbestu.

W przypadku nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystywania i usuwania wyrobów zawierających azbest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) przewiduje sankcje karne w postaci kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie działalności prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną powodującą pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającą życiu lub zdrowiu ludzi.

5. PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Podział procedur dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

Grupa I. Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Grupa II. Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest - wytwórców odpadów niebezpiecznych.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Grupa III. Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Grupa IV. Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

PROCEDURA 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje cały okres, w którym budynek, budowla, instalacja lub urządzenie przemysłowe oraz teren, niezależnie od ich wielkości stanu, jeżeli znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 1 egzemplarzu „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”. Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej - sporządzają następną „Oceny...” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” tzn.:

1. Po pięciu latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone.
2. Po roku, jeżeli przy poprzedniej „Ocenie...” ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia - powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Egzemplarz „Oceny...” właściciel lub zarządca zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - do czasu sporządzenia następnej.

Właściciel lub zarządca obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji powinny służyć do sporządzenia informacji dla wójta, burmistrza lub prezydenta miasta - właściwego dla miejsca znajdowania się budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest.

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest, - co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

i środowiska w danym rejonie. Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

1. Oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest - odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu.
2. Opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest.
3. Zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu oraz na terenie znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 (tzw. „miękkie”), lub, jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także, jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska – właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli, jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

PROCEDURA 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli, zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest - przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczania takich wyrobów.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres od podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów, o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- a. Sporządzaniu „Oceny...”.
- b. Sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta.
- c. Zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac - wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym - odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym - przeprowadzenie czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia na 30 dni przed rozpoczęciem prac, wniosku o pozwolenie na budowę (remont), wraz z określonymi warunkami. Wniosek powinien być sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo budowlane. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo-budowlanych skutkuje - na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska - odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac- wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres, co najmniej pięciu lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

PROCEDURA 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zasad postępowania podczas prac przygotowawczych do zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje całokształt prac oraz postępowania dotyczącego przygotowania do zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

Wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest jest zgodnie z art. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2013 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, ze zm.) „wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątanania, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba, że umowa o świadczeniu usługi stanowi inaczej”.

Z powyższej definicji wynika, że wytwórcą odpadów może być np. właściciel lub zarządzający, który we własnym zakresie wykonuje prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest i zleca do wykonania tylko część robót. W takim przypadku na nim też spoczywać będą wszystkie obowiązki wynikające z przepisów i procedur postępowania z odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest. Wytwórcę odpadów obowiązuje postępowanie określone przepisami ustawy o odpadach.

Marszałek województwa zatwierdza programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a starosta dla pozostałych przedsięwzięć.

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi dołączony do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program, powinien zawierać:

1. Wyszczególnienie rodzajów odpadów niebezpiecznych, przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie mogą powodować odpady niebezpieczne, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania składu chemicznego i właściwości odpadów.
2. Określenie ilości odpadów niebezpiecznych poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

3. Informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
4. Szczegółowy opis sposobów gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.
5. Wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.

Wytwórca odpadów (wytwarzający rocznie do 0, 1 Mg odpadów niebezpiecznych) na 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów, opracowuje i składa właściwemu wojewodzie lub staroście informację w czterech egzemplarzach, o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania. Informacja powinna zawierać:

1. Wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku, gdy w określeniu rodzaju odpadów przewidzianych rodzaju nie jest wystarczające, do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów.
2. Określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania w ciągu roku.
3. Informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
4. Szczegółowy opis sposobów gospodarowania odpadami z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
5. Wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.

Do rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia informacji, w terminie 30 dni od dnia złożenia informacji nie wniesie sprzeciwu, w drodze decyzji. Wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów. Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom, które uzyskały zatwierdzenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami, chyba, że działalność taka wymaga zezwolenia.

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia umowy na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, wraz z oczyszczaniem miejsca prac z azbestem. Dla prawidłowego zawarcia umowy, koniecznym jest określenie stanu środowiska przed przystąpieniem

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

do prac, w tym strefy przyszłych prac. Pozwoli to na określenie stopnia narażenia na azbest w miejscu pracy oraz prawidłowe przygotowanie planu prac.

Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie ze stosownymi przepisami i zawierać m. in.:

1. Określenie miejsca wykonywania prac oraz charakteru prac i przewidywanego czasu ich trwania.
2. Określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia.
3. Aktualną „Ocenę stanu...”.
4. Przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia.
5. Ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest.
6. Określenie rodzajów i metod pracy, z uwzględnieniem technicznych środków.
7. Określenie sposobów eliminowania lub ograniczenia uwalniania się pyłu azbestu do powietrza.
8. Zapewnienie pracownikom niezbędnej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy.
9. Charakterystykę środków ochronnych użytych do ochrony pracowników i innych osób znajdujących się w miejscu pracy.

Następnie powinien zostać opracowany plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, zwany „planem bioz”, obejmujący m. in.:

1. Informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń, występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia.
2. Informację o wydzieleniu i oznakowaniu miejsc prowadzenia robót budowlanych, stosownie do rodzaju zagrożenia.
3. Informację o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych w tym:
 - a. Określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia.
 - b. Konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zabezpieczających przed skutkami zagrożeń.
 - c. Zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi, przez wyznaczone w tym celu osoby.
4. Określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy.
5. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracowników lub ich przedstawicieli z planem prac, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Wykonawca prac jest obowiązany przeszkolić wszystkie osoby pozostające w kontakcie z azbestem, pracowników bezpośrednio zatrudnionych, kierujących i nadzorujących prace w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest i ich odpadami. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów.

Pracodawca jest obowiązany do zapewnienia pracownikom odpowiednich ubrań roboczych w takiej ilości, aby zabezpieczyć pracowników przez cały czas trwania robót i oczyszczania terenu po tych robotach.

Pracodawca będący wytwórcą odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest obowiązany jest do przygotowania, prowadzenia i przechowywania rejestru pracowników narażonych na działanie azbestu.

Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca i sposobu tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych na placu budowy, po ich demontażu, a jeszcze przed transportem na składowisko. Miejsce takie powinno być wydzielone i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz oznakowane znakami ostrzegawczymi o treści: „*Uwaga! Zagrożenie azbestem!*”, „*Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony*”.

Na potrzeby ewidencji odpadów niebezpiecznych, wytwórca odpadów przygotowuje dokumenty, którymi są:

1. Karta ewidencji odpadu.
2. Karta przekazania odpadu.

Celem zapewnienia składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć porozumienie z zarządzającym składowiskiem, odpowiednim dla odpadów niebezpiecznych zawierających azbest (składowanie oddzielne lub przygotowana kwatera na innym składowisku). Ważne znaczenie dla prawidłowego przygotowania robót ma skompletowanie wyposażenia technicznego, w tym narzędzi ręcznych i wolnoobrotowych, narzędzi mechanicznych, urządzeń wentylacyjnych oraz podstawowego sprzętu przeciwpożarowego. Na tym etapie należy też zabezpieczyć techniczne środki zapobiegające emisji azbestu w miejscu pracy oraz środowisku, w

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

zależności od określenia stanu środowiska, przed przystąpieniem do wykonywania prac.

Jeżeli usuwane są wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 , lub inne, mocno uszkodzone, a także zawierające krokidolit oraz wyroby znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych, to niezbędne jest zawarcie umowy z laboratorium upoważnionym do prowadzenia monitoringu powietrza. Duże znaczenie ma również przygotowanie i organizacja zaplecza budowy, w tym części socjalnej, obejmującej:

1. Urządzenia sanitarno - higieniczne, z możliwością umycia się i natrysku po pracy w kontakcie z azbestem.
2. Pomieszczenia na szatnie - czyste i brudne.
3. Pomieszczenia dla spożywania posiłków oraz regeneracji.

W planie prac - w zależności od wielkości lub specyfiki budynku, budowli, instalacji lub urządzenia, a również terenu, gdzie prowadzone będą prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, także występującego stopnia narażenia na azbest - mogą zostać określone również inne niezbędne wymagania.

PROCEDURA 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem obiektu, terenu, instalacji z azbestu.

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania wykonawców (wytwórców odpadów) prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania od rozpoczęcia do zakończenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem budynku, budowli, instalacji lub urządzenia i terenu z pozostałości azbestu.

Opis szczegółowy

Na początku należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia obiektu, będącego przedmiotem prac i miejsc ich wykonywania, a także terenu wokół - przed emisją pyłu azbestu, która może mieć miejsce w wyniku prowadzenia prac.

Teren należy ogrodzić, zachowując bezpieczną odległości od traktów komunikacyjnych dla pieszych, nie mniej niż 2 m przy zastosowaniu osłon. Teren prac należy ogrodzić poprzez oznakowanie taśmami ostrzegawczymi w kolorze biało-czerwonym i umieszczenie tablic

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

ostrzegawczych z napisami: „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” lub „Zagrożenie azbestem/krokidolitem”.

Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania:

- a. Nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy.
- b. Demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe.
- c. Odszpajanie wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.
- d. Prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy.
- e. Po każdej zmianie roboczej, usunięte odpady zawierające azbest, powinny zostać szczelnie opakowane i składowane na miejscu ich tymczasowego magazynowania.
- f. Codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności ciągu (99, 99% lub na mokro).

Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

W przypadku prowadzenia prac z wyrobami azbestowo-cementowymi, których gęstość objętościowa wynosi mniej niż 1000kg/m^3 (tzw. miękkie), a także z innymi wyrobami, których powierzchnia jest w widoczny sposób uszkodzona lub zniszczona lub, jeżeli prace prowadzone są na obiektach, z wyrobami zawierającymi azbest krokidolit, lub też w pomieszczeniach zamkniętych, to powinny być zastosowane szczególne zabezpieczenia strefy prac i ochrony pracowników oraz środowiska, niezależnie od ogólnych zasad postępowania. Są to m. in.: komory dekontaminacyjne (śluzy) dla całych pomieszczeń lub stanowiące łącznik izolacyjny między miejscem stanowiącym strefę prac, a miejscem na zewnątrz obiektu, zastrzone rygory przestrzegania stosowania środków ochrony osobistej, inne metody, określone na etapie prac przygotowawczych.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

W obiekcie przylegającym do strefy prac, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym uszczelnienie otworów okiennych i drzwiowych, a także inne, właściwe dla stopnia narażenia środka zabezpieczające.

Wszystkie zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być szczelnie opakowane w folie z polietylenu, lub polipropylenu o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm i zamykane w sposób uniemożliwiający przypadkowe otwarcie (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą). Niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych. Odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej większej niż 1000kg/m^3 , a więc płyty i rury azbestowo-cementowe, lub ich części powinny być szczelnie opakowane w folie. Pył azbestowy oraz odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 powinny być zestalane przy użyciu cementu lub żywic syntetycznych i po związaniu spoiwa szczelnie zapakowane w folię. Pakowanie usuniętych wyrobów zawierających azbest powinno odbywać się wyłącznie do opakowań przeznaczonych do ostatecznego składowania i wyraźnie oznakowane, w sposób określony dla azbestu. Etykiety i zamieszczone na nich napisy powinny być trwałe, nieulegające zniszczeniu, pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych. Dla usuniętych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, wypełnia się:

1. Kartę ewidencji odpadu.
2. Kartę przekazania odpadów.

Po zakończeniu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest - wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych - wykonawca prac ma obowiązek dokonania prawidłowego oczyszczenia strefy prac i otoczenia z pozostałości azbestu. Oczyszczenie powinno nastąpić przez zastosowanie urządzeń filtracyjno-wentylacyjnych z wysoko-skutecznym filtrem (99, 99%) lub na mokro. Wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia właścicielowi lub zarządcy obiektu, będącego przedmiotem prac, oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac i oczyszczenia z azbestu. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokidolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucję.

PROCEDURA 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania dotyczących

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

przygotowania i transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od uzyskania zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, poprzez pozostałe czynności i obowiązki transportującego takie odpady - aż do ich przekazania na składowisko odpadów, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na zbieranie lub transport odpadów wydaje, w drodze decyzji, właściwy organ, którym jest:

1. Regionalny dyrektor ochrony środowiska - dla przedsiębiorstw i zdarzeń na terenach zamkniętych.
2. Starosta - dla pozostałych przedsiębiorstw.

Właściwym miejscowo organem, jest:

1. Do wydania zezwolenia na zbieranie odpadów - regionalny dyrektor ochrony środowiska albo starosta właściwy ze względu na miejsce zbierania odpadów.
2. Do wydania zezwolenia na transport odpadów - regionalny dyrektor ochrony środowiska albo starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania transportującego odpady.

Wniosek o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów powinien zawierać:

1. Wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do zbierania lub transportu, w przypadku, gdy określenie rodzaju jest niewystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów.
2. Oznaczenie obszaru prowadzenia działalności.
3. Wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.
4. Wskazanie sposobu i środków transportu odpadów.
5. Przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów.
6. Przewidywany okres wykonywania działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

wydawane w drodze decyzji przez właściwy organ na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.

Transportem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest może zajmować się wytwórca odpadów lub inny, uprawniony do tego podmiot prawny. W każdym przypadku konieczne jest uzyskanie od właściwego starosty zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów niebezpiecznych, np. W celu ich dalszego transportu odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu - sporządzonej przez wytwórcę odpadów.

Do obowiązków posiadacza odpadów niebezpiecznych prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

1. Posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu.
2. Posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych.
3. Posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych.
4. Posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu doształcającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne.
5. Oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi.
6. Utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu.
7. Sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie literą „a”.
8. Sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest, zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 - różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy transporcie.

Posiadacz odpadów, dokonujący ich transportu, obowiązany jest do posiadania dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych, który według ADR powinien zawierać:

1. Numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełną nazwę.
2. Klasę, do której należy odpad nadawany do przewozu.
3. Liczbę sztuk przesyłki.
4. Całkowitą ilość przewożonych odpadów.
5. Nazwy i adresy nadawcy oraz odbiorcy przewożonych odpadów (składowiska).

Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Pojazdy przewożące odpady niebezpieczne powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych. Świadectwo to wystawiane jest przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego na podstawie badania technicznego pojazdu dokonanego przez okręgową stację kontroli pojazdów oraz sprawdzenia dokonanego przez Transportowy Dozór Techniczny. Kierowca wyznaczony do przewozu odpadów zawierających azbest, obowiązany jest posiadać - poza prawem jazdy - zaświadczenie ADR ukończenia kursu doszkalającego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wydane przez podmiot posiadający zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie takiej działalności.

Każdy pojazd przewożący odpady zawierające azbest powinien być oznakowany dwiema odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi bez numerów rozpoznawczych. Tablice te powinny być prostokątne, o wymiarach 30x40 cm, barwy pomarańczowej odblaskowej, dookoła otoczone czarnym nieodblaskowym paskiem o szerokości nieprzekraczającej 15 mm. Po wyładowaniu odpadów tablice te nie mogą być widoczne na pojeździe stojącym lub poruszającym się po drodze.

Przed każdym załadunkiem odpadów, skrzynia ładunkowa pojazdu powinna być dokładnie oczyszczona, w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. gwoździ, śrub) niestanowiących integralnej części nadwozia pojazdu. Wskazane jest wyłożenie podłogi skrzyni ładunkowej folią, w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem opakowań. Załadunek i rozładunek odpadów (palet, pojemników typu big-bag) powinny odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika. Transportujący odpady powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku, gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Sztuki przesyłki z opadami zawierającymi azbest powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie przesunęły się oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie z pojazdu. W trakcie przewozu ładunek powinien być dokładnie zabezpieczony folią lub plandeką przed uszkodzeniem.

Po każdym wyładunku odpadów z pojazdu, należy dokładnie sprawdzić, czy na powierzchni skrzyni ładunkowej nie znajdują się pozostałości po przewożonych odpadach. W razie stwierdzenia takiej pozostałości należy niezwłocznie ją usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów - zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

faktu na karcie przekazania odpadu.

P R O C E D U R A 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub w wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu i zasad postępowania dotyczących składowania na składowiskach odpadów lub w wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk odpadów, przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od przyjęcia partii odpadów niebezpiecznych zawierających azbest na składowisko, poprzez dalsze czynności, aż do sporządzenia rocznego zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości przyjętych odpadów.

Opis szczegółowy

Do obowiązków zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest należy:

Przeszkolenie pracowników w zakresie bezpiecznych metod postępowania z odpadami zawierającymi azbest.

Potwierdzenie w karcie przekazania odpadów przyjęcia partii odpadów na składowisko.

Sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów przyjętych na składowisko.

Składowanie odpadów zgodnie z przepisami dotyczącymi odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska.

Zapewnić deponowanie odpadów w sposób niepowodujący uszkodzenia opakowań odpadów.

Wykorzystać racjonalnie pojemność eksploatacyjną składowiska.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej oznaczone w katalogu odpadów kodami 17 06 01* i 17 06 05* mogą być unieszkodliwiane przez składowanie na składowiskach lub wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów.

Składowiska lub kwatery buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się.

Zarządzający składowiskiem powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie składowiska po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Instrukcję eksploatacji składowiska odpadów niebezpiecznych zatwierdza, w drodze decyzji wojewoda.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami oraz obowiązany jest do prowadzenia ewidencji ilości odpadów przyjmowanych na składowisko.

Zarządzający składowiskiem pobiera od posiadacza odpadów zawierających azbest, opłatę za korzystanie ze środowiska, którą odprowadza na rachunek urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.

Zarządzający składowiskiem posiadającym wydzielone kwatery powinien zapewnić selektywne składowanie odpadów zawierających azbest, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska. Odpady powinny być deponowane na składowiskach zlokalizowanych na terenach oddalonych od budynków mieszkalnych i izolowanych pasem zieleni.

Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu przy użyciu urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać w kwaterze składowiska. Niedopuszczalne jest zrzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów.

Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5 cm.

Opakowania z odpadami powinny być układane zgodnie z technologią składowania zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu.

Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 m poniżej terenu otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części.

Zgodę na zamknięcie składowiska odpadów niebezpiecznych wydaje w drodze decyzji regionalny dyrektor ochrony środowiska dla przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych, marszałek województwa dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, starosta dla pozostałych przedsięwzięć, po przeprowadzeniu kontroli składowiska przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rząśnia na lata 2016-2032

6. ILOŚĆ I ROZMIESZCZENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY RZĄŚNIA

Przy opracowaniu programu wykorzystano ankiety *Informacji o wyrobach zawierających azbest stanowiący załącznik nr 3* rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 stycznia 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31).

Tabela 1. Ilość wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Rząśnia w kg¹

zinwentaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
3 703 406	3 696 014	7 392	292 059	287 934	4 125	3 411 347	3 408 080	3 267

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji i www.bazaazbestowa.gov.pl

Szczegółową inwentaryzację wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne miejscowości przedstawia Załącznik 1.

Suma pokryć zawierających azbest przeznaczonych do demontażu i unieszkodliwienia na terenie Gminy Rząśnia wynosi 3703,406 Mg, co daje 309839 m² wyrobów zawierających azbest. Wyroby zawierające azbest zlokalizowano na 913 posesjach na terenie Gminy. Najwięcej wyrobów zamontowana jest na budynkach określonych jako gospodarcze (stodoły, obory) oraz inne (wiaty, garaże, zadaszenia itp.).

W latach 2011 -2015 zdemontowano w sumie 362,337 Mg wyrobów zawierających azbest z terenu 157 posesji na terenie gminy Rząśnia. Zadanie było współfinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi.

Tabela 2. Demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Rząśnia w latach 2011-2015

Rok	Ilość posesji	Ilość wyrobów zaw. azbest w Mg ²
2011	32	54,3
2012	28	63,45
2013	40	100,85
2014	25	66,544
2015	32	77,193
SUMA		362,337

² w zaokrągleniu do dwóch miejsc po przecinku

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

Do celów opracowania "Programu..." przeprowadzono na terenie Gminy aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w miesiącu styczniu- lutym 2016. Biorąc pod uwagę rodzaj wyrobów zawierających azbest zdecydowanie przeważają – 97,3 % płyty faliste azbestowo - cementowe stosowane w budownictwie, a następnie płyty azbestowo- cementowe płaskie – 2,7%.

Tabela 3. Masa wyrobów zawierających azbest według rodzaju w kg

kod wyrobu	zinwentaryzowane			Unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. Prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
W01	81 070	81 070	0	0	0	0	81 070	81 070	0
W02	3 622 336	3 614 944	7 392	292 059	287 934	4 125	3 330 277	3 327 010	3 267

Całość wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Rzęśnia należy zaliczyć do III stopnia pilności. W konsekwencji oznacza to dla właściciela posesji, na której znajdują się wyroby zawierające azbest zaliczane do III stopnia pilności, że będą musieli wykonać ponowną ocenę swoich wyrobów w ciągu najbliższych 5 lat.

Gmina w ramach monitoringu będzie aktualizować bazę danych na podstawie zgłoszeń wymiany wyrobów zawierających azbest przez właścicieli posesji oraz służyć pomocą w pozyskiwaniu funduszy na zdjęcie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Mieszkańcy zainteresowani uzyskaniem dofinansowania w ramach WFOŚiGW w Łodzi na demontaż i unieszkodliwianie azbestu, zobligowani są do zgłoszenia faktu w Urzędzie Gminy Rzęśnia.

7. UNIESZKODLIWIANIE I UTYLIZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Metodami zagospodarowania odpadów zawierających azbest jest unieszkodliwianie przez składowanie lub utylizacja. Na terenie województwa łódzkiego składowiska przyjmujące wyroby zawierające azbest znajdują się w:

1. ZGO AQUARIUM Sp. z o.o., Zakład ZGO w Pukininie nr 140;
Zarządzający: ZGO AQUARIUM Sp. z o.o. ul. Katowicka 20,
96 - 200 Rawa Mazowiecka;
2. Eko-Radomsko Sp. z o.o. Płoszów
Zarządca: ASA Eko-Radomsko Sp. z o.o.;

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rząśnia na lata 2016-2032

97-500 Radomsko, ul. Narutowicza 5b;

3. Odległość do najbliższego składowiska - Eko-Radomsko Sp. z o.o. Płoszów wynosi 40 km.

Tabela 4. Składowiska przyjmujące wyroby zawierające azbest na terenie Polski

Woj.	Nazwa składowiska	Zarządzający
Województwo dolnośląskie	Składowisko Odpadów Przemysłowych, ul. Górnicza 1 58-303 Wałbrzych	Mo- Bruk Korzenna 214 33-322 Korzenna
	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebczu gm. Polkowice	Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o.o. ul. Dąbrowskiego 2 59-100 Polkowice
	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Marcinkowie, gm. Trzebnica	Zakład Gospodarki Komunalnej w Trzebnicy ul. Piłsudskiego 1
Województwo kujawsko-pomorskie	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Małociechowo, gm. Pruszcz	„ECO-POL” Sp. z o.o. ul. Dworcowa 9 86-120 Pruszcz
	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Bycz – Teodorowi	UTYLIZACJA ODPADÓW Zakład Instalacji Sanitarnych, inż. Władysław Lewandowski 88-200 Radziejów, ul. Szybka 30
Województwo lubelskie	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Poniatowa Wieś gm. Poniatowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Młodzieżowa 4 24-320 Poniatowa
	Składowisko Piaski Zarzecze II Kraśnik	WOD-BUD Sp. z o.o. ul. Piłsudskiego 12/1 23-200 Kraśnik
	Składowisko odpadów azbestowych w miejscowości Srebrzyszcze, gm. Chełm	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Chełmie ul. Ks. Piotra Skargi 11 22-100 Chełm
Województwo lubuskie	Składowisko Odpadów Azbestowych ul. Małaczyńska 180 Chruścik	Gorzów Wielkopolski Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Teatralna 49 66-400 Gorzów Wielkopolski
Województwo łódzkie	ZGO AQUARIUM Sp. z o.o. Zakład ZGO w Pukininie nr 140	ZGO AQUARIUM Sp. z o.o. ul. Katowicka 20, 96 - 200 Rawa Mazowiecka
	Eko-Radomsko Sp. z o.o. Płoszów	Eko-Radomsko Sp. z o.o. 97-500 Radomsko ul. Narutowicza 5B
Województwo małopolskie	Składowisko Komunalne w Ujkowie Starym gm. Bolesław	Zakład Gospodarki Komunalnej „Bolesław” Sp. z o.o. ul. Osadowa 1 Bolesław

*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu
gminy Rzęśnia na lata 2016-2032*

Woj.	Nazwa składowiska	Zarządzający
	Składowisko odpadów „Za rzeką Białą” ul. Kwiatkowskiego 8 33-101 Tarnów	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. ul. Kwiatkowskiego 8 Tarnów
	Składowisko odpadów zawierających azbest Oświęcim	Miejsko-Przemysłowa Oczyszczalnia Ścieków Sp. z o.o. 32-600 Oświęcim, ul. Nadwiślańska 46
Województwo mazowieckie	Składowisko odpadów komunalnych w Rachocinie	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej ul. Traugutta 33 Sierpc
Województwo opolskie	BRAK SKŁADOWISKA	
Województwo podkarpackie	Składowisko Odpadów w Młynach gm. Radymno	Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie 341
	Składowisko Odpadów Pysznic gm. Pysznic	Gminny Zakład Komunalny ul. Wolności 295 37-403 Pysznic
Województwo podlaskie	Składowisko Odpadów Miastkowo pow. Łomża	MPGKiM ul. Akademicka 22 18-400 Łomża
	Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów, Czerwony Bór	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zambrowie 18-300 Zambrów, ul. Polowa 19
Województwo pomorskie	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie Bierkowo 120 76-261 Bruskowo Wielkie gm. Słupsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku, ul. Szczecińska 112 76-200 Słupsk
	Składowisko Odpadów w Gilwie Małej Gilwa Mała 8 82-500 Kwidzyn	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Gilwa Mała 8 82-500 Kwidzyń
	Kwatera na odpady zawierające azbest	Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. w Gdańsku ul. Jabłoniowa 55 80-180 Gdańsk Szadółki
	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. Nowy Dwór	Zakład Zagospodarowania Odpadów NOWY DWÓR Sp. z o.o. Nowy Dwór 35 89-620 Chojnice
Województwo śląskie	Sektor III na odpady azbestowe, wydzielony w ramach składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Knurowie Szybowa 44, Knurów	PPHU „Komart” Sp. z o.o. ul. Szpitalna 7 44-194 Knurów
	Wydzielona subkwateryna na odpady zawierające azbest w ramach sektora III składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Jastrzębiu Zdroju	Cofinco-Poland Sp. z o.o. ul. Graniczna 29 40-956 Katowice
	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Świętochłowicach	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o. 41-608 Świętochłowice ul. Łagiewnicka 76
Województwo świętokrzyskie	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Dobrów gm. Tuczepy	Środowisko i Innowacje Sp. z o.o. Dobrów 8 28-142 Tuczepy

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

Woj.	Nazwa składowiska	Zarządzający
Województwo warmińsko-mazurskie	Zakład Zagospodarowania Odpadów w miejscowości Wysieka gm. Bartoszyce	Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. 11-200 Bartoszyce ul. Zbożowa 8
	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. 82-300 Elbląg, ul. Mazurska 42	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. 82-300 Elbląg ul. Szańcowa 1
Województwo wielkopolskie	Składowisko odpadów niebezpiecznych ul. Sulańska 11 62-510 Konin	Zarządzający: Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Sulańska 11 62-510 Konin
Województwo zachodniopomorskie	Zakład odzysku odpadów ul. Łubuszan 80 Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Komunalna 5 75-724 Koszalin
	Składowisko odpadów Dalsze gm. Myślibórz	„Eko-Mysł” Sp.z.o.o. Dalsze 36 74-300 Myślibórz

Źródło: Na podstawie: bazaazbestowa.gov.pl

Utylizacja odpadów zawierających azbest polega natomiast na rozpuszczeniu włókien azbestowych w kwasie fluorowodorowym, a następnie neutralizacji wodorotlenkiem wapnia z wytworzeniem fluorku wapnia i krzemionki. Dla poprawy rozpuszczalności azbest rozdrabnia się na kawałki poniżej 5 mm, a następnie 100 kg tak przygotowanego azbestu podaje się przenośnikiem ślimakowym do pracującego okresowo reaktora o pojemności 400 l, wyposażonego w płaszcz chłodzący. Woda cyrkulująca w płaszczu utrzymuje temperaturę reakcji na poziomie 60 - 65⁰C. W tych warunkach po upływie 30 minut stężenie kwasu maleje do 10% i reakcja jest zakończona. Roztwór ten neutralizuje się i tak powstały fluorek wapnia może służyć, jako wypełniacz cementu budowlanego.

Na terenie województwa łódzkiego pozwolenie na usuwanie wyrobów zawierających azbest mają następujące podmioty gospodarcze wyspecjalizowane w tego rodzaju usługach:

1. Twój dach Dariusz Umański, Bagno, 97-340 Rozprza.
2. DEXTER INVEST Sp. z o.o., 90-723 Łódź, ul. Więckowskiego 16/217.
3. PPUH "BUDO-SERWIS" Tadeusz Kapusta, 90- 528 Łódź, ul. Kryształowa 20.
4. RENOVO S.C., 91-498 Łódź, ul. Studzińskiego 48.
5. AzbestClean, 96-127 Wiosenna 11 b.
6. Laboratorium Wibroakustyki i Ochrony Środowiska Bogdan Kępski, 93-193 Łódź, ul. Łęczycka 40.
7. PGE ELEKTROWNIA BEŁCHATÓW Laboratorium Higieny Pracy, 97-406 Bełchatów, ul. Świętej Barbary 8.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

8. ZSYP-BUD S.C.Ł. Sidorowicz, W. Mirski 97-473 Łódź ul. Łagiewnicka 102/11.
9. SULO Polska Sp. z o.o. o/Tomaszów Mazowiecki, 97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Majowa 87/89.
10. SULO EMK Recykling Sp. z o.o., 95-100 Zgierz, ul. Borty 7a.
11. Firma Ogólnobudowlana Blacharsko-Dekarska Waclaw Jeżak, 98-200 Sieradz, ul. Dawska 19.

Najpopularniejszym sposobem zagospodarowania odpadów zawierających azbest jest jednak składowanie. Biorąc pod uwagę, ogólnie dobry stan techniczny pokryć wykonanych z eternitu, władze gminy zakładają, że „Program...” wdrażany będzie sukcesywnie przez okres najbliższych 17 lat. Wpływ na decyzję dotyczącą wymiany pokryć będzie miała zapewne sytuacja ekonomiczna mieszkańców gminy oraz ich świadomość odnośnie negatywnego wpływu wyrobów zawierających azbest na zdrowie ludzkie. Bardzo ważnym elementem decydującym o demontażu wyrobów zawierających azbest jest dofinansowanie do tego rodzaju zadań ze środków zewnętrznych.

W tabeli 5 przedstawiono niezbędną pojemność składowisk do składowania odpadów zawierających azbest zebranych na terenie Gminy Rzęśnia.

Tabela 5. Niezbędna pojemność składowiska do składowania odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Rzęśnia

Lata	Ilość wyrobów w Mg	Przewidywana pojemność składowiska
2016-2025	2178,5	1786,3
2026-2032	1524,9	1250,4
suma	3703,4	3036,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie wykonanej inwentaryzacji

8. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zgodnie z obowiązującymi przepisami koszty zdjęcia i unieszkodliwienia pokryć dachowych zawierających azbest ponosi właściciel nieruchomości. Niemniej jednak ze względu na wysokie koszty demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, część obowiązków mogą brać na siebie gminy. Pomoc ta polegać może na zorganizowaniu działań usuwania azbestu z terenu Gminy Rzęśnia i ubiegania się o środki na dofinansowanie tego działania. Na dzień sporządzania programu istnieje możliwość pozyskania pomocy finansowej

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

na zdjęcie i utylizację wyrobów zawierających azbest z następujących źródeł:

1. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Formy udzielania pomocy:

- a. Dofinansowania.
- b. Pożyczki i kredyty.

Udzielone przez Narodowy Fundusz dofinansowanie, w formie pożyczek i kredytów, nie może przekroczyć 80% realizacji przedsięwzięcia. Pożyczki mogą być częściowo umarżalne, pod warunkiem terminowego wykonywania zadań i osiągnięcia planowanych w nich efektów. Szczegółowe zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek wraz z listą priorytetowych programów są uchwalane corocznie przez Radę Nadzorczą Funduszu.

2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

W ramach realizacji Programów priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi przekazywane będą środki państwowym jednostkom budżetowym do wysokości 99% całkowitego kosztu zadania na dofinansowanie zadań z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie województwa łódzkiego realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz państwowe jednostki budżetowe. W przypadku osób fizycznych beneficjentem jest gmina właściwa lokalizacji budynku pokrytego azbestem.

3. EkoFundusz

O dofinansowanie z EkoFunduszu mogą ubiegać się między innymi projekty unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych oraz modernizacji technologii przemysłowych prowadzących do eliminacji powstawania odpadów niebezpiecznych. Dofinansowanie ma formę bezzwrotnej dotacji, w wysokości 15% - 60% kosztów projektu. EkoFundusz nie finansuje projektów, które otrzymały dotację z środków unijnych. Beneficjentami mogą być jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa, szpitale, placówki pomocy społecznej, szkoły, instytucje wyznaniowe, pozarządowe organizacje ekologiczne.

4. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Bank Ochrony Środowiska S.A. Finansowo uczestniczy w likwidacji zagrożenia, jakie wynikają z obecności w środowisku wyrobów zawierających azbest. Bank udziela proekologicznych kredytów w zakresie:

- a. Bezpiecznego usuwania wyrobów azbestowych i ich unieszkodliwienia poprzez złożenie na składowisku.
- b. Realizacji właściwych miejsc składowania odpadów azbestowych w postaci składowisk tych

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

odpadów lub wydzielonych kwater na składowiskach.

- c. Pokrywania azbestowych płyt dachowych i materiałów elewacyjnych substancjami zabezpieczającymi przed emisją włókien azbestu.
- d. Zabezpieczania nawierzchni drogowych utwardzanych w przeszłości odpadami z zakładów produkujących materiały budowlane z zastosowaniem azbestu.
- e. Budowy wodociągów w miejsce dotychczasowych wykonanych z rur azbestowych.

Kredyty te pojawiały się w ofercie banku w miarę wzrostu zainteresowania ze strony klientów.

Należy pamiętać, że jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty) nie mają obowiązku dofinansowania do kosztów demontażu wyrobów zawierających azbest na indywidualnych posesjach.

Gmina zakłada, iż powyższy „Program...” wdrażany będzie sukcesywnie przez okres 17 lat, czyli do roku 2032.

Do oszacowania prawdopodobnych kosztów docelowej realizacji przedsięwzięcia, przyjęto średnie ceny przedsiębiorstw zajmujących się demontażem i unieszkodliwianiem pokryć zawierających azbest.

Średni koszt demontażu i składowania metra kwadratowego pokryć zawierających azbest ustalono na podstawie cen dyktowanych przez wyspecjalizowane firmy dla osób fizycznych -25 PLN

$$310\ 122\ \text{m}^2 \times 25\ \text{PLN} = 7\ 753\ 050\ \text{PLN/m}^2\ (\text{VAT}\ 620\ 244\ \text{PLN})$$

Biorąc pod uwagę, iż program realizowany będzie przez okres 17 lat, do roku 2032, a zatem średnioroczny koszt demontażu pokryć zawierających azbest, to:

$$456\ 061,76\ \text{PLN}\ (\text{VAT}\ 36\ 484,94\ \text{PLN})$$

Koszty nowych pokryć dachowych

Ceny nowych materiałów do pokryć dachowych przyjęto na podstawie średnich cen oferowanych przez sprzedawców w roku 2014:

- a. Dachówka ceramiczna – 41 PLN/m²
- b. Blacha płaska lakierowana - 27 PLN/ m²
- c. Blacha trapezowa i profilowana - 30 PLN/m²
- d. Gont bitumiczny - 30 PLN/m².

Średnia cena nowego pokrycia dachowego 32 PLN/m².

Koszt nowych pokryć dachowych:

$$310\ 122 \times 32 = 9\ 923\ 904,0\ \text{PLN}\ (\text{VAT}\ 793\ 912,32\ \text{PLN})$$

Dochód budżetu państwa z tytułu podatku VAT

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Rzęśnia na lata 2016-2032

Podatek VAT od demontażu pokryć eternitowych - 620 244 PLN

Podatek VAT od kupna nowych pokryć dachowych - 793 912,32 PLN

Dochód budżetu Państwa z tytułu realizacji „Programu...” to kwota 1 414 156,32 PLN

9. RZECZOWY HARMONOGRAM REALIZACJI „PROGRAMU...” PRZEZ GMINĘ RZĄŚNIA

W niniejszym rozdziale przedstawiono zadania, które Gmina Rzęśnia powinna zrealizować w celu realizacji założeń powyższego „Programu...”

1. Działalność edukacyjna i informacyjna skierowana do właścicieli i zarządców oraz użytkowników budynków zawierających azbest dotycząca zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem.

W celu podniesienia świadomości ekologicznej na temat szkodliwości wyrobów zawierających azbest oraz prawidłowego z nimi postępowania, Gmina Rzęśnia powinna przeprowadzić kampanię informacyjną zarówno wśród pracowników administracji publicznej, jak i mieszkańców Gminy. Działania te powinny obejmować druk ulotek, folderów, plakatów, spotkań z mieszkańcami Gminy, których tematem będzie szkodliwe oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzkie oraz sposoby minimalizacji tego rodzaju zagrożeń.

2. Aktualizacja danych dotyczących obiektów zawierających azbest.
3. Wprowadzenie danych do Ogólnopolskiej Bazy Azbestowej (WWW.bazaazbestowa.gov.pl) oraz ciągła aktualizacja danych.

W przypadku ubiegania się przez Gminę o środki pomocowe na zdjęcie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest wprowadzenie danych jest warunkiem koniecznym

4. Monitoring terenu w celu zapobieganiu powstawania dzikich składowisk odpadów.

W celu zapobiegania powstawania dzikich wysypisk odpadów, na których składowane są również odpady niebezpieczne należy kontrolować stan czystości lasów i terenów, na których powstawać mogą takie składowiska.

5. Przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji Programu.

10. MONITORING I OCENA REALIZACJI PROGRAMU

Prowadząc bazę danych ilości wyrobów zawierających azbest oraz zbierając

zaktualizowane dane od właścicieli posesji, Gmina Rząśnia będzie miała możliwość monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest, unieszkodliwiania tego rodzaju odpadów oraz oceny realizacji programu.

Tabela 6. Harmonogram realizacji zadań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest

Lp.	Nazwa zadania	Lata realizacji
1.	Organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm	2016-2032
2.	Organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w „Programie...”	2016-2032
3.	Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest (ogólnopolska baza azbestowa WWW.bazaazbestowa.gov.pl)	2016-2032
4.	Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów azbestowych, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest (ogólnopolska baza azbestowa WWW.bazaazbestowa.gov.pl))	2016-2032
5.	Inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest	2016-2032
6.	Współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest	2016-2032
7.	Aktualizacja danych dotyczących obiektów zawierających azbest	2016-2032
8.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków jednorodzinnych i gospodarskich oraz oczyszczenie terenu nieruchomości z odpadów zawierających azbest	2016-2032
9.	Współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację „Programu...”	2016-2032
10.	Współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska)	2016-2032
11.	Monitoring terenu w celu zapobieganiu powstawania dzikich składowisk odpadów	2016-2032
12.	Zorganizowanie akcji demontażu, oczyszczenia nieruchomości i wywozu odpadów zawierających azbest z terenu Gminy na składowisko odpadów lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym	2016-2032
13.	Przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji „Programu...”	2016-2032
14.	Monitoring i ocena realizacji „Programu...”	2016-2032
15.	Ubieganie się o dofinansowanie do działań związanych ze zdjęciem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest	2016-2032
16.	Aktualizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest	co 5 lat

Źródło: Na podstawie Programu oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 uchwalonego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lipca 2009 (zmienionego uchwałą z dnia 15 marca 2010 r.)

11. MONITORING REALIZACJI I OCENY PROGRAMU

Monitoring realizacji zadań „Programu...” obejmuje gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o usuwaniu azbestu i wyrobów zawierających azbest. Do tego celu proponuje się następujące podstawowe wskaźniki:

1. Ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest [Mg/rok].
2. Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest [Mg/rok].
3. Stopień usunięcia wyrobów azbestowych [%].
4. Stopień wykorzystania środków finansowych zaplanowanych na realizację Programu w danym roku [%].
5. Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców [liczba/opis].

Doskonałym narzędziem monitoringu ilości powstających odpadów azbestowych jest sporządzanie rocznych podsumowań, które należy przygotowywać uwzględniając zaproponowane poniżej wskaźniki monitorowania.

Dodatkowym narzędziem monitoringu są dokumenty związane z gospodarką odpadami niebezpiecznymi, do jakich zaliczany jest azbest. Do dokumentów tych należą „karty przekazania odpadu”, „karty odbioru odpadu”, na podstawie, których sporządza się „zbiornicze zestawienia ilości odpadów”. Dokumenty te są źródłem informacji umożliwiających koordynację procesu usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie lokalnym, wojewódzkim i centralnym.

Prowadzenie monitoringu pozwoli na dokładną ocenę efektywności realizacji *Programu...*, będąc jednocześnie dobrym punktem wyjścia do analizy i opracowania corocznego sprawozdania z jego realizacji.

12. PODSUMOWANIE

Pomimo zakazu stosowania, azbest na terytorium Polski, stanowić on będzie nadal przez wiele lat pokrycie dachowe wielu budynków na terenie gmina Rzęśnia. Wynika to z sytuacji ekonomicznej mieszkańców szczególnie terenów wiejskich, zagrożonych bezrobociem oraz ludzi starszych posiadających niskie dochody. Ma to również związek z wysokimi kosztami zdjęcia i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest oraz kosztami nowych pokryć. Do celów opracowania „Programu...” przeprowadzono na terenie Gminy inwentaryzację wyrobów zawierających azbest.

Suma pokryć zawierających azbest przeznaczonych do demontażu i unieszkodliwiania na terenie Gminy Rzęśnia wynosi 3703,406 Mg, co daje 309839 m² wyrobów zawierających azbest. Wyroby zawierające azbest zlokalizowano na 913 posesjach na terenie Gminy.

Najwięcej wyrobów zamontowana jest na budynkach określonych jako gospodarcze (stodoły, obory) oraz inne (wiaty, garaże, zadaszenia itp.).

W latach 2011 -2015 zdemontowano w sumie 362,337 Mg wyrobów zawierających azbest z terenu 157 posesji na terenie gminy Rząśnia. Zadanie było współfinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi.

Do celów opracowania "*Programu...*" przeprowadzono na terenie Gminy aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w miesiącu styczniu- lutym 2016. Biorąc pod uwagę rodzaj wyrobów zawierających azbest zdecydowanie przeważają – 97,3 % płyty faliste azbestowo - cementowe stosowane w budownictwie, a następnie płyty azbestowo-cementowe płaskie – 2,7%.

Całość wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Rząśnia należy zaliczyć do III stopnia pilności. W konsekwencji oznacza to dla właściciela posesji, na której znajdują się wyroby zawierające azbest zaliczane do III stopnia pilności, że będą musieli wykonać ponowną ocenę swoich wyrobów w ciągu najbliższych 5 lat.

Gmina w ramach monitoringu będzie aktualizować bazę danych na podstawie zgłoszeń wymiany wyrobów zawierających azbest przez właścicieli posesji oraz służyć pomocą w pozyskiwaniu funduszy na zdjęcie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Mieszkańcy zainteresowani uzyskaniem dofinansowania w ramach WFOŚiGW w Łodzi na demontaż i unieszkodliwianie azbestu, zobligowani są do zgłoszenia faktu w Urzędzie Gminy Rząśnia

Dlatego niezbędna jest akcja informacyjna na terenie Gminy i przekazywanie mieszkańcom wiedzy na temat wyrobów zawierających azbest oraz możliwościach pozyskania środków na jego demontaż i unieszkodliwienie. Konieczna, więc będzie akcja informacyjna dotycząca możliwości zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest w celu dalszej eksploatacji. Niezbędnym jest również informowanie mieszkańców o zakazie samowolnego demontażu i składowania na dziko odpadów zawierających ten związek. W związku z powyższym koniecznym jest aktualizowanie bazy danych o wyrobach zawierających azbest. W ślad za tym działaniem niezbędny jest monitoring terenów, na których powstawały lub mogą powstać dzikie składowiska odpadów. Przeprowadzona w terenie inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na podstawie, której powstał powyższy program jest podstawą do sukcesywnego i skutecznego likwidowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Rząśnia.

13. WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH

13.1 Ustawy

1. Ustawaz dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502).
2. Ustawa z 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2015 r. poz. 196).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409).
4. Ustawa z dnia 19 czerwca 2004 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 3 poz. 20.).
5. Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1203).
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 poz.1232).
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1155).

13. 2 Rozporządzenia

Rozporządzenia Rady Ministrów

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 maja 2006 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudnienia przy niektórych z tych prac (Dz. U. z 2006 nr 107 poz. 724.).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. z 2008 Nr 196, poz. 1217, z późn. zm.).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.).

Rozporządzenia Ministra Gospodarki

1. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 02 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 Nr 71, poz. 649)

2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 05 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2010 Nr 162, poz. 1089)
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie dopuszczenie odpadów do składowania na składowiskach z dnia 16 lipca 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1277)
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest.(Dz. U z 2011 r. Nr 8 poz. 31)

Rozporządzenia Ministra Zdrowia

1. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231).
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. z 2004 Nr 183, poz. 1896).
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U.z 2012 poz. 890).
4. .Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. z 2005 Nr 13, poz. 109).

5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2011 Nr 33 poz.166).
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz. U. z 2005 Nr 189, poz. 1603).

Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej

1. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2014 poz. 817.).
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 Nr 216, poz. 1824).

Rozporządzenia Ministra Środowiska

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 poz. 1923).
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska, jako całości (Dz. U. z 2014 poz.1169).
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r. poz. 523).
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne (Dz. U. z 2004 Nr 128, poz. 1347).
5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U 2015 poz. 796)

6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów odpadów, których przewóz w celu unieszkodliwiania jest zabroniony (Dz. U. z 2008 Nr 119, poz. 769).
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. z 2014 r. poz. 1542).
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2015 poz. 1450).
9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 Nr 16, poz. 87).
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1973).
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2014 r. w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów (Dz. U. z 2014. poz. 1546).
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2013 poz. 24).
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2013 poz. 25).

Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej

1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia

zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2002 Nr 108, poz. 953, z późn. zm.).

2. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR (Dz. U. z 2015 poz. 320).
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).
4. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie prowadzenia kursów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2012, poz. 619).

13.3 Inne

1. Oświadczenie Rządowe z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. 2013 poz. 815).

ZAŁĄCZNIK 1

Tabela 5. Szczegółowa inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest z podziałem

na poszczególne miejscowości

miejscowość	zinwentaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
Augustów	59 587	59 587	0	3 540	3 540	0	56 047	56 047	0
Będków	256 061	256 061	0	25 116	25 116	0	230 945	230 945	0
Biała	661 580	656 069	5 511	39 488	35 363	4 125	622 092	620 706	1 386
Broszcin	192 111	192 111	0	13 309	13 309	0	178 802	178 802	0
Gawłów	489 658	489 658	0	17 073	17 073	0	472 585	472 585	0
Kodrań	98 440	98 440	0	10 836	10 836	0	87 604	87 604	0
Kopy	33 483	33 483	0	1 660	1 660	0	31 823	31 823	0
Marcelin	45 533	45 533	0	730	730	0	44 803	44 803	0
Rekle	173 996	173 996	0	17 301	17 301	0	156 695	156 695	0
Rychłowiec	49 468	49 468	0	0	0	0	49 468	49 468	0
Rząśnia	531 829	529 948	1 881	45 500	45 500	0	486 329	484 448	1 881
Stróża	207 183	207 183	0	31 029	31 029	0	176 154	176 154	0
Suchowola	395 856	395 856	0	25 585	25 585	0	370 271	370 271	0
Ściegna	3 113	3 113	0	0	0	0	3 113	3 113	0
Zielęcín	423 712	423 712	0	49 126	49 126	0	374 586	374 586	0
Żary	81 796	81 796	0	11 766	11 766	0	70 030	70 030	0

Uchwała Nr/2016
Rady Gminy Rzaśnia
z dnia 10 czerwca 2016 roku

w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Samorządu Województwa Łódzkiego

Na podstawie art. 10 ust. 2 oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1515; zm.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1045 i poz. 1890.) oraz art. 216 ust. 2 pkt.5 i art. 220 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241; zm.: Dz. U. z 2009 r. Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 96, poz. 620, Nr 108, poz. 685, Nr 152, poz. 1020, Nr 161, poz. 1078, Nr 226, poz. 1475 i Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 178, poz. 1061 i Nr 197, poz. 1170, z 2012 r. poz. 986, poz. 1456 i poz. 1548 oraz z 2014 r. poz. 1457.) Rada Gminy Rzaśnia uchwala, co następuje:

§ 1. Postanawia się udzielić Samorządowi Województwa Łódzkiego pomocy finansowej w formie dotacji celowej w kwocie 5.000,00 złotych (słownie: pięć tysięcy złotych) z przeznaczeniem dla Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie na zakup sprzętu medycznego w postaci audiometru impendancyjnego.

§ 2. Wykonanie uchwały, poprzez zawarcie stosownej umowy, powierza się Wójtowi Gminy Rzaśnia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UCHWAŁA NR/2016

RADY GMINY RZAŚNIA

z dnia 10 czerwca 2016 roku

w sprawie udzielenia dotacji podmiotowi leczniczemu

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515; zm.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1045 i poz. 1890), art. 114 ust. 1 pkt 3 i art. 115 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 618; zm.: Dz. U. z 2015 r. poz. 788, poz. 905, poz. 1640, poz. 1697, poz. 1844, poz. 1887, poz. 1918 i poz. 1991.) oraz art. 219 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241; zm.: Dz. U. z 2009 r. Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 96, poz. 620, Nr 108, poz. 685, Nr 152, poz. 1020, Nr 161, poz. 1078, Nr 226, poz. 1475 i Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 178, poz. 1061 i Nr 197, poz. 1170, z 2012 r. poz. 986, poz. 1456 i poz. 1548 oraz z 2014 r. poz. 1457) uchwała się, co następuje:

§ 1. Udziela się dotacji z budżetu Gminy Rzaśnia w wysokości 20.000 zł (słownie: dwadzieścia tysięcy złotych) dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Pajęcznie na zadanie inwestycyjne pn „Utworzenie pracowni RTG w Szpitalu Powiatowym w Pajęcznie”

§ 2. Wykonanie uchwały poprzez zawarcie stosownej umowy powierza się Wójtowi Gminy Rzaśnia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UCHWAŁA NR/2016

RADY GMINY RZAŚNIA

z dnia 10 czerwca 2016 roku

w sprawie udzielenia dotacji podmiotowi leczniczemu

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1515; zm.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1045 i poz. 1890), art. 114 ust. 1 pkt 3 i art. 115 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (T.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 618; zm.: Dz. U. z 2015 r. poz. 788, poz. 905, poz. 1640, poz. 1697, poz. 1844, poz. 1887, poz. 1918 i poz. 1991.) oraz art. 219 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241; zm.: Dz. U. z 2009 r. Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 96, poz. 620, Nr 108, poz. 685, Nr 152, poz. 1020, Nr 161, poz. 1078, Nr 226, poz. 1475 i Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 178, poz. 1061 i Nr 197, poz. 1170, z 2012 r. poz. 986, poz. 1456 i poz. 1548 oraz z 2014 r. poz. 1457.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Udziela się dotacji z budżetu Gminy Rzaśnia w wysokości 20.000 zł (słownie: dwadzieścia tysięcy złotych) dla Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi z przeznaczeniem na zakup sprzętu medycznego.

§ 2. Wykonanie uchwały poprzez zawarcie stosownej umowy dotacji powierza się Wójtowi Gminy Rzaśnia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uchwała Nr/2016
Rady Gminy Rząśnia
z dnia 10 czerwca 2016 roku

w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Samorządu Województwa Łódzkiego

Na podstawie art. 10 ust. 2 oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1515; zm.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1045 i poz. 1890.) oraz art. 216 ust. 2 pkt.5 i art. 220 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241; zm.: Dz. U. z 2009 r. Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 96, poz. 620, Nr 108, poz. 685, Nr 152, poz. 1020, Nr 161, poz. 1078, Nr 226, poz. 1475 i Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 178, poz. 1061 i Nr 197, poz. 1170, z 2012 r. poz. 986, poz. 1456 i poz. 1548 oraz z 2014 r. poz. 1457.) Rada Gminy Rząśnia uchwala, co następuje:

§ 1. Postanawia się udzielić Samorządowi Województwa Łódzkiego pomocy finansowej w formie dotacji celowej w kwocie złotych (słownie:) z przeznaczeniem na realizację zadania pn „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 483 na odcinku przebiegającym przez teren gminy Rząśnia”.

§ 2. Wykonanie uchwały, poprzez zawarcie stosownej umowy, powierza się Wójtowi Gminy Rząśnia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

projekt

Uchwała Nr
Rady Gminy Rząśnia
z dnia 2016 roku

w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwacyjne, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku w Rząśni wpisanym do rejestru zabytków .

Na podstawie art. . 7 ust. 1 pkt. 9 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446). oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. , o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm), ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zmianami), **Rada Gminy Rząśnia uchwala co następuje:**

§ 1.1. Udziela się dotacji z budżetu Gminy Rząśnia dla Rzymskokatolickiej Parafii pw. św. Rocha w Rząśni na prace Prace konserwatorsko-restauratorskie przy ołtarzu bocznym pw. św. Antoniego Padewskiego w kościele parafialnym pw. św. Macieja w Rząśni, zgodnie ze złożonym wnioskiem oraz Decyzją nr 53/2016 konserwatora zabytków. Ołtarz wpisany jest do rejestru zabytków ruchomych decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi z dnia 10.11.1981 r., nr rej. 120/3

2. Wysokość dotacji wynosi 100 000,00 zł (słownie: sto tysięcy złotych).

3. Upoważnia się Wójta Gminy do zawarcia umowy, przekazania i rozliczenia dotacji.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

projekt

Uchwała Nr
Rady Gminy Rząśnia
z dnia 2016 roku

w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku w Stróży wpisanym do rejestru zabytków .

Na podstawie art. . 7 ust. 1 pkt. 9 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446). oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. , o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm), ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zmianami), **Rada Gminy Rząśnia uchwala co następuje:**

§ 1.1. Udziela się dotacji z budżetu Gminy Rząśnia dla Rzymskokatolickiej Parafii św. Kazimierza, św. Józefa Oblubieńca NMP i Przemienienia Pańskiego w Stróży na prace konserwatorskie barokowego ołtarza bocznego p.w. św. Józefa w Kościele Parafialnym w Stróży - etap II, oraz przeprowadzenie badań na ścianach prezbiterium, zgodnie ze złożonymi wnioskami oraz Decyzją nr 97/2015 konserwatora zabytków. Ołtarz wpisany jest do rejestru zabytków ruchomych decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi z dnia 12.01.1974r, Kl. V-660/2/74 nr rej. 280/6, 280/7, 280/8/ 74, kościół wpisany jest do ewidencji zabytków nieruchomych decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi z dnia **23.08.1948 r.** nr **450-X-48.**

2. Wysokość dotacji wynosi 100 000,00 zł (słownie: sto tysięcy złotych).

3. Upoważnia się Wójta Gminy do zawarcia umowy, przekazania i rozliczenia dotacji.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt uchwały stanowi efekt wykonania postanowień Uchwały Nr XXVIII/206/2010 Rady Gminy Rząśnia z dnia 9 kwietnia 2010 roku w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Głównym aktem prawnym regulującym przepisy ochrony i opieki nad zabytkami jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na podstawie której uchwalono w 2014 roku „Gminny Program Opieki nad Zabytkami w Gminie Rząśnia na lata 2014 – 2017”. O ochronie dziedzictwa narodowego mówi również art. 5, Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku.

Na podstawie w/w aktów prawnych, został złożony wniosek w imieniu Rzymskokatolickiej Parafii p.w. św. Kazimierza, św. Józefa Oblubieńca NMP i Przemienienia Pańskiego w Stróży przez Proboszcza parafii Ks. Rafała Mazurczyka na prace konserwatorskie barokowego ołtarza bocznego p.w. św. Józefa w Kościele Parafialnym w Stróży (Etap II). Wysokość wnioskowanej kwoty oparta jest na załączonym do wniosku kosztorysie. Na prace konserwatorskie ołtarza wydana jest decyzja przez konserwatora zabytków.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie uchwały w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwacyjne, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku w Stróży wpisanego do rejestru zabytków uważa się za uzasadnione.

**UCHWAŁA NR/2016
RADY GMINY W RZAŚNI**

z dnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Rzaśnia na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła i zakupu wraz z montażem odnawialnych źródeł energii w celu ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Rzaśnia

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446) i art. 400 a ust. 1 pkt 21 i 22 oraz art. 403 ust. 4-6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672).

Rada Gminy Rzaśnia uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Regulamin udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Rzaśnia na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła lub i zakupu wraz z montażem odnawialnych źródeł energii w celu ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Rzaśnia” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rzaśnia.

§ 3. 1. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Zapisy § 4 ust. 1 pkt od 1) do 3) i § 4 ust. 2 pkt 2 Załącznika do niniejszej uchwały - Regulaminu udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Rzaśnia na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła lub i zakupu wraz z montażem odnawialnych źródeł energii w celu ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Rzaśnia, a także część III załącznika nr 1 do Regulaminu wchodzi w życie z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2017 roku.

**Regulamin
udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Rząśnia
na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła
i zakupu wraz z montażem odnawialnych źródeł energii**

Przepisy ogólne

§ 1

1. Regulamin określa szczegółowe zasady i tryb udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Rząśnia na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła i zakupu wraz z montażem odnawialnych źródeł energii.
2. Celem dofinansowania jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń na terenie Gminy Rząśnia, w szczególności pyłowych, z pieców kaflowych, kominków oraz niskowydajnych, nieekologicznych kotłów węglowych oraz zwiększenie produkcji energii z odnawialnych źródeł energii.

§ 2

Ileokroć w niniejszym Regulaminie jest mowa o:

- 1) **dotacji** – rozumie się przez to dotację celową zgodną z definicją z ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.) udzieloną na cele określone w niniejszym Regulaminie;
- 2) **Wnioskodawcy** – rozumie się przez to podmiot ubiegający się o udzielenie dotacji;
- 3) **budynku mieszkalnym** – rozumie się przez to budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku, a także dopuszcza się zaadaptowane do celów mieszkalnych w całości lub w części budynki gospodarcze posiadające odrębną instalację c.w.u. oraz c.o.;
- 4) **przedmiot dotacji** – rozumie się przez to dofinansowanie wymiany starych źródeł ciepła i zakupu wraz z montażem odnawialnych źródeł energii;
- 5) **stare źródło ciepła** – rozumie się przez to piece kaflowe, kominki, niskowydajne i nieekologiczne kotły węglowe niespełniające normy PN EN 303-5:2012 5 klasy, a pozostałe kotły: gazowe, olejowe, na biomasę – eksploatowane powyżej 5 lat;
- 6) **nowe ekologiczne źródło ciepła** - niskoemisyjne, wysokosprawne urządzenie grzewcze tj. kocioł gazowy, kocioł olejowy, kocioł na biomasę (pelet i inne) spełniającego parametry normy PN EN 303-5:2012 5 klasy, kocioł węglowy spełniający parametry normy PN EN 303-5:2012 5 klasy;
- 7) **stałym zamieszkiwaniu** - rozumie się przez to przebywanie podmiotu określonego w §2 pkt 2 z zamiarem stałego pobytu, zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny (Dz.U. 1964 Nr 16, poz. 93 z późn. zm.), przejawiające się stworzeniem w danym miejscu ośrodka swoich osobistych i majątkowych interesów oraz realizacji podstawowych funkcji życiowych; nie dotyczy to podmiotów przebywających w budynku wyłącznie sezonowo.
- 8) **kosztach kwalifikowanych** – rozumie się przez to planowane koszty urządzeń, niezbędnej armatury, robót budowlanych (w przypadku ogniw fotowoltaicznych i kolektorów

słonecznych), związanych bezpośrednio z realizowanym zadaniem wymiany źródła ciepła bądź zakupem i montażem odnawialnego źródła energii, obejmujące w szczególności:

- w przypadku wymiany źródła ciepła: demontaż starego źródła ciepła, zakup i montaż nowego źródła ciepła, zakup i montaż niezbędnej armatury, tj.: czopucha, pompy wymaganej do prawidłowego funkcjonowania i obiegu instalacji c.o., zaworu trój-/czwór drogowego, zaworu przelotowego i zwrotnego, zespołu rurowego w obrębie kotłowni, izolacji rurociągów, montaż naczynia zbiorczego, osprzętu niezbędnego do zainstalowania nowego źródła ciepła, zbiornik na paliwo przy wymianie na kocioł gazowy i olejowy;
- w przypadku ogniw fotowoltaicznych: moduły PV, inwerter, systemy mocowania, zabezpieczenia, przewody, montaż i konfiguracja wraz z przyłączem do sieci;
- w przypadku kolektorów słonecznych: zakup i montaż zestawu kolektorów słonecznych płaskich lub próżniowych; zakup i montaż niezbędnej armatury, tj.: zestawu przyłączeniowego, podgrzewacza pojemnościowego, czynnika grzewczego, zestawu mocującego do dachów skośnych/ konstrukcji wolnostojącej do mocowania, sterownika, pompy wymaganej do prawidłowego funkcjonowania i obiegu instalacji c.o./c.w.u., naczynia zbiorczego, zespołu rurowego, izolacji rurociągów, osprzętu niezbędnego do zainstalowania układu solarnego oraz montaż;

9) **kosztach niekwalifikowanych** – rozumie się przez to koszty prac związanych z adaptacją pomieszczenia lub budynku na potrzeby nowego źródła ciepła lub odnawialnego źródła energii, jak również przeróbki wewnętrznej instalacji grzejnikowej c.o. i elektrycznej; koszty te nie obejmują w szczególności:

- w przypadku wymiany źródła ciepła: wkładu kominowego, instalacji nawiewnych oraz wywiewnych w kotłowni.

10) **umowie o udzieleniu dotacji** – rozumie się przez to umowę cywilno-prawną zawartą pomiędzy Gminą Rzęśnia reprezentowaną przez Wójta Gminy Rzęśnia a Wnioskodawcę;

11) **przedsięwzięciu** – rozumie się przez to wymianę starego źródła ciepła w budynku na nowe źródło ciepła, korzystniejsze z punktu widzenia kryterium sprawności energetycznej oraz kryterium ekologicznego, a także montaż odnawialnego źródła energii w postaci ogniwa fotowoltaicznego lub zestawu solarnego, o których mowa w § 4 ust. 1 i ust. 2.

Warunki i zasady otrzymania dotacji

§ 3

1. Do korzystania z dotacji na zasadach określonych w Regulaminie uprawniony jest Wnioskodawca, będący podmiotem niezaliczonym do sektora finansów publicznych:
 - 1) osoby fizyczne;
 - 2) osoby prawne;
 - 3) przedsiębiorcy.
2. Do ubiegania się o dotację uprawniony jest Wnioskodawca, o którym mowa w ust. 1, stale zamieszkujący i posiadający tytuł własności (współwłasności, użytkowania wieczystego) do nieruchomości położonej na terenie Gminy Rzęśnia, na której będzie zainstalowane urządzenie będące przedmiotem dotacji, albo Wnioskodawca prowadzący działalność gospodarczą na terenie Gminy Rzęśnia.
3. Budynek, w którym będzie zainstalowane urządzenie stanowiące przedmiot dotacji, musi być użytkowany jako budynek mieszkalny, i winien mieć nadany numer porządkowy dla posesji. W przypadku gdy Wnioskodawcą jest podmiot wymieniony w ust. 1 pkt 3), budynek może być używany do prowadzenia działalności gospodarczej przez Wnioskodawcę.
4. Dopuszcza się montaż urządzenia będącego przedmiotem dotacji w obrębie nieruchomości, na której znajduje się budynek mieszkalny Wnioskodawcy, jeśli urządzenie będzie obsługiwać technicznie przedmiotowy budynek.

§ 4

1. Dotacja udzielana jest na wymianę *starych* źródeł ciepła w budynkach położonych na terenie Gminy Rzęśnia, polegającą na likwidacji starego źródła ciepła lub wszystkich starych źródeł ciepła i trwałym jego zastąpieniu przez nowe ekologiczne źródło ciepła, określone w § 2 pkt 6, tj:
 - 1) kocioł gazowy
 - 2) kocioł olejowy;
 - 3) kocioł na biomasę (pelet i inne);
 - 4) kocioł węglowy spełniający parametry normy PN EN 303-5:2012 5 klasy.
2. Dotacja udzielana jest również na zakup i montaż odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych położonych na terenie Gminy Rzęśnia w postaci:
 - 1) ogniw fotowoltaicznych
 - 2) kolektorów słonecznych.
3. Od zasady likwidacji kotłów węglowych, o której mowa w ust. 1, można odstąpić w przypadku:
 - 1) występowania kominka bez płaszcza wodnego, stanowiącego element dekoracyjny pomieszczenia, w którym się znajduje;
 - 2) gdy piece kaflowe są objęte ochroną konserwatora zabytków, pod warunkiem trwałego usunięcia połączenia lub stanowią element dekoracyjny pomieszczenia, w którym się znajduje.
4. Dotacja zostanie udzielona Wnioskodawcy pod warunkiem zainstalowania w budynku jednego nowego ekologicznego źródła ciepła, co zostanie potwierdzone podczas oględzin, a Wnioskodawca złoży oświadczenie o likwidacji pozostałego/ych źródła/eł ciepła z wyłączeniem wskazanych w § 4 ust. 3.

§ 5

1. Wysokość dotacji dla wnioskodawcy na realizację przedsięwzięć, o których mowa w § 4 ust. 1 wynosi:
 - 1) W przypadku kotła gazowego - 80% całkowitego kosztu przedsięwzięcia (udokumentowanego fakturami/rachunkami) nie więcej niż 18.000,00 zł brutto;
 - 2) w przypadku kotła olejowego – 80% całkowitego kosztu przedsięwzięcia (udokumentowanego fakturami/rachunkami) nie więcej niż 13.000,00 zł brutto;
 - 3) w przypadku kotła na biomasę (pelet i inne) – 80% całkowitego kosztu przedsięwzięcia (udokumentowanego fakturami/rachunkami) nie więcej niż 18.000,00 zł brutto;
 - 4) w przypadku kotła węglowego – 70% całkowitego kosztu przedsięwzięcia (udokumentowanego fakturami/rachunkami) nie więcej niż 9.000,00 zł brutto.
2. Wysokość dotacji dla wnioskodawcy na realizację zadań, o których mowa w § 4 ust. 2 wynosi:
 - 1) w przypadku ogniw fotowoltaicznych maksymalnie o mocy do 4 kW - 80% całkowitego kosztu przedsięwzięcia (udokumentowanego fakturami/rachunkami) nie więcej niż 20.000,00 zł brutto;
 - 2) w przypadku kolektorów słonecznych - 90% całkowitego kosztu przedsięwzięcia (udokumentowanego fakturami/rachunkami) nie więcej niż 13.000,00 zł brutto.
3. Dotacja może być udzielona wyłącznie na dofinansowanie kosztów kwalifikowanych do realizacji przedsięwzięcia, o którym mowa w § 4 ust. 1, tj. na:
 - 1) demontaż starego źródła ciepła,
 - 2) zakup i montaż nowego źródła ciepła.
4. Dotacja może być udzielona wyłącznie na dofinansowanie kosztów kwalifikowanych do realizacji przedsięwzięcia, o którym mowa w § 4 ust. 2, tj., na:
 - zakup i montaż odnawialnego źródła energii.

5. W przypadku kotłów na paliwa stałe dotacja może zostać udzielona, gdy spełniają one następujące warunki:
 - 1) muszą posiadać certyfikat zgodności z normą PN-EN 303-5:2012, a data potwierdzenia zgodności z wymaganą normą nie może być wcześniejsza niż 2 lata licząc od daty protokołu odbioru zamontowanej instalacji.
 - 2) powinny być wyposażone w automatyczny podajnik paliwa i nie mogą posiadać rusztu awaryjnego (dodatkowej komory spalania) ani elementów umożliwiających jego zamontowanie.
6. W przypadku kotłów gazowych dotacja może być udzielona o ile zamontowane urządzenia spełniają wymogi dyrektywy ErP2015, a data potwierdzenia zgodności z wymaganą normą nie może być wcześniejsza niż 2 lata licząc od daty protokołu odbioru zamontowanej instalacji.
7. W przypadku kotłów olejowych
8. W przypadku kolektorów słonecznych urządzenia winny posiadać certyfikat, wydany przez uprawnioną jednostkę certyfikującą, nie starszy niż 2 lata licząc o daty protokołu odbioru zamontowanej instalacji potwierdzający, iż kolektory słoneczne posiadają zgodność z normą PN-EN 12975-1 wraz ze sprawozdaniem z badań przeprowadzonych zgodnie z normą PN-EN 12975-2 lub PN-EN ISO 9806 lub europejski znak jakości „Solar Keymark”.
9. Konstrukcja kotła na biomasę nie może umożliwiać spalania paliw węglowych.
10. W przypadku ogniw fotowoltaicznych instalacja winna być formalnie i technicznie podłączona do sieci dystrybutora energii działającego na terenie Gminy Rząśnia.
11. Nie udziela się dotacji na zakup przenośnych urządzeń grzewczych, wykonania prac projektowych oraz na pokrycie kosztów eksploatacji źródła ciepła lub odnawialnego źródła energii.
12. Nie udziela się dotacji na zakup i montaż odnawialnych źródeł energii, określonych w § 4 ust. 2 pkt 1 i 2, w przypadku montażu na dachu, gdy pokrycie dachowe wykonane jest z eternitu lub onduliny.

§ 6

1. Warunkiem ubiegania się o dotację na realizację przedsięwzięcia, wymienionego w § 4 ust. 1 i ust. 2, jest niezaleganie w opłatach lokalnych oraz z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a także innych należności wobec Gminy Rząśnia (w tym m.in. opłata za wodę lub ścieki).
2. Wnioskodawca jednorazowo może ubiegać się o dotację na jedno przedsięwzięcie, o którym mowa w § 4 ust 1 i ust. 2, w danym roku.
3. Wnioskodawca może ubiegać się o dotację tylko jeden raz na danego rodzaju przedsięwzięcie, o którym mowa w § 4 ust. 1 i ust. 2.
4. O dotację na realizację przedsięwzięcia, wymienionego w § 4 ust. 2 pkt 2), mogą ubiegać się Wnioskodawcy, którzy nie zawarli umowy na zakup i montaż zestawu kolektorów słonecznych w budynkach położonych na nieruchomościach, będących przedmiotem tej umowy w ramach programu „Słoneczne dachy gminy Rząśnia”.
5. Wyłączenie, o którym mowa w ust. 5, odnosi się do sytuacji, gdy umowa dotyczyła tylko jednego budynku mieszkalnego położonego na nieruchomości Wnioskodawcy, a Wnioskodawca jest właścicielem dwóch lub więcej budynków mieszkalnych położonych na tej samej nieruchomości.

Tryb udzielania i rozliczania dotacji

§ 7

1. Podstawą do udzielenia dotacji jest złożenie przez Wnioskodawcę do Urzędu Gminy w Rzęśni wniosku o udzielenie dotacji.
2. Dotacja może być udzielona na realizację przedsięwzięcia, które zostanie przeprowadzone w roku udzielenia dotacji.
3. Wzór wniosku o udzielenie dotacji wraz z wykazem niezbędnych dokumentów, które należy do niego dołączyć stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Regulaminu.
Druki do pobrania dostępne są w:
 - 1) Urzędzie Gminy w Rzęśni
 - 2) na stronie internetowej www.rzasnia.pl.
4. Termin składania wniosków o udzielenie dotacji upływa 30 września każdego roku.
5. Wnioski złożone po terminie wymienionym w ust. 4 traktuje się jako wnioski złożone do rozpatrzenia i realizacji w roku następnym.
6. Przyznawanie dotacji odbywa się do wysokości środków finansowych zarezerwowanych na ten cel w budżecie Gminy Rzęśnia na dany rok.
7. W przypadku wyczerpania środków finansowych, przeznaczonych na wypłatę dotacji w danym roku, wnioski niezrealizowane będą rozpatrywane w pierwszej kolejności w następnym roku budżetowym, natomiast procedura naboru nowych wniosków zostanie wstrzymana.

§ 8

Wnioskodawcy ubiegający się o dotację winni, z zastrzeżeniem §14, złożyć:

- 1) kompletny wniosek o udzielenie dotacji na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła lub zakupu i montażu odnawialnego źródła energii w budynku mieszkalnym, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Regulaminu;
- 2) dokument potwierdzający tytuł własności (współwłasności, użytkowania wieczystego) do nieruchomości (nie starszy niż 3 miesiące), tj. akt własności lub inny dokument, z którego wynika własność wnioskodawcy oraz aktualny wypis z rejestru gruntów dla danej nieruchomości, a w przypadku współwłasności - dodatkowo zgodę współwłaścicieli na wykonanie realizacji przedsięwzięcia w sposób określony we wniosku;
- 3) w przypadku ubiegania się o dotację do urzędzeń wymienionych w § 4 ust.1 - audyt lub analizę bilansu cieplnego budynku;
- 4) umowę z wykonawcą wraz z kosztorysem lub fakturą proforma;
- 5) kopię zgłoszenia robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę, o ile prawo tego wymaga, w Starostwie Powiatowym w Pajęcznie wraz z potwierdzoną datą wpływu oraz oświadczenie Wnioskodawcy, iż organ w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia nie wniósł sprzeciwu lub kopię prawomocnego pozwolenia na budowę.

§ 9

1. Wnioski o dotację rozpatrywane są według kolejności ich złożenia, do wysokości środków finansowych zabezpieczonych na ten cel w danym roku budżetowym, przyjmując maksymalną kwotę dofinansowania określoną we wniosku.
2. Wnioski rozpatruje komisja powołana przez Wójta Gminy Rzęśnia.
3. Szczegółowy tryb i zasady działania komisji określa odrębny regulamin.
4. Wnioski złożone w sposób niezgodny z niniejszym Regulaminem, nieuzupełnione pomimo wezwania do uzupełnienia, złożone na niewłaściwym formularzu lub przez podmiot nieuprawniony - zostaną odrzucone.

§ 10

1. Podstawą udzielenia dotacji jest umowa zawarta z Wnioskodawcą.
2. Zawarcie umowy z Wnioskodawcą nastąpi po przeanalizowaniu złożonego przez niego wniosku wraz załącznikami, o którym mowa w § 7 ust. 1.
3. Zawarcie umowy z Wnioskodawcą nastąpi po zapoznaniu się Wnioskodawcy z warunkami niniejszego Regulaminu – potwierdzonego podpisaniem oświadczenia stanowiącego załącznik do wniosku, o którym mowa w § 7 ust. 1.
4. Wnioskodawca jest zobowiązany udostępnić miejsca, budynki lub ich części, na których ma zostać zamontowany lub zainstalowany przedmiot dotacji.
5. W związku z oczekiwaniem na udzielenie dotacji Wnioskodawcy nie przysługują żadne roszczenia.

§ 11

1. Dotacja podlega rozliczeniu finansowemu i rzeczowemu na podstawie:
 - 1) określonego w umowie o udzielenie dotacji zawiadomienia o wykonaniu przedsięwzięcia;
 - 2) faktur/rachunków za wykonane prace wystawionych po dacie zawarcia z Gminą Rząśnia umowy o udzielenie dotacji;
 - 3) potwierdzenie dokonania przelewu wkładu własnego wskazanego we wniosku o dotację na rzecz wykonawcy;
 - 4) załączonych certyfikatów dla zainstalowanych urządzeń;
 - 5) protokołu odbioru końcowego wraz z dokumentacją fotograficzną dokonaną przez komisję z Urzędu Gminy w Rząśni.
2. Dotacja zostanie przekazana po zrealizowaniu przedsięwzięcia przez Wnioskodawcę zgodnie z warunkami zawartej umowy oraz niniejszym Regulaminem.

§ 12

1. W okresie 5 lat od daty przyznania dotacji, licząc od dnia dokonania jej wypłaty:
 - 1) Wnioskodawca, który uzyskał dotację nie może:
 - a) zmieniać miejsca instalacji dofinansowanego urządzenia,
 - b) przenosić dofinansowanego urządzenia na inny budynek,
 - c) sprzedawać dofinansowanego urządzenia,
 - d) darować dofinansowanego urządzenia innemu podmiotowi.
 - 2) Wnioskodawca jest zobowiązany do przechowywania pełnej dokumentacji dotyczącej dotacji na dofinansowanie urządzenia.
 - 3) Wnioskodawca nie może ubiegać się o dofinansowanie do tego samego rodzaju przedsięwzięcia za wyjątkami wskazanymi w Regulaminie.
 - 4) Komisja, o której mowa w § 9 ust. 2, może dokonywać kontroli sposobu eksploatacji dofinansowanego urządzenia.
2. W wyjątkowych przypadkach Wójt Gminy Rząśnia może wyrazić zgodę na zmianę miejsca instalacji urządzenia na inny budynek mieszkalny położony na terenie Gminy Rząśnia przed upływem czasu, o którym mowa w ust. 1.

§ 13

1. W przypadku stwierdzenia, że dotacja została pobrana nienależnie, w nadmiernej wysokości lub wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem w okresie 5 lat od daty przyznania dotacji, licząc od daty dokonania jej wypłaty, dotacja podlega zwrotowi na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.).
2. Osobie ubiegającej się o udzielenie dotacji, której wniosek nie został zakwalifikowany do realizacji nie przysługuje z tego tytułu żadne roszczenia.

Warunki i tryb przyznania dotacji jako pomocy publicznej

§ 14

1. W przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą dotacja stanowi pomoc de minimis, a jej udzielenie następuje, w zależności od zakresu prowadzonej działalności, zgodnie z:

a) rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18.12.2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. UE L 352/1 z 24.12.2013)

b) rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1408/2013 r. w sprawie stosowania art.107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. UE L 352/9 z 24.12.2013).

2. Warunkiem uzyskania dotacji przez podmioty ubiegające się o pomoc de minimis jest przedłożenie zaświadczeń lub oświadczeń, o których mowa w art. 37 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30.04.2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz.404 z późn. zmianami) oraz – w zależności od rodzaju pomocy de minimis, o którą ubiega się wnioskodawca – informacji określonych w:

- rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29.03.2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (DZ. U. Nr 53, poz. 311 ze zm)
- w przypadku pomocy de minimis na podstawie rozporządzenia Komisji UE nr 1407/2013, albo: rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11.06.2010 r. w sprawie informacji składanych przez podmioty ubiegające się o pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie – w przypadku pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie.

.....
Wnioskodawca

Nr ewidencyjny wniosku
Data wpływu

WNIOSEK
o udzielenie dotacji celowej
z budżetu Gminy Rząśnia na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła
lub zakupu i montażu źródeł ciepła
w celu ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Rząśnia

I. DANE O WNIOSKODAWCY

1	Nazwisko i imię / pełna nazwa Wnioskodawcy	
2	Adres zamieszkania/siedziby Wnioskodawcy	
3	Adres do korespondencji	
4	Telefon kontaktowy, e-mail	
5	Forma prawna Wnioskodawcy	☐ osoba fizyczna ☐ przedsiębiorca ☐ osoba prawna

6	Bank i numer konta	
7	Dowód tożsamości	
8	NIP	
9	PESEL/REGON	
10	Dane pełnomocnika	
11	Lokalizacja zadania	
12	Stan prawny nieruchomości, na której ma być realizowane zadanie	☐ właściciel nieruchomości ☐ współwłaściciel ☐ inne (jakie?)

II. WNIOSEK O UDZIELENIE DOTACJI NA WYMIANĘ ŹRÓDŁA CIEPŁA

Wnioskuje o udzielenie dotacji na wymianę źródła ciepła

	Rodzaj używanego obecnie paliwa do ogrzewania domu	
	Moc aktualnego kotła	[kW]
	Ilość palenisk na paliwo stałe	

	Ilość zużywanego paliwa w ciągu roku	
	Planuje wymienić obecny kocioł na kocioł zasilany:	☐ kocioł gazowy ☐ kocioł elektryczny ☐ kocioł olejowy ☐ kocioł na biomasę zgodny z normą PN EN 303-5:2012 5 klasy ☐ kocioł węglowy zgodny z normą PN EN 303-5:2012 5 klasy
	Planowana moc nowego kotła	[kW]
	Zakres prac objęty wnioskiem	

III. WNIOSEK O UDZIELENIE DOTACJI NA MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH

Wnioskuje o udzielenie dotacji na montaż kolektorów słonecznych

	Rodzaj używanego obecnie paliwa do uzyskania ciepłej wody użytkowej	
	Ilość zużywanego paliwa do uzyskania ciepłej wody użytkowej w ciągu roku	
	Ilość osób zamieszkująca posesję na której zlokalizowany będzie zestaw kolektorów słonecznych	
	Planowana lokalizacja kolektorów słonecznych	☐ na dachu ☐ na ścianie budynku ☐ na gruncie

	Zakres prac objęty wnioskiem	
--	-------------------------------------	--

IV. WNIOSEK O UDZIELENIE DOTACJI NA MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ

Wnioskuję o udzielenie dotacji na montaż instalacji fotowoltaicznej

	Ilość osób zamieszkująca posesję na której zlokalizowana będzie instalacja fotowoltaiczna	
	Ilość zużytej energii elektrycznej w ciągu ostatnich 12 miesięcy	
	Planowana lokalizacja paneli fotowoltaicznych	☐ na dachu ☐ na ścianie budynku ☐ na gruncie
	Zakres prac objęty wnioskiem	

V. REALIZACJA I FINANSOWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA

1.	Planowane terminy realizacji przedsięwzięcia	termin rozpoczęcia	termin zakończenia
2.	Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia i wysokość środków finansowych [zł]		
	Wnioskowana dotacja		
	Środki własne		
	Całkowity koszt przedsięwzięcia		

Rząśnia, dnia

.....

podpis Wnioskodawcy

VI. OŚWIADCZENIA

Oświadczam, że:

- zapoznałem się z treścią Uchwały Nr/2016 Rady Gminy Rząśnia z dnia2016 r. w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Rząśnia na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła i zakupu wraz z montażem odnawialnych źródeł energii

Oświadczam, że:

- dane zawarte w deklaracji są prawdziwe i zgodne ze stanem faktycznym. Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w ankiecie (zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych –Dz.U. Nr 133, poz. 833 z dnia 29.08.1997 r.). Zostałem/AM poinformowany/a, że podanie przeze mnie danych osobowych jest dobrowolne oraz że przysługuje mi prawo dostępu do treści swoich danych oraz do ich poprawiania.

Rząśnia, dn.....

.....

podpis Wnioskodawcy

VII. ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU(*)

	Dokument potwierdzający tytuł własności (współwłasności, użytkowania wieczystego) do nieruchomości (nie starszy niż 3 miesiące), tj. akt własności lub inny dokument, z którego wynika własność wnioskodawcy	☐
	aktualny wypis z rejestru gruntów dla danej nieruchomości,	☐
	w przypadku współwłasności - dodatkowo zgodę współwłaścicieli na wykonanie realizacji przedsięwzięcia w sposób określony we wniosku;	☐
	Audyty lub analiza bilansu cieplnego budynku	☐
	Umowa z wykonawcą wraz z kosztorysem lub fakturą pro forma	☐
	kopię zgłoszenia robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę, o ile prawo tego wymaga, w Starostwie Powiatowym w Pajęcznie wraz z potwierdzoną datą wpływu oraz oświadczenie Wnioskodawcy, iż organ w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia nie wniósł sprzeciwu lub kopię prawomocnego pozwolenia na budowę	☐
		☐

(*) właściwe zaznaczyć

Rząśnia, dn.....

.....

podpis Wnioskodawcy

Uchwała Nr /2016
Rady Gminy Rząśnia
z dnia 10 czerwca 2016 r.

w sprawie: zmian budżetu Gminy Rząśnia na 2016 rok

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1774 zm.: Dz. U. z 2015r. poz. 1777; z 2016 r. poz. 65) oraz art. 257 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 885; zm.: Dz. U. z 2013 r. poz. 938 i poz. 1646, z 2014 r. poz. 379, poz. 911, poz. 1146, poz. 1626 i poz. 1877 oraz z 2015 r. poz. 238, poz. 532, poz. 1045, poz. 1117, poz. 1130, poz. 1189, poz. 1190, poz. 1269, poz. 1358, poz. 1513, poz. 1830, poz. 1854, poz. 1890 i poz. 2150) oraz Uchwały Nr XV/80/2016 Rady Gminy Rząśnia z dnia 27 stycznia 2016 r. - Rada Gminy Rząśnia uchwała, co następuje:

§ 1. Zmniejsza się dochody budżetowe o kwotę **273,00 zł** oraz dokonuje się zmian w planie dochodów budżetu Gminy Rząśnia zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Zmniejsza się wydatki budżetu Gminy Rząśnia o kwotę **273,00 zł** oraz dokonuje się zmian zgodnie z załącznikiem Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3.1. Plan dochodów budżetu Gminy Rząśnia na rok 2016 wynosi **47 232 825,89 zł**, w tym:

dochody bieżące – **47 160 244,89 zł**,

dochody majątkowe - **72 581,00 zł.**

2. Plan wydatków budżetu Gminy Rząśnia na rok 2016 wynosi **59 792 296,71 zł**, w tym:

wydatki bieżące – **32 193 257,71 zł**,

wydatki majątkowe – **27 599 039,00 zł.**

§ 4. Planowany deficyt budżetowy pomiędzy dochodami a wydatkami budżetu Gminy Rząśnia wynosi 12 559 470,82 zł i zostanie sfinansowany wolnymi środkami w kwocie 12 559 470,82 zł.

§ 5. Ustala się limit wydatków na zadania i zakupy inwestycyjne na 2016 rok w kwocie 27 599 039,00 zł i dokonuje się zmian zgodnie z załącznikiem Nr 3. Traci moc załącznik Nr 4 do uchwały Nr XVI/91/2016 Rady Gminy Rząśnia z dnia 30 marca 2016 r w sprawie budżetu Gminy Rząśnia na 2016 rok.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rząśnia.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr Rady Gminy Rząśnia z dnia 10 czerwca 2016 r.

Dział	Rozdział	§	Nazwa	Plan przed zmianą
1	2	3	4	5
bieżące				
750			Administracja publiczna	161 435,08
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00
	75011		Urzędy wojewódzkie	41 009,45
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	41 005,00
bieżące razem:				47 160 517,89
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00
majątkowe				
majątkowe razem:				72 581,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00
Ogółem:				47 233 098,89
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00

(* kol 2 do wykorzystania fakultatywnego)

PROJEKT

w złotych

Zmniejszenie	Zwiększenie	Plan po zmianach (5+6+7)
6	7	8
-273,00	0,00	161 162,08
0,00	0,00	0,00
-273,00	0,00	40 736,45
0,00	0,00	0,00
-273,00	0,00	40 732,00
-273,00	0,00	47 160 244,89
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	72 581,00
0,00	0,00	0,00
-273,00	0,00	47 232 825,89
0,00	0,00	0,00

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr

Rady Gminy Rząśnia z dnia 10 czerwca 201

Rodzaj zadania: Własne

Dział	Rozdział	Nazwa	Plan	Z tego							
				Wydatki bieżące	z tego:			dotacje na zadania bieżące	świadczenia na rzecz osób fizycznych;	wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt	
					wydatki jednostek budżetowych,	wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań;				
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
10		Rolnictwo i leśnictwo	przed zmianą	5424413	95450	95450	0	95450	0	0	0
			zmniejszenie	-364000	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	5060413	95450	95450	0	95450	0	0	0
1010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	przed zmianą	5410594	81631	81631	0	81631	0	0	0
			zmniejszenie	-364000	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	5046594	81631	81631	0	81631	0	0	0
6050		Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	przed zmianą	5328963	0	0	0	0	0	0	0
			zmniejszenie	-364000	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	4964963	0	0	0	0	0	0	0
600		Transport i łączność	przed zmianą	11564076	356500	356500	0	356500	0	0	0
			zmniejszenie	-100000	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	400000	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	11864076	356500	356500	0	356500	0	0	0
60013		Drogi publiczne wojewódzkie	przed zmianą	100000	0	0	0	0	0	0	0
			zmniejszenie	-100000	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	100000	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	100000	0	0	0	0	0	0	0
6050		Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	przed zmianą	100000	0	0	0	0	0	0	0
			zmniejszenie	-100000	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	0	0	0	0	0	0	0	0
6300		Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	przed zmianą	0	0	0	0	0	0	0	0
			zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	100000	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	100000	0	0	0	0	0	0	0
60017		Drogi wewnętrzne	przed zmianą	3866000	136000	136000	0	136000	0	0	0
			zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	300000	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	4166000	136000	136000	0	136000	0	0	0
6050		Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	przed zmianą	3730000	0	0	0	0	0	0	0
			zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	300000	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	4030000	0	0	0	0	0	0	0
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	przed zmianą	11174575	2744575	1811216	548500	1262716	923359	10000	0
			zmniejszenie	-6600	-6600	-6600	0	-6600	0	0	0
			zwiększenie	6600	6600	0	0	0	0	6600	0
			po zmianach	11174575	2744575	1804616	548500	1256116	923359	16600	0
90004		Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	przed zmianą	305000	305000	305000	0	305000	0	0	0
			zmniejszenie	-6600	-6600	-6600	0	-6600	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	298400	298400	298400	0	298400	0	0	0

4300		Zakup usług pozostałych	przed zmianą	180000	180000	180000	0	180000	0	0	0
			zmniejszenie	-6600	-6600	-6600	0	-6600	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	173400	173400	173400	0	173400	0	0	0
90095		Pozostała działalność	przed zmianą	789244	679244	669244	538800	130444	0	10000	0
			zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	6600	6600	0	0	0	0	6600	0
			po zmianach	795844	685844	669244	538800	130444	0	16600	0
3020		Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	przed zmianą	10000	10000	0	0	0	0	10000	0
			zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	6600	6600	0	0	0	0	6600	0
			po zmianach	16600	16600	0	0	0	0	16600	0
926		Kultura fizyczna	przed zmianą	1073514	863514	147314	57220	90094	716000	200	0
			zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	64000	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	1137514	863514	147314	57220	90094	716000	200	0
92601		Obiekty sportowe	przed zmianą	300000	90000	90000	18000	72000	0	0	0
			zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			zwiększenie	64000	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	364000	90000	90000	18000	72000	0	0	0
			przed zmianą	210000	0	0	0	0	0	0	

	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0	0	
			zwiększenie	64000	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	274000	0	0	0	0	0	0	0	0
			przed zmianą	55722770,5	28123731,5	23571595,5	10389598,7	13181996,8	2674859	1197277	0	
Wydatki razem:			zmniejszenie	-470600	-6600	-6600	0	-6600	0	0	0	
			zwiększenie	470600	6600	0	0	0	0	6600	0	
			po zmianach	55722770,5	28123731,5	23564995,5	10389598,7	13175396,8	2674859	1203877	0	

Rodzaj zadania: **Zlecone**

Dział	Rozdział	Nazwa	Plan	Wydatki bieżące	Z tego:						
					wydatki jednostek budżetowych,	z tego:		dotacje na zadania bieżące	świadczenia na rzecz osób fizycznych;	wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt	
						wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań;				
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
750		Administracja publiczna	przed zmianą	41005	41005	41005	40835	170	0	0	0
			zmniejszenie	-273	-273	-273	-273	0	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	40732	40732	40732	40562	170	0	0	0
	75011	Urzędy wojewódzkie	przed zmianą	41005	41005	41005	40835	170	0	0	0
			zmniejszenie	-273	-273	-273	-273	0	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	40732	40732	40732	40562	170	0	0	0
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	przed zmianą	31634	31634	31634	31634	0	0	0	0
			zmniejszenie	-273	-273	-273	-273	0	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	31361	31361	31361	31361	0	0	0	0
Wydatki razem:			przed zmianą	4069799,21	4069799,21	340034,21	146530	193504,21	0	3729765	0
			zmniejszenie	-273	-273	-273	-273	0	0	0	0
			zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
			po zmianach	4069526,21	4069526,21	339761,21	146257	193504,21	0	3729765	0

6 r.

PROJEKT

wydatki z tytułu poręczeń i gwarancji	obsługa długu	Wydatki majątkowe	z tego:		
			inwestycje i zakupy inwestycyjne	w tym: na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2	zakup i objęcie akcji i udziałów oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.
13	14	15	16	17	18
0	0	5328963	5328963	0	0
0	0	-364000	-364000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	4964963	4964963	0	0
0	0	5328963	5328963	0	0
0	0	-364000	-364000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	4964963	4964963	0	0
0	0	5328963	5328963	0	0
0	0	-364000	-364000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	4964963	4964963	0	0
0	0	11207576	11207576	0	0
0	0	-100000	-100000	0	0
0	0	400000	400000	0	0
0	0	11507576	11507576	0	0
0	0	100000	100000	0	0
0	0	-100000	-100000	0	0
0	0	100000	100000	0	0
0	0	100000	100000	0	0
0	0	100000	100000	0	0
0	0	-100000	-100000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	100000	100000	0	0
0	0	100000	100000	0	0
0	0	3730000	3730000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	300000	300000	0	0
0	0	4030000	4030000	0	0
0	0	3730000	3730000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	300000	300000	0	0
0	0	4030000	4030000	0	0
0	0	8430000	8430000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	8430000	8430000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0

0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	110000	110000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	110000	110000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	210000	210000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	64000	64000	0	0
0	0	274000	274000	0	0
0	0	210000	210000	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	64000	64000	0	0
0	0	274000	274000	0	0
0	0	210000	210000	0	0

**PLAN WYDATKÓW NA ZADANIA I ZAKUPY INWESTYCYJNE
GMINY RZĄSNIA NA 2016 ROK**

Dział	Rozdział I	§	Wyszczególnienie	Okres realizacji	Planowane nakłady finansowe na 2016 r. /w zł/
1	2	3	4	5	6
O10	x	x	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	x	4 964 963,00
	O1010	x	Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	x	4 964 963,00
		6050	Budowa, rozbudowa i przebudowa wodociągów	2 016	600 000,00
		6050	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej, przykanalikami i przepompowaniami dla miejscowości Biała i Gawłów	2016-2017	100 000,00
		6050	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z odcieczkami bocznymi i przepompowniami dla m. Będków, Żary i części Rząśni	2012-2017	2 218 769,00
		6050	Budowa nowej studni głębinowej wraz z infrastrukturą - Suchowola	2016-2017	2 046 194,00
600	x	x	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	x	11 507 576,00
	60013	x	Drogi publiczne wojewódzkie	x	100 000,00
		6300	Dotacja celowa dla Województwa Łódzkiego - przebudowa drogi wojewódzkiej(starodroże)Nr 483 dł. ok 1500 mb	2016-2017	100 000,00
	60014	x	Drogi publiczne powiatowe	x	1 907 576,00
		6050	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3507E Suchowola-Rekle w zakresie budowy ciągu pieszo -rowerowego	2016-2017	600 000,00
		6050	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2311 E Rząśnia-Rekle - Zielęcín-Stróža w zakresie budowy ciągu pieszo -rowerowego i chodnika	2016-2017	1 000 000,00
		6050	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3500 E Broszęcín-Kol.Broszęcín w zakresie budowy ciągu pieszo -rowerowego	2 016	150 000,00
		6300	Dotacja celowa dla Powiatu Pajęczańskiego - dokumentacja projektowa przebudowy i rozbudowy drogi powiatowej Nr 3500E na odcinku Pajęcžno-Rząśnia-Będków, dł .ok 13,2 km	2014-2016	157 576,00
	60016	x	Drogi publiczne gminne	x	5 470 000,00
		6050	Dokumentacja projektowa na przebudowę dróg gminnych	2 016	100 000,00
		6050	Budowa,rozbudowa i przebudowa drogi gminnej o łącznej długości ok.920,0mb w miejscowości Rząśnia (Wykno)	2016-2017	1 000 000,00
		6050	Przebudowa pasa drogowego drogi gminnej Nr 109209E relacji Rząśnia-Suchowola	2 016	2 600 000,00
		6050	Przebudowa drogi gminnej Nr 101010E Broszęcín-Kodrań w zakresie budowy ścieżki rowerowej	2016-2017	800 000,00
		6050	Przebudowa drogi gminnej Nr 109216E Biała za cmentarzem działka nr 1120/1	2 016	700 000,00
		6050	Budowa zjazdu z drogi gminnej Nr 109202E w obrębie Stróža działka nr 365/1	2 016	20 000,00
		6050	Przebudowa mostu drogowego na rzece Kręcće w ciągu drogi gminnej w obrębie Rekle	2016-2017	250 000,00
1	2	3	4	5	6

	60017	x	Drogi wewnętrzne	x	4 030 000,00
		6050	Dokumentacja projektowa na przebudowę dróg wewnętrznych	2 016	80 000,00
		6050	Przebudowa przepustu drogowego na rzece Nieciecz wraz z przebudową odcinka drogi śródpolnej w obrębie Biała (Zawodzie)	2016-2017	200 000,00
		6050	Przebudowa dróg śródpolnych w obrębie :		3 750 000,00
			Zielęcín dz. Nr 107,1657,1701,1632,1724	2016-2017	700 000,00
			Będków dz.Nr 708,639,845	2 016	600 000,00
			Biała dz.Nr 975	2 016	300 000,00
			Biała dz.Nr 1480	2 016	300 000,00
			Stróża działka Nr 311/1	2 016	400 000,00
			Augustów dz.Nr 214, obręb Broszęcín dz.Nr 256	2 016	750 000,00
			Biała dz. Nr 91 i 244	2016-2017	400 000,00
			Gawłów dz.Nr 417 i 507	2 016	300 000,00
700	x	x	Gospodarka mieszkaniowa	x	320 000,00
	70005	x	Gospodarka gruntami i nieruchomościami	x	320 000,00
		6050	Zagospodarowanie terenu i remont budynku komunalnego w Stróży	2016-2017	150 000,00
		6050	Wykup gruntów	2 016	170 000,00
750	x	x	ADMINISTRACJA PUBLICZNA	x	506 500,00
	75023	x	Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	x	506 500,00
		6050	Przygotowanie dokumentacji projektowej budynku administracyjnego UG	2016-2017	500 000,00
		6060	Zakup firewalla sprzętowego do odnowy sieci	2 016	6 500,00
754	x	x	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	x	566 000,00
	75412	x	Ochotnicze straże pożarne	x	566 000,00
		6050	Przebudowa budynku garażu OSP w Białej	2 016	320 000,00
		6050	Przebudowa pomieszczeń chłodni w budynku użyteczności publicznej w Zielęcínie	2 016	40 000,00
		6050	Montaż szyldu do budynku OSP w Stróży	2 016	6 000,00
		6060	Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Biała	2 016	200 000,00
801	x	x	OŚWIATA I WYCHOWANIE	x	525 000,00
	80101	x	Szkoły Podstawowe	2 016	25 000,00
		6060	Zakup konstrukcji zabawowej „Quadro” dla SP Biała	2 016	16 000,00
		6050	Monitoring zużycia paliwa dla ZSP w Rząśni	2 016	9 000,00
	80110	x	Gimnazja	x	500 000,00
		6050	Zagospodarowanie placu przy gimnazjum w Rząśni	2 016	500 000,00

1	2	3	4	5	6
851	x	x	OCHRONA ZDROWIA	x	470 000,00

	85111	x	Szpital ogólny	x	60 000,00
		6220	Dotacja celowa z budżetu dla Szpitala Powiatowego w Pajęcznie na dofinansowanie zadań i zakupów inwestycyjnych	2 016	20 000,00
		6220	Dotacja celowa z budżetu dla Szpitala Wojewódzkiego w Bełchatowie na dofinansowanie zadań i zakupów inwestycyjnych	2 016	20 000,00
		6220	Dotacja celowa z budżetu dla Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi na dofinansowanie zadań i zakupów	2 016	20 000,00
	85121	X	Lecznictwo ambulatoryjne	x	410 000,00
		6050	Przygotowanie dokumentacji na rozbudowę budynku ośrodka zdrowia w Rzęśni (rehabilitacja) wraz z zagospodarowaniem terenu	2 016	100 000,00
		6060	Zakup aparatu USG dla Gminnego Ośrodka Zdrowia w Rzęśni	2 016	310 000,00
853	x	x	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	x	10 000,00
	85395	x	Pozostała działalność	x	10 000,00
		6060	Zakup klimatyzatora do pomieszczenia Centrum Kształcenia w Rzęśni	2 016	10 000,00
900	x	x	GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	x	8 430 000,00
	90005	x	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	x	8 270 000,00
		6050	Budowa ogniw fotowoltaicznych	2 016	1 490 000,00
			-na terenie hydroforni w Rzęśni		1 000 000,00
			-na terenie oczyszczalni ścieków w Rzęśni		490 000,00
		6050	Słoneczne dachy gminy Rzęśnia-II etap	2016-2018	170 000,00
		6050	Ekologiczne ciepło w Gminie Rzęśnia	2016-2018	110 000,00
		6230	Dotacje celowe z budżetu - odnawialne źródła energii	2 016	4 000 000,00
		6230	Dotacje celowe z budżetu-wymiana źródła ciepła	2 016	2 500 000,00
	90015	x	Oświetlenie ulic, placów i dróg	x	50 000,00
		6050	Rozbudowa oświetlenia ulicznego	2 016	50 000,00
	90095	x	Pozostała działalność	x	110,000,00
		6050	Zagospodarowanie terenu dz. Nr 1071 Rzęśnia (parking przy cmentarzu)	2 016	110 000,00
921	x	x	Kultura fizyczna i ochrona dziedzictwa narodowego	x	25 000,00
	92109	x	Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	x	25 000,00
		6060	Zakup klimatyzatorów do świetlicy w Będkowie	2 016	25 000,00
926	x	x	KULTURA FIZYCZNA	x	274 000,00
	92601	x	Obiekty sportowe	x	274 000,00
		6050	Ogrodzenie boiska sportowego w Białej wraz z utwardzeniem działki pod drogę wewnętrzną	2 016	274 000,00
OGÓLEM:					27 599 039,00

PROJEKT

UCHWAŁA NR Rady Gminy Rząśnia z dnia 10 czerwca 2016 r.

w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Rząśnia na lata 2016-2020

Na podstawie art.226, art.227, art. 228, art. 230 ust.6 i art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 885; zm.: Dz. U. z 2013 r. poz. 938 i poz. 1646, z 2014 r. poz. 379, poz. 911, poz. 1146, poz. 1626 i poz. 1877 oraz z 2015 r. poz. 238, poz. 532, poz. 1045, poz. 1117, poz. 1130, poz. 1189, poz. 1190, poz. 1269, poz. 1358, poz. 1513, poz. 1830, poz. 1854, poz. 1890 i poz. 2150) oraz art.18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1515; zm.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1045 i poz. 1890) oraz Uchwały Nr XV/79/2016 Rady Gminy Rząśnia z dnia 27 stycznia 2016 **Rada Gminy Rząśnia uchwala, co następuje:**

§ 1. Dokonać zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Rząśnia na lata 2016-2020 zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Dokonać zmiany limitów wydatków na przedsięwzięcia realizowane w latach 2016-2020 zgodnie z załącznikiem Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Objaśnienia do WPF Gminy Rząśnia zawiera załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rząśnia.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wieloletnia Prognoza Finansowa

1)

na lata 2016-2020

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr Rady Gminy Rzęśnia z dnia 10 czerwca 2016 r. Projekt

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	z tego:									
		Dochody bieżące	w tym:						Dochody majątkowe	w tym:	
			dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	podatki i opłaty	w tym:		z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące		ze sprzedaży majątku	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
						z podatku od nieruchomości	z subwencji ogólnej				
Lp	1	1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.3.1	1.1.4	1.1.5	1.2	1.2.1	1.2.2
Formuła	[1.1]+[1.2]										
2016	47232825,89	47160244,89	2458341	8000	35863507,8	19483397	4002220	4447190,01	72581	72581	0
2017	45385000	45385000	2350000	4000	36725000	20701000	4250000	1650000	0	0	0
2018	42929496,68	42929496,68	2400000	4200	33769496,68	20857400	4350000	1700000	0	0	0
2019	42997354,29	42997354,29	2500000	4400	33875000	21014800	4450000	1720000	0	0	0
2020	44075000	44075000	2600000	6000	34571000	21173500	4500000	1750000	0	0	0

1) Wzór może być stosowany także w układzie pionowym, w którym poszczególne pozycje są przedstawione w kolumnach, a lata w wierszach.

2) Zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z póź. zm.) zwanej dalej „ustawą”, wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W sytuacji dłuższego okresu prognozowania finansowego wzór stosuje się także dla lat wykraczających poza minimalny (4 letni) okres prognozy, wynikający z art. 227 ustawy.

3) W pozycji wykazuje się kwoty wszystkich podatków i opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, a nie tylko podatków i opłat lokalnych.

Strona 1

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	z tego:									
		Wydatki bieżące	w tym:					Wydatki na obsługę długu	w tym:		
			z tytułu poręczeń i gwarancji	w tym:		odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy	w tym:				
				gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy	na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej, w wysokości w jakiej nie podlegają finansowaniu dotacją z budżetu państwa		odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek i		odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy		
Lp	2	2.1	2.1.1	2.1.1.1	2.1.2	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.1.1	2.1.3.1.2	2.2	
Formuła	[2.1] + [2.2]										
2016	59792296,71	32193257,71	0	0	0	680000	680000	0	0	27599039	

2017	42197442,83	27551110,83	0	0	0	650000	650000	0	0	14646332
2018	40102150,52	28353818,52	0	0	0	600000	600000	0	0	11748332
2019	41502106,79	29014980,29	0	0	x	540000	540000	0	0	12487126,5
2020	43291408,5	29605172	0	0	x	400000	400000	0	0	13686236,5

4) W pozycji wykazuje się kwoty dla lat budżetowych 2013-2018.

Strona 2

Wyszczególnienie	Wynik budżetu	Przychody budżetu	z tego:							
			Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	w tym:	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy	w tym:	Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	w tym:	Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu	w tym:
				na pokrycie deficytu budżetu		na pokrycie deficytu budżetu		na pokrycie deficytu budżetu		na pokrycie deficytu budżetu
Lp	3	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1	4.4	4.4.1
Formuła	[1] -[2]	[4.1] + [4.2] + [4.3] + [4.4]								
2016	-12559470,82	15536488,7	0	0	15536488,7	12559470,82	0	0	0	0
2017	3187557,17	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	2827346,16	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	1495247,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	783591,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5) W pozycji wykazuje się w szczególności kwoty przychodów z tytułu prywatyzacji majątku oraz spłaty pożyczek udzielonych ze środków jednostki.

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu	z tego:					Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu
		Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	w tym:			5.2	
			z tego:				
			w tym łączna kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy		
Lp	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2	5.1.1.3	5.2
Formuła	[5.1] + [5.2]		[5.1.1.1] + [5.1.1.2] + [5.1.1.3]				
2016	2977017,88	2977017,88	0	0	0	0	0
2017	3187557,17	3187557,17	0	0	0	0	0
2018	2827346,16	2827346,16	0	0	0	0	0
2019	1495247,5	1495247,5	0	0	0	0	0
2020	783591,5	783591,5	0	0	0	0	0

6) W pozycji wykazuje się w szczególności wyłączenia wynikające z art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. poz. 1456 oraz z 2013 r. poz. 1199) oraz kwoty wykupu obligacji przychodowych.

Wyszczególnienie	Kwota długu	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy	
			Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki a wydatkami bieżącymi, pomniejszonymi o wydatki
Lp	6	7	8.1	8.2
Formuła			[1.1] - [2.1]	[1.1] + [4.1] + [4.2] - ([2.1] - [2.1.2])
2016	8293742,33	0	14966987,18	30503475,88
2017	5106185,16	0	17833889,17	17833889,17
2018	2278839	0	14575678,16	14575678,16
2019	783591,5	0	13982374	13982374
2020	0	0	14469828	14469828

7) Skorygowanie o środki określone w przepisach dotyczy w szczególności powiększenia o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych, zgodnie z art. 242 ustawy.

8) Pomniejszenie wydatków bieżących, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, dotyczy lat 2013-2015.

Wyszczególnienie	Wskaźnik spłaty zobowiązań								
	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego i bez uwzględnienia ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok.	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok	Kwota zobowiązań współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok	Wskaźnik dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów budżetu, ustalony dla danego roku (wskaźnik jednoroczny)	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok
Lp	9.1	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6	9.6.1	9.7	9.7.1
Formuła	$\frac{[(2.1.1) + (2.1.3.1) + (5.1)]}{[1]}$	$\frac{[(2.1.1) - (2.1.1.1) + (2.1.3.1) - (2.1.3.1.1) - (2.1.3.1.2) + (5.1) - (5.1.1)]}{[(2.1.1) - (2.1.1.1) - (2.1.3.1.1) - (2.1.3.1.2) + (5.1) - (5.1.1)]}$		$\frac{[(2.1.1) - (2.1.1.1) + (2.1.3.1) - (2.1.3.1.1) - (2.1.3.1.2) + (5.1) - (5.1.1)]}{[(2.1.1) - (2.1.1.1) - (2.1.3.1.1) - (2.1.3.1.2) + (5.1) - (5.1.1)]}$	$\frac{[(1.1) - [(15.1.1) + (1.2.1) - (2.1.1) - (2.1.1.1) - (2.1.1.2) - (15.2.1)]]}{[15.1.1]}$	średnia z trzech poprzednich lat [9.5]	średnia z trzech poprzednich lat [9.5]	[9.6] – [9.4]	[9.6.1] – [9.4]
2016	7,74%	7,74%	0	7,74%	31,84%	33,07%	35,47%	TAK	TAK
2017	8,46%	8,46%	0	8,46%	39,29%	34,43%	36,83%	TAK	TAK
2018	7,98%	7,98%	0	7,98%	33,95%	34,59%	36,99%	TAK	TAK

2019	4,73%	4,73%	0	4,73%	32,52%	35,03%	35,03%	TAK	TAK
2020	2,69%	2,69%	0	2,69%	32,83%	35,25%	35,25%	TAK	TAK

9) W pozycji wykazuje się w szczególności wyłączenia wynikające z art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej oraz wyłączenia związane z emisją obligacji przychodowych. Identyczne wyłączenia dotyczą pozycji 9.6.1.

Strona 6

Wyszczególnienie	Przeznaczenie prognozowanej nadwyżki budżetowej	Informacje uzupełniające o wybranych rodzajach wydatków budżetowych										
		w tym na:		z tego:						Wydatki inwestycyjne kontynuowane	Nowe wydatki inwestycyjne	Wydatki majątkowe w formie dotacji
		Splaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych	Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	Wydatki związane z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	bieżące	majątkowe					
Lp	10	10.1	11.1	11.2	11.3	11.3.1	11.3.2	11.4	11.5	11.6		
Formuła					[11.3.1] + [11.3.2]							
2016	0	0	10535855,7	3861897,7	11302539	0	11302539	2218769	18562694	6817576		
2017	3187557,17	3187557,17	11120000	3650000	14634474,74	0	14634474,74	14505069,26	141262,74	0		
2018	2827346,16	2827346,16	11300000	4300000	2523788,22	0	2523788,22	2523788,22	9224543,78	0		
2019	1495247,5	1495247,5	11350000	3350000	141262,74	9200	132062,74	132062,74	12355063,76	0		
2020	783591,5	783591,5	11500000	3450000	0	0	0	0	13686236,5	0		

10) Przeznaczenie nadwyżki budżetowej, inne niż splaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych, wymaga określenia w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

11) W pozycji wykazuje się kwoty wydatków w ramach zadań własnych klasyfikowanych w dziale 750- Administracja publiczna w rozdziałach właściwych dla organów i urzędów jednostki samorządu terytorialnego (rozdziały od 75017 do 75023).

12) W pozycji wykazuje się wartość inwestycji rozpoczętych co najmniej w poprzednim roku budżetowym, którego dotyczy kolumna.

13) W pozycji wykazuje się wartość nowych inwestycji, które planuje się rozpocząć w roku, którego dotyczy kolumna.

Wyszczególnienie	Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy									
	Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:			Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:	
		środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:		finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy
			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy wynikające wyłącznie z zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania							
Lp	12.1	12.1.1	12.1.1.1	12.2	12.2.1	12.2.1.1	12.3	12.3.1	12.3.2	
Formuła										
2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2017	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2018	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2019	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

14) W pozycji 12.1.1.1, 12.2.1.1, 12.3.2, 12.4.2., 12.5.1, 12.6.1, 12.7.1 oraz 12.8.1. wykazuje się wyłącznie kwoty wynikające z umów na realizację programu, projektu lub zadania zawartych na dzień uchwalenia prognozy, a nieplanowanych do zawarcia w okresie prognozy.

2019	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Strona 10

Wyszczególnienie	Dane uzupełniające o długu i jego spłacie						
	Spłaty rat kapitałowych oraz wykup papierów wartościowych, o których mowa w pkt. 5.1., wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych	Kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków budżetu	Wydatki zmniejszające dług	w tym:			Wynik operacji niekasowych wpływających na kwotę długu (m.in. umorzenia, różnice kursowe)
				spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 14.3.3	związane z umowami zaliczanymi do tytułów dłużnych wliczanych do państwowego długu publicznego	wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji	
Lp	14.1	14.2	14.3	14.3.1	14.3.2	14.3.3	14.4
Formuła							
2016	2977017,88	0	0	0	0	0	0
2017	3187557,17	0	0	0	0	0	0
2018	2827346,16	0	0	0	0	0	0
2019	1495247,5	0	0	0	0	0	0
2020	783591,5	0	0	0	0	0	0

* Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń zostanie automatycznie wygenerowana przez aplikację wskazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz U poz 86, z późn zm). Automatyczne wyliczenia danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczą w szczególności także poz. 9.6.-9.6.1 i pozycji z sekcji nr 16.

** Należy wskazać jedną z następujących podstaw prawnych: art. 240a ust. 4 / art. 240a ust. 8 / art. 240b ustawy określającą procedurę jaką objęta jest jednostka samorządu terytorialnego.

x - pozycje oznaczone symbolem „x” sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne (prognoza kwoty długu). Okres ten nie podlega wydłużeniu w sytuacji planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji, wykraczających poza wspomniany okres, należy zamieścić w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej. W przypadku, gdy kwoty wydatków wynikające z limitów wydatków na przedsięwzięcia wykraczają poza okres prognozy kwoty długu to pozycje oznaczone symbolem „x” sporządza się do ostatniego roku, na który ustalono limit wydatków na realizację przedsięwzięcia.

16) Pozycje sekcji 15 są wykazywane wyłącznie przez jednostki samorządu terytorialnego emitujące obligacje przychodowe.

17) Pozycje sekcji 16 wykazują wyłącznie jednostki objęte procedurą wynikającą z art. 240a lub art. 240b ustawy

Wykaz przedsięwzięć do WPF

na lata 2016-2020

kwoty w
złZałącznik Nr 2 do Uchwały Nr Rady Gminy Rząśnia z dnia 10 czerwca
2016 roku
PROJEKT

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2016	Limit 2017	Limit 2018	Limit 2019	Limit zobowiązań
			od	do						
1	Wydatki na przedsięwzięcia-ogółem (1.1+1.2+1.3)				28827807,84	11302539	14634474,74	2523788,22	141262,74	28602064,7
1.a	- wydatki bieżące				9200	0	0	0	9200	9200
1.b	- wydatki majątkowe				28818607,84	11302539	14634474,74	2523788,22	132062,74	28592864,7
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009.r. o finansach publicznych (Dz.U.Nr 157, poz.1240,z późn.zm.), z tego:				0	0	0	0	0	0
1.1.1	- wydatki bieżące				0	0	0	0	0	0
1.1.2	- wydatki majątkowe				0	0	0	0	0	0
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:				0	0	0	0	0	0
1.2.1	- wydatki bieżące				0	0	0	0	0	0
1.2.2	- wydatki majątkowe				0	0	0	0	0	0
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2),z tego				28827807,84	11302539	14634474,74	2523788,22	141262,74	28602064,7
1.3.1	- wydatki bieżące				9200	0	0	0	9200	9200
1.3.1.1	eSzkoła Łódzkie 2020 - Zwiększenie dostępu i wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w edukacji	Urząd Gminy	2017	2019	9200	0	0	0	9200	9200
1.3.2	- wydatki majątkowe				28818607,84	11302539	14634474,74	2523788,22	132062,74	28592864,7

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2016	Limit 2017	Limit 2018	Limit 2019	Limit zobowiązań
			od	do						
1.3.2.1	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z odciekami bocznymi i przepompowniami dla m. Będków, Żary i części Rząśni - Ochrona środowiska	Urząd Gminy	2012	2017	5000000	2218769	2703406	0	0	4922175
1.3.2.2	Budowa nowej studni głębinowej wraz z infrastrukturą - Suchowola - Zaopatrzenie w wodę pitną	Urząd Gminy	2016	2017	2500000	2046194	339806	0	0	2386000
1.3.2.3	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej, przykanalikami i przepompowniami dla miejscowości Biała i Gawłów - Ochrona środowiska	Urząd Gminy		2017	300000	100000	200000	0	0	300000

1.3.2.4	Budowa, rozbudowa i przebudowa drogi gminnej o łącznej długości ok. 920,0 mb w miejscowości Rząśnia (Wykno) - Poprawa systemu komunikacyjnego	Urząd Gminy	2016	2017	1300000	1000000	300000	0	0	1300000
1.3.2.5	Dotacja celowa dla Powiatu Pajęczańskiego - dokumentacja projektowa przebudowy i rozbudowy drogi powiatowej Nr 3500 E na odcinku Pajęczno-Rząśnia-Będków dł.ok. 13,2 km - Poprawa systemu komunikacyjnego	Powiat Pajęczno	2014	2016	191494,14	157576	0	0	0	157576
1.3.2.6	Dotacja celowa dla Województwa Łódzkiego - przebudowa drogi wojewódzkiej (starodroże) Nr 483 dł.ok 1500 mb - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	Województwo Łódzkie	2016	2017	150000	100000	50000	0	0	150000
1.3.2.7	Ekologiczne ciepło w Gminie Rząśnia - Zmniejszenie emisji spalin	Urząd Gminy	2016	2018	2110000	110000	1400000	600000	0	2110000
1.3.2.8	eSzkoła Łódzkie 2020 - Zwiększenie dostępu i wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w edukacji	Urząd Gminy	2017	2019	697113,7	0	141262,74	423788,22	132062,74	697113,7
1.3.2.9	Przebudowa drogi gminnej Nr 101010E Broszcin-Kodrań w zakresie budowy ścieżki rowerowej - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	Urząd Gminy	2016	2017	1900000	800000	1100000	0	0	1900000
1.3.2.10	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2311 E Rząśnia-Rekle-Zielęcín-Stróża w zakresie budowy ciągu pieszo-rowerowego - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	Urząd Gminy	2016	2017	2000000	1000000	1000000	0	0	2000000

Strona 3

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2016	Limit 2017	Limit 2018	Limit 2019	Limit zobowiązań
			od	do						
1.3.2.11	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3507E Suchowola - Rekle w zakresie budowy ciągu pieszo-rowerowego - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	Urząd Gminy	2016	2017	1300000	600000	700000	0	0	1300000
1.3.2.12	Przebudowa drogi śródpolnej w obrębie Zielęcín dz. Nr 107,1657,1701,1632,1724 - Poprawa systemu komunikacyjnego	Urząd Gminy	2016	2017	1400000	700000	700000	0	0	1400000
1.3.2.13	Przebudowa drogi śródpolnej w obrębie Augustów dz.Nr 214 - Poprawa systemu komunikacyjnego	Urząd Gminy	2016	2017	0	0	0	0	0	0
1.3.2.14	Przebudowa drogi śródpolnej w obrębie Biała dz.Nr 91 i 244 - Poprawa systemu komunikacyjnego	Urząd Gminy	2016	2017	800000	400000	400000	0	0	800000
1.3.2.15	Przebudowa drogi śródpolnej w obrębie Gawłów dz. Nr 417 i 507 - Poprawa systemu komunikacyjnego	Urząd Gminy	2016	2017	700000	300000	400000	0	0	700000
1.3.2.16	Przebudowa mostu drogowego na rzece Krętce w ciągu drogi gminnej w obrębie Rekle - Poprawa systemu komunikacyjnego	Urząd Gminy	2016	2017	450000	250000	200000	0	0	450000
1.3.2.17	Przebudowa przepustu drogowego na rzece Nieciecz wraz z przebudową odcinka drogi śródpolnej w obrębie Biała (Zawodzie) - Poprawa systemu komunikacyjnego	Urząd Gminy	2016	2017	400000	200000	200000	0	0	400000
1.3.2.18	Przygotowanie dokumentacji projektowej budynku administracyjnego UG - Poprawa infrastruktury administracji	Urząd Gminy	2016	2017	1000000	500000	500000	0	0	1000000
1.3.2.19	Słoneczne dachy gminy Rząśnia - II etap - Wykorzystanie energii odnawialnej - słonecznej	Urząd Gminy	2016	2018	5420000	170000	3750000	1500000	0	5420000

1.3.2.20	Zagospodarowanie placu przy gimnazjum w Rzęśni - Poprawa infrastruktury oświaty	Urząd Gminy	2016	2017	1000000	500000	500000	0	0	1000000
1.3.2.21	Zagospodarowanie terenu i remont budynku komunalnego w Stróży - Poprawa infrastruktury społecznej	Urząd Gminy	2016	2017	200000	150000	50000	0	0	200000

PROJEKT

Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr
Rady Gminy Rząśnia
z dnia 10 czerwca 2016 r.

**OBJAŚNIENIA
DO WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ
GMINY RZĄSNIA NA LATA 2016-2020**

W związku z wprowadzonymi zmianami w budżecie gminy w zakresie planu dochodów i wydatków na 2016 rok oraz zmianami w wykazie przedsięwzięć dokonuje się zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Rząśnia na lata 2016-2020. Zmiany budżetu Gminy Rząśnia dokonano:

- Zarządzeniem Nr 6/2016 Wójta Gminy Rząśnia z dnia 14 kwietnia 2016 r.
- Zarządzeniem Nr 7/2016 Wójta Gminy Rząśnia z dnia 14 kwietnia 2016 r.
- Zarządzeniem Nr 9/2016 Wójta Gminy Rząśnia z dnia 28 kwietnia 2016 r.
- Zarządzeniem Nr 10/2016 Wójta Gminy Rząśnia z dnia 18 maja 2016 r.
- Uchwałą Nr XVI/91/2016 Rady Gminy Rząśnia z dnia 30 marca 2016 r.

W wyniku zmian dochody budżetu Gminy Rząśnia na rok 2016 zostały zwiększone o kwotę 2 861 451,61 zł i wynoszą 47 232 825,89 zł, w tym:

- dochody bieżące - 47 160 244,89 zł.
- dochody majątkowe - 72 581,00 zł.

1. Dochody bieżące zostały zwiększone o kwotę 2 861 451,61 zł.

Na zmiany w budżecie dochodów bieżących na 2016 r. w wyniku zwiększeń i zmniejszeń miały wpływ :

- decyzje Wojewody Łódzkiego :

Nr FN-I.3113.2.23.2016 z dnia 01.04.2016 r.

Nr FN-I.3113.2.28.2016 z dnia 04.04.2016 r.

Nr FN-I.3113.2.54.2016 z dnia 27.04.2016 r.

Nr FN-I.3113.2.60.2016 z dnia 02.05.2016 r.

Nr FN-I.3113.2.64.2016 z dnia 05.05.2016 r.

Nr FN-I.3113.2.66.2016 z dnia 09.05.2016 r.

Nr FN-I.3113.2.69.2016 z dnia 09.05.2016 r.

Nr FN-I.3113.2.71.2016 z dnia 19.05.2016 r.

-zwiększenie dochodów z tytułu dofinansowania z PZU z przeznaczeniem na nagrody konkursowe w szkołach podstawowych o kwotę 2 461,80 zł.

Zmiany w dochodach bieżących dotyczą realizowanych zadań zleconych i własnych stosownie do otrzymanych dotacji od Wojewody Łódzkiego.

Zwiększenia dotyczyły następujących działów:

Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo zwiększenie o 158 691,21 zł, na zwrot podatku akcyzowego rolnikom.

Dział 750 – Administracja publiczna zmniejszenie o 273,00 zł, na realizację zadań zleconych z zakresu spraw obywatelskich.

Dział 801 – Oświata i wychowanie zwiększenie o 173 990,00 zł, na realizację zadania w zakresie wychowania przedszkolnego.

Dział 852 – Pomoc społeczna zwiększenie o 2 520 937,60 zł, na realizację programu „Rodzina 500+” w ramach pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Dział 852 – Pomoc społeczna zwiększenie o 2 463,00 zł, na dofinansowanie wypłat zasiłków okresowych.

Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza zwiększenie o 3 042,00 zł, na pomoc państwa w zakresie świadczeń socjalnych.

Wysokość dochodów bieżących (kol 1.1) w latach 2017-2020 nie ulega zmianie.

2.Wydatki budżetu Gminy Rząśnia na 2016 rok zwiększono o 2 861 451,61 zł, które wynoszą 59 792 296,71 zł, w tym:

-wydatki bieżące w 2016 r. zostały zwiększone o kwotę 2 861 451,61 zł i wynoszą 32 193 257,71 zł,

-wydatki majątkowe w 2016 r. nie ulegają zmianie i wynoszą 27 599 039,00 zł.

W 2016 r. wydatki bieżące uległy zmianie stosownie do otrzymanych dotacji na zadania własne i zlecone od Wojewody Łódzkiego, z tego:

- na wynagrodzenia i składki od nich naliczone, zwiększenie o kwotę 220 492,00 zł.

W 2016 r. wydatki majątkowe uległy zmianie w grupach :

- nowych wydatków inwestycyjnych zmniejszenie o 100 000,00 zł, plan 18 562 694,00 zł,

- wydatków majątkowych w formie dotacji zwiększenie o 100 000,00 zł, plan 6 817 576 ,00zł,

- wydatki inwestycyjne kontynuowane nie ulegają zmianie i wynoszą 2 218 769,00 zł.

Szczegółowy plan wydatków na zadania i zakupy inwestycyjne Gminy Rząśnia przedstawia załącznik Nr 3 do Uchwały Rady Gminy Rząśnia w sprawie zmian budżetu Gminy Rząśnia z dnia 10 czerwca 2016 r. w którym dokonano zmian planowanych nakładów finansowych na 2016 r. dokonując zmniejszeń o kwotę 1 114 000,00 zł.

W 2017 - 2020 r. plan wydatków budżetu Gminy Rząśnia nie ulega zmianie.

3. Wynik budżetu w 2016 r. i latach następnych nie ulega zmianie i wynosi 12 559 470,82 zł.

4. Przychody budżetu w 2016 r. i latach następnych nie ulegają zmianie i wynoszą 15 536 488,70 zł.

5. Rozchody budżetu w 2016 roku i latach następnych nie ulegają zmianie.

6. Kwota długu w 2016 r. i w latach następnych nie ulega zmianie.

W załączniku nr 2 – w wykazie przedsięwzięć do WPF dokonano zmian prognozowanych nakładów w latach 2016-2017.

W zadaniu „Budowa nowej studni głębinowej wraz z infrastrukturą - Suchowola” zmniejszono limit wydatków w 2016 r. o 364 000,00 zł oraz zwiększono limit wydatków w 2017 r. o kwotę 250 000,00 zł.

Łączne nakłady finansowe - 2 500 000,00 zł

Limit na 2016 r. po zmianie wynosi 2 046 194,00 zł

Limit na 2017 r. po zmianie wynosi 339 806,00 zł

Zadanie „Przebudowa drogi śródpolnej w obrębie Augustów dz. Nr 214” usunięto z wykazu przedsięwzięć wieloletnich i zaplanowano na 2016 r. w załączniku Nr 3 do Uchwały budżetowej z dnia 10 czerwca 2016 r.